

**Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση
για τη χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2019**

Ιωάννινα, 15 Ιουνίου 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	4
B. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	5
Γ. ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ	23
Δ. ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2019	28
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	28
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	29
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	30
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	31
E. ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	32
1. Πληροφορίες για την Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου ΣΥΝ. Π.Ε.	32
1.1 Γενικές Πληροφορίες	32
1.2 Δομή και Δραστηριότητες της Τράπεζας	32
1.3 Σύνοψη Διοικητικού Συμβουλίου	33
2. Σημαντικές Λογιστικές Αρχές	33
2.1 Βάση παρουσίασης	33
2.2 Αρχή της συνέχισης της δραστηριότητας	33
2.3 Αλλαγές σε Λογιστικές Πολιτικές	36
2.4 Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία	40
2.5 Μετατροπή σε ξένο νόμισμα	44
2.6 Ενσώματα Περιουσιακά Στοιχεία	45
2.7 Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία	45
2.8 Επενδύσεις σε ακίνητα	46
2.9 Περιουσιακά Στοιχεία από Πλειστηριασμούς	46
2.10 Απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	46
2.11 Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	46
2.12 Φόρος Εισοδήματος και Αναβαλλόμενη Φορολογία	47
2.13 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπά δανειακά κεφάλαια	47
2.14 Παροχές στο Προσωπικό	47
2.15 Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις και απαιτήσεις	48
2.16 Καθαρή Θέση	48
2.17 Αναγνώριση αποτελεσμάτων	49
2.18 Διανομή Μερισμάτων	49
2.19 Μισθώσεις	49
3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και υποκειμενικές κρίσεις	51
3.1 Απομείωση δανείων	51
3.2 Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	52
3.3 Ωφέλιμη ζωή παγίων στοιχείων που υπόκεινται σε απόσβεση	52
3.4 Ανακτησιμότητα αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων	52
3.5 Κατάταξη συνεταιριστικού Κεφαλαίου	52
4. Διαχείριση Χρηματοοικονομικών Κινδύνων	53
4.1 Πιστωτικός Κίνδυνος	53
4.2 Διαχείριση πιστωτικών κινδύνων	55
4.3 Κίνδυνος Ρευστότητας	62
4.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	63
4.5 Κίνδυνος Αγοράς	63
4.6 Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων	66

4.7	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που τηρούνται στην εύλογη αξία	67
5.	Κεφαλαιακή επάρκεια	68
6.	Καθαρά έσοδα από τόκους	68
7.	Καθαρά έσοδα από προμήθειες	69
8.	Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	69
9.	Καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα)	70
10.	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	70
11.	Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	70
12.	Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	71
13.	Φόροι	71
14.	Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	72
15.	Απαιτήσεις κατά Πιστωτικών Ιδρυμάτων	72
16.	Δάνεια και απαιτήσεις κατά Πελατών	73
17.	Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	76
18.	Άυλα περιουσιακά στοιχεία	77
19.	Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	77
20.	Επενδύσεις σε ακίνητα	78
21.	Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	79
22.	Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	79
23.	Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	80
24.	Υποχρεώσεις προς πελάτες	80
25.	Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	80
26.	Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	81
27.	Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις	82
28.	Λοιπά στοιχεία παθητικού	82
29.	Συνεταιριστικό Κεφάλαιο	82
30.	Διαφορά υπέρ το άρτιο	83
31.	Αποθεματικά	83
32.	Δεσμεύσεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Απαιτήσεις	83
33.	Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	84
34.	Γεγονότα μετά την ημερομηνία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης	84

Επωνυμία Πιστωτικού Ιδρύματος

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
 Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης
 (διακριτικός τίτλος: ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ
 ΤΡΑΠΕΖΑ ΗΠΕΙΡΟΥ)

COOPERATIVE BANK OF EPIRUS
 Cooperative of Limited Liabilities
 Διακριτικός τίτλος: COOPERATIVE BANK
 OF EPIRUS)

Έτος Σύστασης
 Νομικό Πλαίσιο

1978

Νόμος 1667/1986, Νόμος 4261/2014,
 ΠΔ/ΤΕ 2258/2.11.1993,
 Κοινοτική Οδηγία 575/2013

Άδεια Λειτουργίας ως Πιστωτικό Ίδρυμα

Καθώς και το καταστατικό της Τράπεζας.
 Απόφαση συνεδρίασης 535/5/2-11-1993 (Θέμα 5)
 της Επιτροπής Νομισματικών και Πιστωτικών
 Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος

Αριθμός Καταστημάτων

9 Καταστήματα

Αρ. Γ.Ε.Μ.Η.

31499629000

ΑΦΜ

096069060

ΔΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ιστοσελίδα

www.epirusbank.gr

Διεύθυνση e-mail

info@epirusbank.gr

Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου

Πρόεδρος

Ζωνίδης Κωνσταντίνος

Διευθύνων Σύμβουλος

Βουγιούκας Ιωάννης

Εντεταλμένος Εκτελεστικός Σύμβουλος

Τσουκανέλης Βασίλειος

Α' Αντιπρόεδρος

Παπαδόγιαννης Χρήστος

Γραμματέας

Παύλος Χήτας

Ταμίας

Χατζάκης Εμμανουήλ

Μέλη

Γουδινάκος Ευστράτιος

Κυριάκης Σπυρίδων

Πανταζής Αλέξανδρος

Κολιός Βασίλειος

Κολιοπάνος Χρήστος

Εκπρόσωπος εργαζομένων

Διεύθυνση

Πατριάρχου Ιωακείμ 6

45221 Ιωάννινα

Τηλέφωνο

26510 59000

FAX

26510 28065

Α. ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Εμείς τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Συνεταιριστικής Τράπεζας Ηπείρου ΣΥΝ.Π.Ε. και εξ' όσων γνωρίζουμε, δηλώνουμε ότι:

- οι Ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2019 καταρτίσθηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς και απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή, τα στοιχεία του Ενεργητικού και των Υποχρεώσεων, την Καθαρή Θέση και τα Αποτελέσματα Χρήσεως της Τράπεζας.
- η Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, απεικονίζει κατά τρόπο αληθή, την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζει.

Ιωάννινα, 15 Ιουνίου 2020

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

**Ο Εντεταλμένος
Εκτελεστικός Σύμβουλος**

**Ζωνίδης Κωνσταντίνος
Α.Δ.Τ. Φ 461644**

**Βουγιούκας Ιωάννης
Α.Δ.Τ. Χ080213**

**Τσουκανέλης Βασίλειος
Α.Δ.Τ. ΑΕ 275733**

B. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Η παρούσα Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου η οποία ακολουθεί (εφεξής καλουμένη για λόγους συντομίας ως «Έκθεση»), αφορά τη χρήση 2019 (01.01.2019 - 31.12.2019) και είναι εναρμονισμένη με τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 150 έως 152 του Ν. 4548/18.

Η παρούσα Έκθεση απεικονίζει κατά τρόπο αληθί όλες τις σχετικές, αναγκαίες κατά νόμο πληροφορίες, προκειμένου να εξαχθεί μια ουσιαστική και εμπειριστατωμένη ενημέρωση για τη δραστηριότητα, κατά την εν λόγω χρονική περίοδο, της Συνεταιριστικής Τράπεζας Ηπείρου Συν. Π.Ε. (εφεξής καλουμένης για λόγους συντομίας ως «Τράπεζα» ή «Τράπεζα Ηπείρου»)

Οικονομική ανασκόπηση 2019**1. Διεθνές και Ελληνικό Οικονομικό Περιβάλλον****ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

Το 2019 καταγράφηκε σημαντική υποχώρηση του ρυθμού αύξησης του παγκόσμιου εμπορίου σε 1%, από 3,7% το 2018, ως αποτέλεσμα του εντεινόμενου εμπορικού προστατευτισμού και της αυξημένης αβεβαιότητας. Η επιβράδυνση του διεθνούς εμπορίου έπληξε την εξωτερική ζήτηση και τη βιομηχανική παραγωγή και οδήγησε σε συγκρατημένη μεγέθυνση του παγκόσμιου ΑΕΠ κατά 2,9%, που ήταν ο χαμηλότερος ρυθμός της δεκαετίας, έναντι 3,6% το 2018.

Ειδικότερα στη ζώνη του ευρώ, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ υποχώρησε σε 1,2% από 1,9% το 2018, κατά κύριο λόγο εξαιτίας της εξασθένησης της εξωτερικής ζήτησης. Ωστόσο, η επιβράδυνση της ανάπτυξης της οικονομίας της ζώνης του ευρώ συγκρατήθηκε από την εγχώρια ζήτηση, που παρέμεινε ισχυρή λόγω αύξησης της απασχόλησης και του διαθέσιμου εισοδήματος, αλλά και από τη συνεχιζόμενη βελτίωση των χρηματοπιστωτικών συνθηκών λόγω της διατήρησης της διευκολυντικής κατεύθυνσης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

Εντούτοις, αβεβαιότητα εξακολουθεί να χαρακτηρίζει τις διεθνείς εμπορικές συμφωνίες παρά τη Φάση 1 της εμπορικής συμφωνίας μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας. Η εξάπλωση του κορωνοϊού συνιστά σήμερα τη μεγαλύτερη πηγή κινδύνου για την παγκόσμια και την ευρωπαϊκή οικονομία, αφού άμεσες είναι οι συνέπειες στη βιομηχανία μέσω διαταράξεων της εφοδιαστικής αλυσίδας, στο εμπόριο, στις μεταφορές, στον τουρισμό, αλλά και στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Οι οικονομικές επιπτώσεις δεν μπορούν ακόμη να ποσοτικοποιηθούν με ακρίβεια, παρά μόνο να εκτιμηθούν με βάση διάφορα υποθετικά σενάρια. Σύμφωνα με το μετριοπαθές σενάριο του ΟΟΣΑ, υπό την προϋπόθεση δηλαδή μιας περιορισμένης και ήπιας εξάπλωσης του κορωνοϊού, ο ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας για το 2020 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 2,4%, θα είναι δηλαδή κατά 0,5 της ποσοστιαίας μονάδας χαμηλότερος έναντι της πρόβλεψής του Νοεμβρίου του 2019. Σύμφωνα με το δυσμενές σενάριο, στο ενδεχόμενο δηλαδή μιας ευρύτερης εξάπλωσης της νόσου και γενικευμένης διάχυσης των επιπτώσεων, ο ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας θα περιοριστεί στο 1,5%. Μετά τις τελευταίες εξελίξεις φαίνεται ότι το μετριοπαθές σενάριο του ΟΟΣΑ έχει ελάχιστες πιθανότητες να υλοποιηθεί.

Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες μακροοικονομικές προβολές των εμπειρογνομόνων της ΕΚΤ (Μάρτιος 2020), για την οικονομία της ζώνης του ευρώ προβλέπεται ότι ο ρυθμός μεγέθυνσης το 2020 θα περιοριστεί στο 0,8%, από 1,1% που ήταν η προηγούμενη πρόβλεψη (Δεκέμβριος 2019), υπό την προϋπόθεση μιας περιορισμένης εξάπλωσης του κορωνοϊού. Ειδικότερα, εκτιμάται πολύ αδύναμη μεγέθυνση το πρώτο εξάμηνο του έτους και βελτίωση το δεύτερο εξάμηνο, καθώς η εξωτερική ζήτηση σταδιακά θα ανακάμπτει, οι κυβερνήσεις συντονισμένα θα έχουν ήδη λάβει αντισταθμιστικά δημοσιονομικά μέτρα, ενώ η επεκτατική νομισματική πολιτική θα συμβάλλει και αυτή στην οικονομική ανάκαμψη. Οι αρνητικές επιπτώσεις οφείλονται τόσο στις διαταράξεις στις αλυσίδες εφοδιασμού και παραγωγής, λόγω των προληπτικών αλλά και των περιοριστικών μέτρων για την αποφυγή ευρύτερης διασποράς της πανδημίας, όσο και στη χειροτέρευση της εμπιστοσύνης. Στην περίπτωση δε που η εξάπλωση του κορωνοϊού ενταθεί χρονικά και γεωγραφικά, οι επιπτώσεις θα είναι ακόμη δυσμενέστερες. Συγκεκριμένα, βάσει δύο εναλλακτικών δυσμενών σεναρίων, σε πιθανή ένταση της πανδημίας με μεγαλύτερη διασπορά στη ζώνη του ευρώ ή και με επιπλέον διαταραχές στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές και στις διεθνείς τιμές του πετρελαίου, εκτιμάται ότι ο ρυθμός μεγέθυνσης το 2020 θα επιβραδυνθεί περαιτέρω κατά 0,6 έως 1,4 ποσοστιαίες μονάδες, δηλαδή η οικονομία της ζώνης του ευρώ είναι πολύ πιθανόν να εισέλθει σε αρνητικούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης.

Μεσομακροπρόθεσμα, αυξημένη αβεβαιότητα δημιουργείται από τη γήρανση του πληθυσμού, το χαμηλό ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας, την κλιματική αλλαγή και τη μετάβαση της ευρωπαϊκής οικονομίας σε μια πράσινη

οικονομία, καθώς και την ανάγκη εντατικοποίησης του ψηφιακού μετασχηματισμού της ευρωπαϊκής οικονομίας και της εφαρμογής της τεχνητής νοημοσύνης.

ΕΝΙΑΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Το 2019 η ενιαία νομισματική πολιτική εξακολούθησε να διατηρεί σαφώς διευκολυντική κατεύθυνση προκειμένου να αντισταθμιστούν οι συνέπειες της παρατηρούμενης επιβράδυνσης του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης της ζώνης του ευρώ στην εξέλιξη του γενικού επιπέδου των τιμών. Το Μάρτιο του 2019 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ δρομολόγησε εκ νέου διεξαγωγή στοχευμένων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (TLTRO-III) με τριμηνιαία συχνότητα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2019 και Μαρτίου 2021. Η τρίτη αυτή σειρά στοχευμένων πράξεων έχει ως αποτέλεσμα τη χορήγηση χρηματοδότησης προς τα πιστωτικά ιδρύματα στη ζώνη του ευρώ ύψους ισοδύναμου με το 30% του υπολοίπου των πιστώσεων τους προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά πλην στεγαστικών δανείων. Το Διοικητικό Συμβούλιο παράτεινε τουλάχιστον μέχρι τα μέσα του β' τριμήνου του 2021 την ημερομηνία μέχρι την οποία οι τακτικές πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης θα διενεργούνται ως δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου χωρίς ποσοτικό περιορισμό στη ρευστότητα προς χορήγηση από το Ευρωσύστημα.

Το Σεπτέμβριο του 2019, δεδομένης της υποχώρησης των δεικτών των πληθωριστικών προσδοκιών σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα και της σημαντικής αναθεώρησης επί τα χείρω των μακροοικονομικών προβλέψεων για τον πληθωρισμό στην οικονομία της ζώνης του ευρώ, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θέσπισε σειρά μέτρων πολιτικής με στόχο τη σταθεροποίηση των τιμών μεσοπρόθεσμα. Συγκεκριμένα, αποφάσισε να πραγματοποιηθούν εκ νέου, από 1ης Νοεμβρίου 2019, αγορές χρεογράφων σε καθαρή βάση εκ μέρους του Ευρωσυστήματος μηνιαίου ύψους 20 δισεκ. ευρώ σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει το πρόγραμμα αγοράς τίτλων (APP). Βελτιώθηκαν οι όροι διεξαγωγής της τρίτης σειράς στοχευμένων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης με προσφορά (υπό προϋποθέσεις) στα πιστωτικά ιδρύματα ελκυστικότερου επιτοκίου χρηματοδότησης και επιμήκυνση της διάρκειας των πράξεων, ενώ επιπλέον προβλέφθηκε δυνατότητα πρόωρης εξόφλησης. Η διάρκεια των εν λόγω πράξεων, που αρχικά είχε τεθεί στα δύο έτη, επανακαθορίστηκε στα τρία έτη, που αντιπροσωπεύει τη συνήθη διάρκεια των τραπεζικών δανείων για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων των επιχειρήσεων σε πάγια κεφάλαια. Η βελτίωση των όρων διενέργειας των στοχευμένων πράξεων ενισχύει την αποτελεσματικότητά τους και εκτιμάται ότι θα καταστήσει ευνοϊκότερη την εξέλιξη των συνθηκών χρηματοδότησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και κατ' επέκταση των συνθηκών πιστοδότησης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών. Παράλληλα, μειώθηκε το επιτόκιο της πάγιας διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων κατά 10 μονάδες βάσης σε -0,50%. Επιτράπηκαν οι αγορές από το Ευρωσύστημα ενός ευρέος φάσματος τίτλων με απόδοση περισσότερο αρνητική από το επιτόκιο της πάγιας διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων. Τέλος, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να διακρίνονται οι καταθέσεις (εκτός των υποχρεωτικών καταθέσεων) τις οποίες τα πιστωτικά ιδρύματα τηρούν στις εθνικές κεντρικές τράπεζες, σε δύο τμήματα (tiers), εκ των οποίων μόνο το ένα τμήμα βαρύνεται πλέον με το αρνητικό επιτόκιο της πάγιας διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων του Ευρωσυστήματος.

Ήδη από το τέλος του 2018, παρατηρείται στην οικονομία της ζώνης του ευρώ εξασθένηση των πληθωριστικών πιέσεων. Το 2019 ο γενικός πληθωρισμός υποχώρησε σε 1,2% και ο πυρήνας του πληθωρισμού σε 1,0%, ενώ για το 2020 προβλέπεται εκ νέου μικρή υποχώρηση του γενικού πληθωρισμού σε 1,1% και ελαφρά ενίσχυση του πυρήνα του πληθωρισμού σε 1,2%. Η επίδραση της εξάπλωσης του κορωνοϊού στην εξέλιξη του πληθωρισμού εμπεριέχει μεγάλη αβεβαιότητα, δεδομένου ότι η καθοδική επίδραση στις τιμές από μια αδύναμη συνολική ζήτηση μπορεί να αντισταθμιστεί από την ανοδική επίδραση της αύξησης των τιμών εξαιτίας των διαταραχών στις διεθνείς και περιφερειακές αλυσίδες εφοδιασμού και παραγωγής. Πάντως, η πρόσφατη ραγδαία μείωση των διεθνών τιμών του αργού πετρελαίου ασκεί καθοδική επίδραση στην εξέλιξη της πορείας του πληθωρισμού βραχυπρόθεσμα.

Στο πλαίσιο της πολιτικής παροχής καθοδηγητικών ενδείξεων (forward guidance), το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε ότι οι αγορές τίτλων σε καθαρή βάση θα συνεχιστούν μέχρι λίγο πριν αρχίσουν να αυξάνονται τα βασικά επιτόκια ενώ οι επανατοποθετήσεις του προϊόντος της εξόφλησης χρεογράφων θα εξακολουθήσουν πολύ μετά το χρονικό σημείο αυτό, σηματοδοτώντας ότι η ενιαία νομισματική πολιτική θα εξακολουθήσει να διατηρεί έντονα διευκολυντική κατεύθυνση. Ανακοίνωσε επίσης ότι τα βασικά επιτόκια θα παραμείνουν αμετάβλητα στα νέα επίπεδα που έχουν διαμορφωθεί, χωρίς όμως να αποκλείσει περαιτέρω μειώσεις εάν στο μέλλον ο γενικός πληθωρισμός δεν εισέλθει σε πορεία διαρκούς σύγκλισης προς επίπεδα κάτω αλλά πλησίον του 2% μεσοπρόθεσμα.

Τον Ιανουάριο του 2020 ανακοινώθηκε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ προβαίνει εντός του τρέχοντος έτους σε διεξοδική επανεξέταση της στρατηγικής που ακολουθείται για τη χάραξη της ενιαίας νομισματικής πολιτικής. Μεταξύ των πιθανών θεμάτων προς εξέταση περιλαμβάνονται ενδεικτικά τα ακόλουθα: (α) η ακριβέστερη ποσοτική διατύπωση του στόχου για τη σταθερότητα των τιμών, (β) η ένταξη μη συμβατικών εργαλείων στην τακτική εργαλειοθήκη της νομισματικής πολιτικής, (γ) η οικονομική και η νομισματική ανάλυση, μέσω των οποίων αξιολογούνται οι κίνδυνοι για τη σταθερότητα των τιμών και, τέλος, (δ) οι επικοινωνιακές πρακτικές.

Ειδικότερα, θα αξιολογηθεί σε ποια έκταση και με ποιο τρόπο η ισχύουσα στρατηγική εξυπηρέτησε την επίτευξη του πρωταρχικού σκοπού του Ευρωσυστήματος, θα κριθεί κατά πόσον ορισμένα στοιχεία της ακολουθούμενης στρατηγικής είναι απαραίτητα να προσαρμοστούν στην εκδήλωση νέων τάσεων στην παγκόσμια οικονομία και θα επανεξεταστούν οι πρακτικές που ακολουθεί το Ευρωσύστημα προκειμένου να ανακοινώνει πληροφορίες ή γενικότερα να επικοινωνεί με τους φορείς του οικονομικού συστήματος. Επιπλέον, θα αξιολογηθεί κατά πόσον η θεώρηση παραμέτρων όπως η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, η απασχόληση και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα είναι αναγκαίο να ενταχθούν στο πλαίσιο της επιδίωξης των σκοπών και της εκτέλεσης των καθηκόντων της ΕΚΤ.

Η ΕΚΤ παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις σχετικά με τη διασπορά του κορωνοϊού και τους κινδύνους που δημιουργεί για την οικονομία της ζώνης του ευρώ, τις αγορές και το πλαίσιο άσκησης της νομισματικής πολιτικής και είναι σε εγρήγορση προκειμένου να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την ελαχιστοποίηση αυτών των κινδύνων. Ως πρώτη αντίδραση, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ στη συνεδρίαση της 12ης Μαρτίου αποφάσισε τη λήψη ολοκληρωμένης δέσμης μέτρων νομισματικής πολιτικής, ενώ και το Εποπτικό Συμβούλιο (Supervisory Board) της ΕΚΤ έλαβε παραλλήλως μέτρα εποπτικά που διευκολύνουν τις τράπεζες, ώστε αυτές να μπορούν με τη σειρά τους να συνεχίσουν να δανειοδοτούν επιχειρήσεις και νοικοκυριά υπό τις έκτακτες συνθήκες που δημιουργούνται από την πανδημία.

ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Ο ρυθμός ανάπτυξης στη ζώνη του ευρώ υποχώρησε σημαντικά το 2019, σε μεγάλο βαθμό λόγω της εξασθένησης του παγκόσμιου εμπορίου, και προβλέπεται να επιβραδυνθεί περαιτέρω το 2020, καθώς η θετική επίδραση από την υποχώρηση των κινδύνων των διεθνών εμπορικών διενέξεων υπεραντισταθμίζεται από την αρνητική επίδραση της εξάπλωσης του κορωνοϊού, ιδίως στην Ιταλία, την τρίτη μεγαλύτερη οικονομία της ζώνης του ευρώ.

Ο τριμηνιαίος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ υποχώρησε σε 0,1% το δ' τρίμηνο του 2019 από 0,3% το γ' τρίμηνο, ενώ εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε σε 1,2% στο σύνολο του έτους, έναντι 1,9% το 2018. Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ εκτιμάται από τον ΟΟΣΑ ότι θα επιβραδυνθεί σε 0,8% το 2020, καθώς αναμένεται ότι θα πληγεί τόσο η εγχώρια όσο και η εξωτερική ζήτηση.

Η ανθεκτικότητα της εγχώριας ζήτησης, η οποία στηρίχθηκε στις σχετικά ισχυρές επιδόσεις της αγοράς εργασίας, συνέβαλε στην ανάσχεση της αρνητικής επίδρασης της εξωτερικής ζήτησης το 2019, ενώ η εξωτερική ζήτηση μετά και τις τελευταίες διεθνείς εξελίξεις προβλέπεται να σημειώσει επιδείνωση. Η ιδιωτική κατανάλωση υπήρξε η κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης το 2019, στηριζόμενη στην αύξηση της απασχόλησης, μολονότι σε μικρότερο βαθμό σε σύγκριση με την τελευταία διετία, στην αρκετά εύρωστη αύξηση των μισθών, καθώς και στους ευνοϊκούς όρους χορήγησης τραπεζικών δανείων υπό την επίδραση της διευκολυντικής νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Επιπλέον, η βελτίωση στην περιουσιακή θέση των νοικοκυριών και η πρόοδος που έχει επιτευχθεί ως προς την απομόχλευση εκτιμάται ότι θα στηρίξουν την κατανάλωση. Οι επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 3,1% το 2019, έναντι αύξησης κατά 2,3% το 2018, όμως αναμένεται να επιβραδυνθούν εκ νέου το 2020. Οι επιχειρηματικές επενδύσεις επιβραδύνθηκαν το 2019, μεσοπρόθεσμα ωστόσο προβλέπεται ότι θα ενισχυθούν από την επίδραση σειράς παραγόντων, όπως η αναμενόμενη βελτίωση της κερδοφορίας των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, ο υψηλός βαθμός χρησιμοποίησης του παραγωγικού δυναμικού και οι ευνοϊκές χρηματοδοτικές συνθήκες.

Η βελτίωση της αγοράς εργασίας στη ζώνη του ευρώ συνεχίστηκε το 2019, αλλά με χαμηλότερους ρυθμούς σε σχέση με το προηγούμενο έτος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Το 2019 η ελληνική οικονομία διατήρησε την αναπτυξιακή δυναμική της, παρά την επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας. Για το σύνολο του 2019, το ΑΕΠ αυξήθηκε με ρυθμό 1,9%. Στην ανάπτυξη συνέβαλαν οι εξαγωγές, κυρίως υπηρεσιών (λόγω της σημαντικής ανόδου των τουριστικών εσόδων και των εσόδων από τη ναυτιλία), αλλά και αγαθών. Θετική συμβολή στην άνοδο του ΑΕΠ είχαν εξίσου η ιδιωτική και η δημόσια κατανάλωση, καθώς και οι επενδύσεις. Αντίθετα, αρνητικά συνέβαλαν οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών.

Αναλυτικότερα, από την πλευρά της ζήτησης, διατηρήθηκε η δυναμική του εξαγωγικού τομέα της οικονομίας, όπως καταγράφεται στην άνοδο του βαθμού εξωστρέφειας της οικονομίας από 48% το 2009 σε 75% το 2019. Σε συνθήκες υποχώρησης της παγκόσμιας ζήτησης, ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών αγαθών επιβραδύνθηκε, αλλά παρέμεινε θετικός, ως αποτέλεσμα της βελτίωσης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας τα τελευταία χρόνια. Παράλληλα, οι εξαγωγές υπηρεσιών συνέχισαν να αυξάνονται με υψηλούς ρυθμούς (10,8%), κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης ανόδου των τουριστικών εισπράξεων. Η υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, από το 2009 και μετά, οδήγησε στην ενίσχυση των κλάδων που παράγουν διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά και υπηρεσίες, με αποτέλεσμα το μερίδιο των εξαγωγών στο ΑΕΠ να φθάσει στο 37,6% το 2018, από 19% το 2009.

Η εγχώρια ζήτηση κινήθηκε με υψηλότερους ρυθμούς σε σχέση με το 2018. Η επενδυτική ζήτηση αυξήθηκε κατά 4,7%, έναντι μείωσης 12,2% το 2018. Η σημαντική αύξηση των επενδύσεων σε μεταφορικό εξοπλισμό και η συνεχιζόμενη άνοδος των επενδύσεων σε κατοικίες αντιστάθμισαν την υποχώρηση των επενδύσεων σε λοιπές κατασκευές (εκτός κατοικιών). Η αύξηση του ΑΕΠ, λόγω της σημαντικής ενίσχυσης του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, παρότι τα νοικοκυριά συνέχισαν να αποπληρώνουν το χρέος τους.

Από την πλευρά της προσφοράς, η επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριότητας προήλθε κυρίως από τον τομέα των υπηρεσιών που συνδέονται με τον τουρισμό, ενώ θετικά συνέβαλε και ο τομέας των κατασκευών, χάρη στην ανάκαμψη της δραστηριότητας κατασκευής κατοικιών. Αντίθετα, η προστιθέμενη αξία της βιομηχανίας υποχώρησε, εξαιτίας της μείωσης της παραγωγής ενέργειας και ενεργειακών αγαθών.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος βελτιώθηκε σημαντικά στη διάρκεια του 2019 και προσέγγισε τα προ κρίσης επίπεδα, αντανakλώντας την ενισχυμένη εμπιστοσύνη στις προοπτικές της οικονομίας. Οι προσδοκίες των επιχειρήσεων κινήθηκαν σε υψηλά επίπεδα, η εμπιστοσύνη των καταναλωτών κατέγραψε την υψηλότερη τιμή της από το 2002 και ο Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI) παρέμεινε σταθερά πάνω από το όριο του 50, υποδηλώνοντας ισχυρή ανάπτυξη στο μεταποιητικό τομέα. Όσον αφορά τους βραχυχρόνιους οικονομικούς δείκτες, η βιομηχανική παραγωγή μειώθηκε ελαφρά το 2019, κυρίως λόγω της πτώσης που κατέγραψε ο τομέας της ενέργειας, ενώ οι λιανικές πωλήσεις το 2019 αυξήθηκαν, αλλά με επιβραδυνόμενο ρυθμό, σε σύγκριση με το 2018.

Όσον αφορά την αγορά ακινήτων, στη διάρκεια του 2019 καταγράφηκε ενισχυμένο επενδυτικό ενδιαφέρον τόσο για οικιστικές όσο και για επαγγελματικές χρήσεις. Οι τιμές των ακινήτων αυξήθηκαν σημαντικά, αλλά η ζήτηση δεν έχει διαχυθεί στο σύνολο της αγοράς, καθώς εδράζεται κυρίως στην εισροή κεφαλαίων από το εξωτερικό. Οι πρόσφατες εξελίξεις που σχετίζονται με την πανδημία του κορωνοϊού και την αβεβαιότητα αναφορικά με τις ευρύτερες επιπτώσεις στην εγχώρια και την παγκόσμια οικονομία διαμορφώνουν νέες συνθήκες, με ενδεχομένως σημαντικές, βραχυπρόθεσμα τουλάχιστον, επιδράσεις στην αγορά ακινήτων.

Στην αγορά εργασίας, η βελτίωση που καταγράφεται σταθερά από τα μέσα του 2014 συνεχίστηκε και το 2019. Ο αριθμός των απασχολούμενων συνέχισε να αυξάνεται με υψηλό ρυθμό (2,3% ετήσιος ρυθμός αύξησης το εννεάμηνο του 2019) και το μέσο ποσοστό ανεργίας υποχώρησε σε 17,5%, διατηρώντας τη δυναμική της πτωτικής πορείας του. Οι θετικές αυτές εξελίξεις συνδέονται με την επιτάχυνση της οικονομικής ανάκαμψης, αλλά και με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις των προηγούμενων ετών, οι οποίες περιόρισαν τις δυσκαμψίες στην αγορά εργασίας. Εκτιμάται ότι η εξέλιξη των μεγεθών της αγοράς εργασίας το 2020 θα επηρεαστεί σημαντικά από την επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού. Τα μέτρα για την αποτροπή της διασποράς της νόσου του κορωνοϊού αναμένεται να επηρεάσουν αρνητικά την εγχώρια οικονομική δραστηριότητα και την απασχόληση.

Οι δράσεις που ανακοίνωσε πρόσφατα η κυβέρνηση για τη στήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων που πλήττονται από την εξάπλωση του κορωνοϊού αναμένεται να μετριάσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση. Πάντως παραμένει η ανάγκη να αντιμετωπιστούν σημαντικές προκλήσεις, όπως το υψηλό ποσοστό ανεργίας, η μακροχρόνια ανεργία, η ανεργία των νέων και των γυναικών, αλλά και η αναστροφή της εκροής ανθρώπινου κεφαλαίου που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια. Στην κατεύθυνση αυτή αναμένεται να συμβάλουν μεταξύ άλλων η συνέχιση της εφαρμογής των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που εφαρμόστηκαν τα προηγούμενα χρόνια καθώς και ο σχεδιασμός στοχευμένων ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, κυρίως για τις ευάλωτες στην ανεργία ομάδες.

Στη διάρκεια του 2019 ο εναρμονισμένος πληθωρισμός επιβραδύνθηκε (σε 0,5% το 2019 από 0,8% το 2018), αντανakλώντας την υποχώρηση των διεθνών τιμών του πετρελαίου και τις μειώσεις της έμμεσης φορολογίας. Ο πυρήνας του πληθωρισμού παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με το 2018. Για το 2020 εκτιμάται ότι ο γενικός πληθωρισμός θα κινηθεί κοντά στο ρυθμό του 2019, αν και η επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας αυξάνει τους καθοδικούς κινδύνους.

Σε ό,τι αφορά τους δείκτες φτώχειας και εισοδηματικής ανισότητας, όπως διαμορφώνονται με βάση τις δειγματοληπτικές έρευνες νοικοκυριών που διεξάγονται ετησίως από την ΕΛΣΤΑΤ, καταγράφηκαν ευνοϊκές εξελίξεις. Ωστόσο, οι αποκλίσεις σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ-28 είναι σημαντικές. Η εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών που δημιουργούν τις προϋποθέσεις για ίσες ευκαιρίες θα λειτουργήσει προληπτικά για την αντιμετώπιση της φτώχειας και της εισοδηματικής ανισότητας και ευεργετικά για την επίτευξη διατηρήσιμων ρυθμών ανάπτυξης.

Η διεθνής ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας βελτιώθηκε σε όρους σχετικών τιμών και σχετικού κόστους εργασίας. Ωστόσο, σε όρους διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας, παρά την πρόοδο που καταγράφεται σε ορισμένους δείκτες ή υποδείκτες, η Ελλάδα εξακολουθεί να υπολείπεται σημαντικά από όλες σχεδόν τις προηγμένες χώρες, καθώς και από τις περισσότερες οικονομίες της ΕΕ-28. Προβλήματα όπως η σχετική φορολογία, το συγκριτικό μη μισθολογικό κόστος, το κόστος της ενέργειας, το κόστος χρηματοδότησης, αλλά και το θεσμικό πλαίσιο, κυρίως των αδειοδοτήσεων και της επίλυσης διαφορών, εξακολουθούν να δυσχεραίνουν το εγχώριο επιχειρηματικό και εξαγωγικό περιβάλλον.

Αναφορικά με τον εξωτερικό τομέα της οικονομίας, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 2019 περιορίστηκε σημαντικά έναντι του 2018 (σε 1,4% του ΑΕΠ από 2,8% του ΑΕΠ το 2018).

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Οι εξελίξεις στο τραπεζικό σύστημα το 2019 προσδιορίστηκαν από τη βελτιωμένη λειτουργική κερδοφορία, τη διατήρηση της κεφαλαιακής επάρκειας σε ικανοποιητικό επίπεδο, τη συνεχιζόμενη ανάκαμψη της πιστωτικής επέκτασης προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, την άνοδο των τραπεζικών καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα και την περαιτέρω μείωση του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) στους ισολογισμούς των τραπεζών, το οποίο όμως παραμένει πολύ υψηλό. Η βελτίωση της λειτουργικής κερδοφορίας οφείλεται κυρίως σε μη επαναλαμβανόμενα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις και στη συγκράτηση των εξόδων. Αντίθετα, μείωση εμφάνισε η οργανική κερδοφορία, κυρίως εξαιτίας της συρρίκνωσης του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών ως αποτέλεσμα αφενός της πώλησης θυγατρικών τους στο εξωτερικό και αφετέρου της υπέρβασης των αποπληρωμών δανείων σε σχέση με τις νέες εκταμιεύσεις, καθώς και της διενέργειας πρόσθετων προβλέψεων.

Ο περιορισμός του υψηλού αποθέματος των ΜΕΔ αποτελεί τη βασικότερη πρόκληση για το τραπεζικό σύστημα. Η εφαρμογή του σχεδίου “Ηρακλής” αναμένεται να συμβάλει στην ταχύτερη αποκλιμάκωση του αποθέματος αυτού. Η παρατηρούμενη μέχρι στιγμής μείωση των ΜΕΔ σε συνδυασμό με τη βελτίωση των συνθηκών ρευστότητας συνέβαλαν στη βελτίωση των συνθηκών τραπεζικής χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις, κυρίως προς τις επιχειρήσεις μεγάλου μεγέθους.

Αντίθετα, ο ρυθμός μεταβολής της στεγαστικής και καταναλωτικής πίστης παρέμεινε αρνητικός.

Ειδικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μείωσης του υπολοίπου της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τον ιδιωτικό τομέα κατέγραψε το 2019 μικρή υποχώρηση, με μέσο ρυθμό μεταβολής -0,4%, έναντι -1,3% το 2018. Η συγκράτηση του ρυθμού υποχώρησης οφείλεται στην άνοδο των πιστώσεων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις με μέσο ετήσιο ρυθμό 2,2%, έναντι μείωσης κατά 0,6% το 2018. Μεγαλύτερη ήταν η άνοδος των πιστώσεων προς τις μεγάλες επιχειρήσεις (6,4%, έναντι 3,1% το 2018), ενώ το υπόλοιπο των πιστώσεων προς τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις εξακολούθησε να περιορίζεται, αν και ο ρυθμός μεταβολής του ήταν λιγότερο αρνητικός. Η τραπεζική χρηματοδότηση κατευθύνθηκε κυρίως σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των μεταφορών (πλην ναυτιλίας), της ενέργειας και του τουρισμού. Αντίθετα, η πιστωτική επέκταση προς τα νοικοκυριά συνέχισε να μειώνεται, μάλιστα με ελαφρώς επιταχυνόμενο ρυθμό (-2,6%, έναντι -2,2% το 2018). Η ζήτηση τραπεζικών δανείων εκ μέρους των νοικοκυριών επηρεάστηκε θετικά από την άνοδο του δείκτη τιμών των κατοικιών και την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών. Από την πλευρά όμως της προσφοράς δανείων, το υψηλό επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων των νοικοκυριών συνέχισε να αποτελεί τον σημαντικότερο περιοριστικό παράγοντα, παρά τη γενικότερη βελτίωση της ρευστότητας των τραπεζών.

Το 2019 συνεχίστηκε η καθοδική τάση, αν και με μειούμενο ρυθμό, των επιτοκίων τραπεζικής χρηματοδότησης των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, με τη μεγαλύτερη μείωση να αφορά τις μικρές επιχειρήσεις λόγω κυρίως της ευεργετικής επίδρασης των χρηματοδοτικών εργαλείων κυρίως της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Σε πραγματικούς όρους όμως, το κόστος δανεισμού αυξήθηκε. Αύξηση επίσης σε ονομαστικούς και σε πραγματικούς όρους σημείωσαν τα επιτόκια των στεγαστικών και των καταναλωτικών δανείων.

Θετική ήταν η εξέλιξη των τραπεζικών καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα, ως αποτέλεσμα της επαναποθέτησης τραπεζογραμματίων και του επαναπατρισμού κεφαλαίων επενδεδυμένων σε χρηματοοικονομικά στοιχεία στο εξωτερικό. Η εξέλιξη αυτή ήταν ευνοϊκότερη στην περίπτωση των νοικοκυριών ως συνέπεια της αύξησης του διαθέσιμου εισοδήματός τους, ενώ η δυναμική της αύξησης των καταθέσεων των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων εξασθένησε. Η βαθμιαία αποκατάσταση της καταθετικής βάσης των ελληνικών τραπεζών επέτρεψε αφενός τον τερματισμό της προσφυγής στο μηχανισμό έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (ELA) της Τράπεζας της Ελλάδος και τον περιορισμό της άντλησης ρευστότητας μέσω των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος και αφετέρου τη συγκράτηση της υποχώρησης της πιστωτικής επέκτασης προς την οικονομία.

Η βελτίωση της εμπιστοσύνης των καταθετών στο τραπεζικό σύστημα συνέβαλε ώστε να μην παρατηρηθεί εκροή καταθέσεων μετά την πλήρη άρση, το Σεπτέμβριο του 2019, και των τελευταίων περιορισμών στις διεθνείς πληρωμές και στη μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό.

Όσον αφορά τα τραπεζικά επιτόκια καταθέσεων, το 2019 υποχώρησαν κυρίως εκείνα των καταθέσεων προθεσμίας. Η διαμόρφωση επιτοκίων καταθέσεων σε χαμηλά επίπεδα είναι συμβατή με τη διατήρηση των βασικών επιτοκίων της ενιαίας νομισματικής πολιτικής σε εξαιρετικώς χαμηλά επίπεδα.

Στις 12 Μαρτίου 2020 το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ ανακοίνωσε, όπως ήδη αναφέρθηκε, σειρά εποπτικών μέτρων ώστε να διασφαλίσει ότι οι τράπεζες που βρίσκονται υπό την άμεση εποπτεία της είναι σε θέση να συνεχίσουν να χρηματοδοτούν την πραγματική οικονομία εν όψει των αρνητικών επιπτώσεων αλλά και των προκλήσεων στις επιχειρησιακές λειτουργίες τους από την εξάπλωση του κορωνοϊού. Η ανακοίνωση της ΕΚΤ έγινε σε συντονισμό με συναφή ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EAT/EBA), που αναφερόταν ειδικότερα στην αναβολή της διεξαγωγής της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον τραπεζικό τομέα της ζώνης του ευρώ κατά ένα

έτος και σε σειρά άλλων παρεμβάσεων. Η ανακοίνωση της ΕΚΤ αναφέρεται σε μέτρα κεφαλαιακής ελάφρυνσης όπως η δυνατότητα χρησιμοποίησης αποθεμάτων κεφαλαίου και ρευστότητας, συμπεριλαμβανομένης της Σύστασης για κεφάλαια, του Πυλώνα 2 (Pillar 2 Guidance), σε ελάφρυνση της σύνθεσης κεφαλαίων που αφορούν τις πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα 2, καθώς και σε πολιτικές ευελιξίας στην εφαρμογή εποπτικών μέτρων για κάθε επιμέρους τράπεζα. Η ΕΚΤ και η ΕΑΤ τονίζουν τη δυνατότητα χρήσης της ήδη προβλεπόμενης ευελιξίας στο υφιστάμενο πλαίσιο κανόνων για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) χωρίς όμως να επηρεάζεται η εφαρμογή από τις τράπεζες αξιόπιστων πιστοληπτικών κριτηρίων και κατάλληλων πολιτικών για την αναγνώριση και κάλυψη των ΜΕΔ, καθώς και για τον αξιόπιστο σχεδιασμό των κεφαλαίων και της ρευστότητάς τους μέσω ενισχυμένων λειτουργιών διαχείρισης κινδύνων.

Οι ελληνικές τράπεζες, κάνοντας χρήση των προαναφερόμενων νομισματικών και εποπτικών διευκολύνσεων της ΕΚΤ, προχώρησαν ήδη σε ανακοίνωση δράσεων για τη διευκόλυνση επιχειρήσεων σε κλάδους που θίγονται από την κρίση του κορωνοϊού .

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες το Νοέμβριο του 1993, με την υπ' αριθμ. 535/5/02.11.1993 απόφαση της Επιτροπής Νομισματικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ 198/23.11.1993) απέκτησαν τη δυνατότητα να μετεξελιχθούν σε Πιστωτικά Ιδρύματα. Με την Πράξη 2258/2.11.93 του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος καθορίστηκε το πλαίσιο λειτουργίας και εποπτείας τους με δυνατότητα να διενεργούν εργασίες που κατά τις ισχύουσες διατάξεις αποτελούν αντικείμενο δραστηριότητας των εμπορικών τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα. Δηλαδή, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες διέπονται από τους ίδιους κανόνες της Βασιλείας και υπάγονται στους νόμους 3601 και 3606, όπως και οι εμπορικές τράπεζες από πλευράς εποπτείας.

Στις 22.7.1995 δημιουργήθηκε η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος (ΕΣΤΕ). Η Ένωση είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών (EACB) και της Διεθνούς Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών (ICBA).

Το 2018 ήταν έτος μετασηματισμού για την ΕΣΤΕ καθώς υλοποιήθηκε συγχώνευση της Συνεταιριστικής Τράπεζας Πιερίας με τη Συνεταιριστική Τράπεζα Σερρών και της Συνεταιριστικής Τράπεζας Έβρου με τη Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας. Σήμερα η Ένωση αριθμεί 12 συνολικά μέλη, 7 Συνεταιριστικές Τράπεζες (Παγκρήτια, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Δράμας-Έβρου, Καρδίτσας, Κεντρικής Μακεδονίας (Πιερίας- Σερρών), Χανίων) και 5 πιστωτικούς συνεταιρισμούς (Αιτωλοακαρνανίας, Άρτας, Βοιωτίας, Μαγνησίας, Μεγαρίδος).

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου

Οργανωτική Δομή & Ανθρώπινο Δυναμικό

Οι εργαζόμενοι αποτελούν το σημαντικότερο “κεφάλαιο” ανάπτυξης της Τράπεζας. Για το λόγο αυτό, η Τράπεζα επενδύει συστηματικά στην επιλογή, εκπαίδευση, αξιολόγηση, διατήρηση και εξέλιξη του ανθρώπινου δυναμικού της, με στόχο να αναδειχθεί ως προτιμώμενη επιλογή εργοδότη. Την 31η Δεκεμβρίου 2019 η Τράπεζα απασχολούσε 84 εργαζομένους. Αναλυτικά στοιχεία για τη σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού της Τράπεζας, απεικονίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

	ΦΥΛΟ		ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	
ΜΕΤ/ΚΟ	16	7	23	27,38%
ΑΕΙ	10	11	21	25,00%
ΤΕΙ	7	8	15	17,86%
ΛΥΚΕΙΟ	13	12	25	29,76%
ΣΥΝΟΛΟ	46	38	84	100,00%

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος Ετήσια Έκθεση

Η Τράπεζα μεριμνά ώστε το ανθρώπινο δυναμικό της να λειτουργεί καθημερινά σύμφωνα με τις αξίες και τις αρχές του Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας, με στόχο όλες οι ενέργειες να διέπονται από τις σχετικές αρχές εταιρικής συμπεριφοράς:

Νομιμότητα, διαφάνεια

Προτεραιότητα στους συνεταιίρους-πελάτες,

Ποιότητα προσωπικής εξυπηρέτησης,

Προσφορά στο κοινωνικό σύνολο

Στόχος της Τράπεζας είναι η προσέλκυση και διατήρηση ικανού ανθρώπινου δυναμικού που θα ενστερνίζεται τις αξίες και τις αρχές της και θα συμβάλλει στην εκπλήρωση των στόχων του οργανισμού και θα επιδιώκει τη συνέχιση της πορείας του.

Η Τράπεζα ανταποκρίνεται με ιδιαίτερη ευαισθησία σε θέματα που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό της και εφαρμόζει με υπευθυνότητα τις ακόλουθες πολιτικές για αυτό:

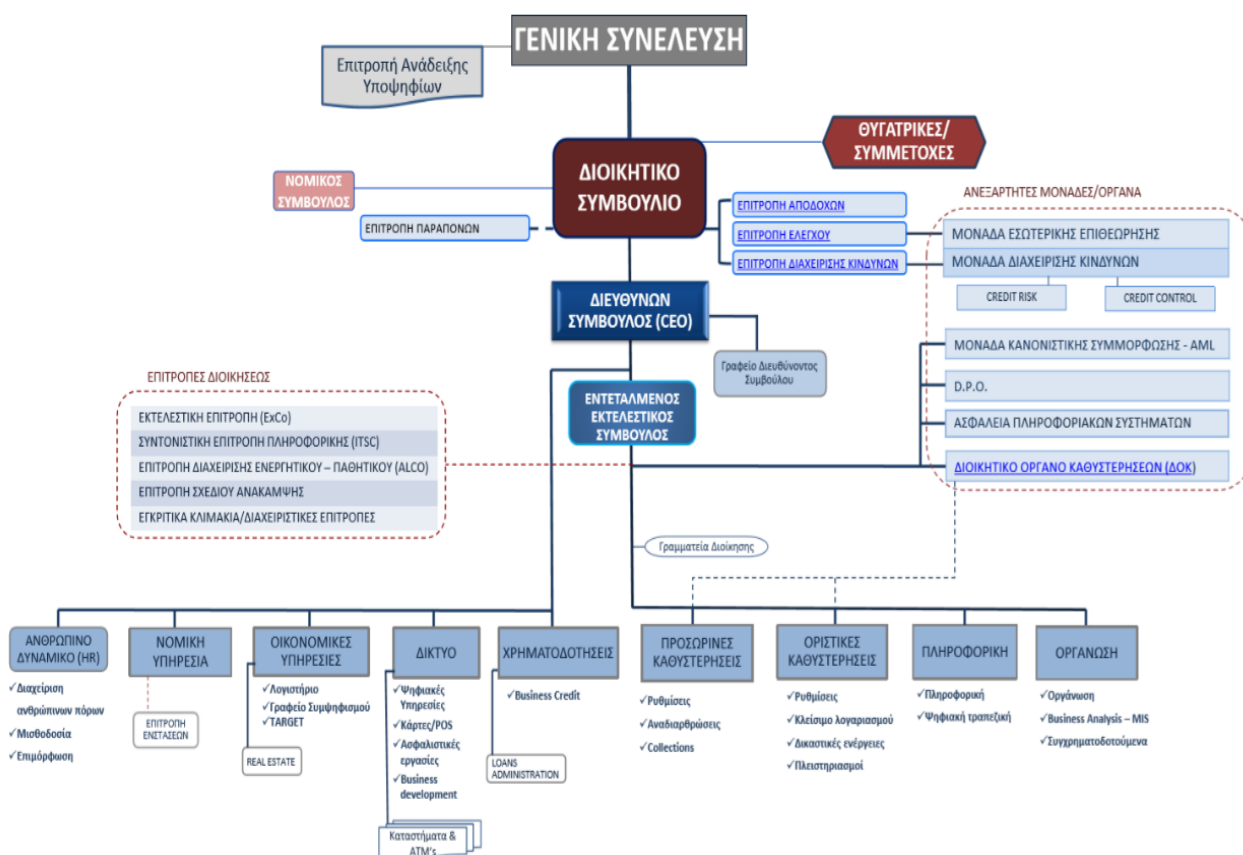
Σέβεται και προασπίζεται τη διαφορετικότητα των Εργαζομένων της (π.χ. ηλικία, φύλο, φυλή, εθνικότητα, θρησκεία, αναπηρία/ειδικές ικανότητες, γενετήσιο προσανατολισμό κ.λπ.).

Διασφαλίζει άριστες συνθήκες εργασίας και δυνατότητες εξέλιξης βασισμένες στην αξιοκρατία και στην ίση μεταχείριση, χωρίς διακρίσεις.

Παρέχει δίκαιες αμοιβές, βάσει συμβάσεων που συνάδουν με την εκάστοτε εθνική αγορά εργασίας, εξασφαλίζοντας την τήρηση των αντίστοιχων εθνικών ρυθμίσεων για τις νόμιμες κατώτατες αποδοχές, τα ωράρια εργασίας και τη χορήγηση αδειών.

Προσπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, αναγνωρίζει το δικαίωμα άσκησης της ελευθερίας του συνδικαλιζέσθαι και της συλλογικής διαπραγμάτευσης.

Το οργανόγραμμα της Τράπεζας, τη 31η Δεκεμβρίου του 2019 παρουσιάζεται παρακάτω:

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Η οργανωτική δομή της Τράπεζας ευθυγραμμίζεται με τις εκάστοτε ισχύουσες αρχές του θεσμικού πλαισίου, το οποίο διέπει τη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων και είναι διαρθρωμένη κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των κύριων επιχειρησιακών τομέων στους οποίους δραστηριοποιείται. Η διασφάλιση αποτελεσματικής οργανωτικής δομής και ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων και ορίων ευθύνης κάθε υπηρεσιακής μονάδας της Τράπεζας, αποτελούν τη βάση, στην οποία στηρίζονται η λειτουργία και οι εργασίες της.

Εξέλιξη Οικονομικών Μεγεθών

Ενεργητικό & Κεφάλαια

Το Ενεργητικό της Τράπεζας ανήλθε σε € 275.088 χιλ. έναντι € 251.118 χιλ. το 2018, σημειώνοντας αύξηση κατά 9,55% η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των ρευστών διαθεσίμων και χορηγήσεων.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει την εξέλιξη του Ενεργητικού κατά την τελευταία 5ετία.

ΕΤΗ	2016	2017	2018	2019
ΠΟΣΑ	203.008.733	218.015.350	251.117.631	275.088.216

Η εξέλιξη των κεφαλαίων και αποθεματικών της Τράπεζας το αντίστοιχο χρονικό διάστημα παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα:

ΕΤΟΣ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΑΠΟΘΕΜ/ΚΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2016	8.380.469	2.420.190	10.800.658
2017	13.501.388	4.587.371	18.088.759
2018	17.895.701	813.444	18.709.144
2019	18.698.795	1.119.536	19.818.331

Καταθέσεις

Οι καταθέσεις πελατών της Τράπεζας το 2019, ανήλθαν στα € 221.928 χιλ. έναντι € 200.706 χιλ. το 2018, σημειώνοντας αύξηση κατά 10,57%.

Οι καταθέσεις είναι το ποιοτικό μέγεθος που εκφράζει την εμπιστοσύνη και ταυτόχρονα αποτελεί το βασικό δείκτη της αποδοχής που έχει η Τράπεζα στην Ήπειρο.

Χαρακτηριστικό επίσης των τάσεων της αγοράς αλλά και του γενικότερου κλίματος, είναι και η σύνθεση των καταθέσεων, με τις προθεσμιακές καταθέσεις να καταλαμβάνουν το 68,88 % περίπου των τοποθετήσεων στην Τράπεζα, οι καταθέσεις ταμιευτηρίου το 17,12% και οι καταθέσεις όψεως και τρεχούμενοι το 14,00%.

Χορηγήσεις

Παρά την διαφαινόμενη θετική αλλαγή του οικονομικού κλίματος, η Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου, εφαρμόζοντας συνετή πολιτική, σημείωσε μικρή πιστωτική επέκταση εντός του 2019. Οι χορηγήσεις στο τέλος του 2019, αυξήθηκαν κατά 3,72% και ανήλθαν σε € 250.392 χιλ. έναντι € 241.422 χιλ. το 2018, ενισχύοντας όλους τους παραγωγικούς τομείς της τοπικής οικονομίας.

Τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα (ΜΕΑ) την 31.12.19 ανήλθαν σε ποσοστό 65,27% επί του συνόλου του μεικτού υπολοίπου των χορηγήσεων, μειωμένα κατά περίπου 8,88% σε σχέση με την 31.12.18, ως αποτέλεσμα της υλοποίησης της στρατηγικής διαχείρισης καθυστερημένων ανοιγμάτων, καθώς και του βελτιωμένου οικονομικού περιβάλλοντος.

Εντός της κλειόμενης χρήσης σχηματίστηκαν πρόσθετες προβλέψεις για τη κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου, ύψους € 2,2 εκατ.. Έτσι οι συνολικές προβλέψεις για τη κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου ανήλθαν σε € 66,3 εκατ., έναντι € 64,2 εκατ. την 31.12.18, με αποτέλεσμα ο δείκτης κάλυψης των ΜΕΑ από προβλέψεις να βελτιωθεί σημαντικά και να διαμορφωθεί στο 39,9% έναντι 35,5% την 31.12.18. Αντίστοιχα, ο δείκτης κάλυψης από προβλέψεις των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών (NPLs), αυξήθηκε στο 45% την 31.12.19 από 44% την 31.12.18.

Ο πίνακας που ακολουθεί εμφανίζει την εξέλιξη των σχετικών μεγεθών (ποσά σε €):

	2015	2016	2017	2018	2019
ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	6.049.151	3.605.283	151.970	9.630.979	2.192.560
ΣΥΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	50.863.324	54.412.752	54.564.722	64.195.701	66.291.676

Ο βαθμός κάλυψης του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου, από συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης, αξία εμπράγματων εξασφαλίσεων και αξία χρηματοοικονομικών εξασφαλίσεων, ανέρχεται σε 93,6%.

Λοιπές εργασίες

Το υπόλοιπο των εγγυητικών επιστολών σε κυκλοφορία το 2019 ανήλθε σε € 13.962 χιλ. και οι χρεωθείσες προμήθειες από αυτές σε € 375 χιλ.

Η Τράπεζα συνέχισε και το 2019 και ανέπτυξε περαιτέρω το δίκτυο των εγκατεστημένων σε συνεργαζόμενες επιχειρήσεις POS, προσεγγίζοντας τα 2.300 εγκατεστημένα τερματικά και συνεχίζει την επέκτασή με εντατικούς ρυθμούς κερδίζοντας σημαντικό μερίδιο της τοπικής αγοράς.

Σε συνεργασία με την Συνεταιριστική Ασφαλιστική παρέχει ασφαλιστικά και τραπεζοασφαλιστικά προϊόντα αποκομίζοντας προμήθειες, το ύψος των οποίων για το 2019 ανήλθε στο ποσό των € 93 χιλ.

Αποτελέσματα Χρήσης 2019

Τα αποτελέσματα χρήσης (κέρδη) προ προβλέψεων για τη χρήση 2019 ανήλθαν σε € 2.769 χιλ. έναντι € 3.401 χιλ. το 2018.

Το συνολικό ύψος των προβλέψεων για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων που σχηματίστηκαν το 2019 ανήλθε σε € 2.389 χιλιάδες.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά τα έσοδα και τα έξοδα της χρήσης συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα του 2018.

Συνοπτική Κατάσταση Αποτελεσμάτων (σε χιλιάδες Ευρώ)

Περιγραφή	2019	2018
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	10.783	10.847
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	-3.438	-3.269
Καθαρά έσοδα από τόκους	7.345	7.578
Έσοδα προμηθειών	1.531	1.527
Έξοδα προμηθειών	-7	-5
Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	93	97
Καθαρά λοιπά έσοδα	300	210
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	9.263	9.407
Δαπάνες προσωπικού	-3.103	-2.802
Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	-3.016	-2.919
Αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, παγίων και λοιπών άυλων περ/κών στοιχείων	-375	-285
Κέρδη/(ζημιές) προ προβλέψεων και φόρων	2.769	3.401
Προβλέψεις απομείωσης για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου	-2.389	-3.310
Κέρδη/ (ζημιές) προ φόρων	381	91
Φόροι	- 169	- 13
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) μετά από φόρους	212	104

Δίκτυο Καταστημάτων & ATM

Η Τράπεζα την 31.12.19 διέθετε 9 καταστήματα, 16 ATMs και έχει παρουσία και στους 4 Νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου.

Συγκεκριμένα λειτουργεί 4 καταστήματα στον Νομό Ιωαννίνων, 1 στον Νομό Άρτας, 1 στο Νομό Θεσπρωτίας και 3 στον Νομό Πρεβέζης. Κάθε κατάστημα διαθέτει ATMs και 7 ακόμη μηχανήματα είναι εγκατεστημένα σε σημεία εκτός των καταστημάτων.

Στρατηγική Πληροφορικής/Ψηφιακός Μετασχηματισμός

Η Τράπεζα στοχεύει στο ψηφιακό μέλλον των τραπεζών. Εκπονεί Στρατηγική Πληροφορικής επενδύοντας, σύμφωνα με το business plan που ακολουθεί, σημαντικά κεφάλαια στον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Αναβαθμίζει το κεντρικό λειτουργικό σύστημά της και όλα τα δευτερεύοντα συστήματα που στηρίζονται σε αυτό με στόχο την ασφαλή και ορθή παραγωγή, διαχείριση και φύλαξη των δεδομένων, την άντληση της εποπτικής και εσωτερικής πληροφόρησης που θα την υποστηρίξουν στην αντιμετώπιση των κινδύνων που διαχειρίζεται και στην επίτευξη καλύτερων οικονομικών αποτελεσμάτων

Αναβαθμίζει τα ATM, την πλατφόρμα της ηλεκτρονικής τραπεζικής και δημιουργεί ειδική εφαρμογή -APPLICATION-για τη χρήση Τραπεζικής, μέσω κινητού.

Προσαρμόζεται στα νέα κανονιστικά δεδομένα για την εξυπηρέτηση του κοινού απομακρυσμένα, που έχει στόχο την ανάπτυξη των συναλλαγών, την εξοικονόμηση χρόνου, την ταχύτητα στην ασφαλή εξυπηρέτηση, τη διεθνοποίηση των συναλλαγών και τον περιορισμό των μετακινήσεων που συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος.

Σήμερα ο πελάτης της συνεταιριστικής τράπεζα μπορεί να πραγματοποιεί πληρωμές, μεταφορές, εμβάσματα όπου κι αν βρίσκεται.

Χρησιμοποιώντας την πιστωτική ή χρεωστική του κάρτα έχει τη δυνατότητα να κάνει συναλλαγές σε όποιο σημείο του πλανήτη κι αν βρίσκεται.

Δίπλα στον επιχειρηματία, η Συνεταιριστική Τράπεζα διαθέτει στην τοπική αγορά pos και παρέχει στους επιχειρηματίες τη δυνατότητα να χειρίζονται τους επαγγελματικούς τους λογαριασμούς από το γραφείο τους.

Η σημαντικότητα αυτών των υπηρεσιών αποδείχτηκε στην πρόσφατη περίοδο της πανδημίας και στον ανταπόκριση των πελατών και συνεταίρων που τις χρησιμοποίησαν.

Τα στατιστικά στοιχεία και όλη η προσαρμογή και η αντιμετώπιση των επιπτώσεων του κορωνοϊού στη λειτουργία της Τράπεζας, θα παρουσιαστεί, του χρόνου, στην Έκθεση για το 2020. Ούτως ή άλλως τον έχουμε ακόμη στη ζωή μας και το διαχειριζόμαστε μέχρι στιγμής με εξαιρετική επιτυχία.

Η Τράπεζα επενδύει και στην ασφάλεια των συναλλαγών με την αναβάθμιση των εσωτερικών λειτουργικών συστημάτων, προσλαμβάνοντας ως συμβούλους τις μεγαλύτερες εταιρίες του κλάδου, όπως τη NETBULL και την IBM, πιστοποιεί την ασφάλεια πληροφοριών κατά ISO 27001.

Από το 2018 εκπαιδεύει το προσωπικό κι εφαρμόζει τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μετρά για τη διαχείριση και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενημερώνοντας με σαφήνεια τους συνεταίρους και πελάτες, στο πλαίσιο της προσαρμογής με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, GDPR.

Για την επίτευξη του ψηφιακού της μετασχηματισμού η Τράπεζα έχει ήδη υλοποιήσει:

Digital Corner (Επεκτάθηκαν οι εγκαταστάσεις και σ άλλα καταστήματα)

Intranet (Προστέθηκαν αρκετές νέες εφαρμογές που εξυπηρετούν τη ψηφιακή μετάβαση της Τράπεζας)

Συνεργασίες με τα ERPs εταιριών για χρήση της υποδομής των APIs μας

Mobile Banking

Ενώ έχει προς υλοποίηση μία σειρά ακόμη έργων που αφορούν τη ψηφιακή μετάβαση:

Document Management System

Εγκατάσταση του νέου Core Banking

Εγκατάσταση του νέου e-banking

Ψηφιακές Υπογραφές

Αντικατάσταση των ATMs, με νέας τεχνολογίας

Δημιουργία Portal για προσωποποιημένες ψηφιακές υπηρεσίες στους πελάτες μας

Συνεργασίες με ιδρύματα πληρωμών με χρήση APIs

- Δημιουργία του νέου σύγχρονου Εναλλακτικού Μηχανογραφικού Κέντρου
- Διαδικασία για συμμόρφωση με το ISO-27001
- Αναβάθμιση των χρεωστικών καρτών, μέσα από καινοτόμες τεχνολογικές λύσεις
- Συνεργασίες με Fintechs για χρήση νέων - έξυπνων πληρωμών πχ Smart Cities

Σχεδιασμός Hackathon για υλοποίηση καινοτόμων υπηρεσιών

Διαχείριση Κινδύνων

Η Τράπεζα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην εκτίμηση και στην παρακολούθηση των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται. Οι πιο σημαντικοί κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα δια μέσω των δραστηριοτήτων της είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας, οι μεταβολές στην αξία των περιουσιακών στοιχείων, λόγω μεταβολών στα επίπεδα τιμών και επιτοκίων της αγοράς, και η επάρκεια εποπτικών και εσωτερικών κεφαλαίων σε αποδεκτά επίπεδα, για τη στήριξη των δραστηριοτήτων της Τράπεζας. Η Τράπεζα, μέσω των κατάλληλων μηχανισμών εντοπίζει, παρακολουθεί και αναλύει αυτούς τους κινδύνους λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα. Επιπροσθέτως, η Τράπεζα επανεξετάζει συχνά τις πολιτικές και τα μοντέλα διαχείρισης κινδύνου που εφαρμόζει, ώστε να ενσωματώνει τις μεταβολές της αγοράς και των προϊόντων και να αναπτύσσει πιο αποτελεσματικές στρατηγικές.

Υπεύθυνη για την ανάπτυξη και την επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων είναι η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (ΕΔΚ) και σε τελικό επίπεδο το ΔΣ. Η διαμόρφωση στρατηγικής ανάληψης_κινδύνων και διαχείρισης κεφαλαίων, σε συνάρτηση με τους επιχειρηματικούς στόχους της τράπεζας, και η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων, καθώς και η επάρκεια Ιδίων Κεφαλαίων, σε σχέση με το ύψος και τη μορφή των αναλαμβανόμενων κινδύνων αξιολογούνται από το ΔΣ

Υπεύθυνη για την υλοποίηση του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, είναι η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας.

Πλαίσιο Διακυβέρνησης Διαχείρισης Κινδύνων

Οι κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων της τράπεζας εκπορεύονται από τις προβλέψεις της ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της Τράπεζας, τον ετήσιο προϋπολογισμό της και το εκάστοτε εφαρμόσιμο επιχειρηματικό της σχέδιο.

Στο πλαίσιο μιας διαφανούς και λειτουργικής πολιτικής διαχείρισης κινδύνων, η Τράπεζα έχει καταγεγραμμένες διαδικασίες που καθορίζουν τη στρατηγική της αναφορικά με την ανάληψη, παρακολούθηση, μέτρηση και διαχείριση κινδύνων. Εντός του α' εξαμήνου του 2020 αναμένεται να ολοκληρωθεί η καταγραφή μιας ενιαίας και συνεκτικής Στρατηγικής Διαχείρισης Κινδύνων ώστε να τεκμηριώνεται επαρκώς ο βαθμός ανάληψης των κινδύνων από την Τράπεζα καθώς και η αποτελεσματική παρακολούθηση και διαχείρισή τους βάσει στόχων (risk metrics).

Στο σημείο αυτό να τονισθεί ότι, η Τράπεζα παρότι δεν υποχρεούται να συστήσει Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων σύμφωνα με το μέγεθός της και την πολυπλοκότητα των εργασιών της, όπως ορίζεται στην ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για πλήρη εναρμόνιση με τις απαιτήσεις της σχετικής ΠΔ/ΤΕ καθώς και την τήρηση των όρων συνεργασίας που έχει με τους Στρατηγικούς Επενδυτές. Η Τράπεζα, με την από 2/10.11.2016 απόφαση του Δ.Σ., προχώρησε στη σύσταση της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, και προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες ώστε να δημιουργήσει διαδικασίες για την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων, οι οποίες να αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της στρατηγικής της, των κανονισμών και των πολιτικών της.

Η Τράπεζα έχει υιοθετήσει ένα μοντέλο «Τριών Γραμμών Άμυνας» για τον αποτελεσματικό εντοπισμό και διαχείριση των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται. Στην Πρώτη Γραμμή Άμυνας είναι οι εμπορικές και οι λειτουργικές δραστηριότητες της Τράπεζας, όπως αυτές εντοπίζονται στην καθημερινή λειτουργία της Τράπεζας, κυρίως μέσω των καταστημάτων της. Τα καταστήματα και οι κεντρικές διευθύνσεις που εμπλέκονται στις καθημερινές λειτουργικές δραστηριότητες της Τράπεζας λαμβάνουν υπόψη τους τις κατευθυντήριες γραμμές που τίθενται από την Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων, που αποτελεί την Δεύτερη Γραμμή Άμυνας.

Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων ως ανεξάρτητη διοικητικά μονάδα είναι επιφορτισμένη με τη συνεχή αξιολόγηση και παρακολούθηση της ανάληψης κινδύνου που απορρέει από τις δραστηριότητες της Τράπεζας. Η Δεύτερη Γραμμή Άμυνας συμπληρώνεται από την Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης, η οποία είναι επίσης διοικητικά ανεξάρτητη, διασφαλίζει την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της και έχει τη δυνατότητα απρόσκοπτης πρόσβασης σε όλα τα στοιχεία και τις πληροφορίες που είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση της αποστολής της.

Η Τρίτη Γραμμή Άμυνας αφορά το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας. Είναι υπεύθυνη για την ανεξάρτητη ανασκόπηση του σχεδιασμού και της αποτελεσματικής λειτουργίας των εσωτερικών ελέγχων της Τράπεζας, της διαχείρισης κινδύνου και των συστημάτων και διαδικασιών διακυβέρνησης. Κεντρικό ρόλο στο στάδιο αυτό διαδραματίζει η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου. Επιπλέον, η Τρίτη Γραμμή Άμυνας ευθύνεται για την περιοδική επεξεργασία του συνολικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνου της Τράπεζας.

Οι Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων δεν συμμετέχουν στη λήψη επιχειρησιακών αποφάσεων και τα μέλη που τις απαρτίζουν δεν έχουν κανενός είδους σχέση με τα υπόλοιπα διοικητικά στελέχη της Τράπεζας, εξασφαλίζοντας την εύρωστη, εύρυθμη και διαφανή περάτωση των καθηκόντων τους.

ΔΑΕΕΚ – ΔΑΕΕΡ

Ο κύριος σκοπός της έκθεσης για τη Διαδικασία Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ) είναι να περιγράψει την προσέγγιση που ακολουθεί η Τράπεζα στο πλαίσιο της αξιολόγησης και επάρκειας των κεφαλαίων της. Θα πρέπει να διασφαλίσει ότι η Τράπεζα διαθέτει επαρκή κεφάλαια για να καλύψει όλους τους σημαντικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθεται το πιστωτικό ίδρυμα σε συνεχή βάση. Επίσης, γίνεται αξιολόγηση της επάρκειας των κεφαλαίων της με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2019, με βάση τις μελλοντικές κεφαλαιακές απαιτήσεις σε διάστημα τριών ετών.

Η ΔΑΕΕΚ περιγράφει αναλυτικά τη προσέγγιση της τράπεζας για την εσωτερική αξιολόγηση του κεφαλαίου, όσον αφορά:

- Τους κινδύνους του Πυλώνα Ι (αγοράς, πιστωτικό και λειτουργικό) για τους οποίους υπολογίζει κεφαλαιακές απαιτήσεις σύμφωνα με την Τυποποιημένη Προσέγγιση,
- Τους πρόσθετους κινδύνους που δεν καλύπτονται από τον Πυλώνα Ι και που αξιολογεί στο πλαίσιο της ΔΑΕΕΚ.

Αντίστοιχα η Τράπεζα αξιολογεί ετησίως με τη Διαδικασία Αξιολόγησης Εσωτερικής Επάρκειας Ρευστότητας (ΔΑΕΕΡ) το μέγεθος των κινδύνων ρευστότητας καθώς και των διαδικασιών, μέτρων, πολιτικών, μηχανισμών ελέγχου, προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων κρίσης, στη βάση των αρχών της Βασιλείας και των κατευθυντήριων γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών.

Σχέδιο Ανάκαμψης (ΣΧ.ΑΝ.)

Το ΣΧ.ΑΝ. διασφαλίζει ότι η Τράπεζα μπορεί να ανακάμψει από σοβαρές μακροοικονομικές και χρηματοοικονομικές πιέσεις, αποφεύγοντας την περιέλευση του ιδρύματος σε σημείο αφερεγγυότητας και την λήψη μέτρων εξυγίανσης από την αρμόδια εποπτική αρχή.

Το Διοικητικό Συμβούλιο θέτει σαφείς προσδοκίες για την παράδοση και εκτέλεση του ΣΧ.ΑΝ. Το ΣΧ.ΑΝ αναπτύσσεται, ανήκει και εκτελείται από την Ανώτερη Διοίκηση, αναδεικνύοντας την ικανότητα της Τράπεζας να συνεχίσει τις δραστηριότητές της. Η Ανώτερη Διοίκηση της Τράπεζας έχει καθιερώσει ένα πλαίσιο εσωτερικής διακυβέρνησης, ορίζοντας τις αρχές για την προετοιμασία του ΣΧ.ΑΝ, τη διαδικασία έγκρισης και τη διαδικασία διακυβέρνησης σε περίπτωση που πρέπει να εφαρμοστεί το σχέδιο σε κατάσταση κρίσης. Το πλαίσιο εσωτερικής διακυβέρνησης ενσωματώνεται στο υφιστάμενο πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης και στο συνολικό πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας, στοχεύοντας στον έγκαιρο προσδιορισμό του βέλτιστου τρόπου εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης για την επαρκή διαχείριση μιας κρίσης.

Το ΣΧ.ΑΝ. παρέχει μια λίστα με τέσσερις (4) δυναμικές επιλογές ανάκαμψης, οι οποίες έχουν προκύψει από την αξιολόγηση ενός μακροσκελούς καταλόγου αξιόπιστων, εφικτών και αποτελεσματικών επιλογών, επιτρέποντας στην Τράπεζα να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητά τους βάσει μιας σειράς σεναρίων ακραίων καταστάσεων.

Το ΣΧ.ΑΝ προσδιορίζει τρεις (3) τύπους σεναρίων ακραίων καταστάσεων (σε κάθε περίπτωση, το ίδρυμα πρέπει να διακρίνει μεταξύ βραδέως και ταχέως εξελισσόμενης ακραίας χρηματοπιστωτικής κατάστασης), συμπεριλαμβανομένων του ιδιοσυγκρασιακού και του συστημικού κλονισμού, καθώς και του συνδυασμού των δύο τύπων κλονισμού. Επιπροσθέτως, το Σχέδιο παράσχει την μελέτη εκτίμησης των επιπτώσεων των επιλογών ανάκαμψης, αξιολογεί τους κινδύνους που σχετίζονται με τις επιλογές ανάκαμψης και περιγράφει συγκεκριμένες λύσεις για την υπέρβαση των πιθανών προβλημάτων και την επαναφορά των Δεικτών Ανάκαμψής του Σχεδίου πάνω από τα επίπεδα των ορίων υπό κανονικές συνθήκες λειτουργίας, χωρίς να χρειάζεται να καταφύγει σε κυβερνητική στήριξη.

Επιπλέον, το ΣΧ.ΑΝ παρέχει ένα λεπτομερές σχέδιο επικοινωνίας και γνωστοποίησης που καλύπτει την επικοινωνία εντός της Τράπεζας, καθώς και την εξωτερική επικοινωνία με τους μετόχους και τις αρμόδιες αρχές, αντιμετωπίζοντας τυχόν αρνητικές αντιδράσεις στην αγορά. Τέλος, το ΣΧ.ΑΝ περιλαμβάνει μια σειρά προπαρασκευαστικών μέτρων που μπορούν να διευκολύνουν την εφαρμογή των επιλογών σε κατάσταση κρίσης.

Η ανάπτυξη του ΣΧ.ΑΝ διεξήχθη υπό την επίβλεψη και τον συντονισμό της Συντονιστικής Επιτροπής, η οποία απαρτίζεται από ανώτερα στελέχη, που συνέβαλαν στην παραγωγή διαφόρων ροών εργασίας του ΣΧ.ΑΝ (π.χ. δείκτες ανάκαμψης, ακραία σεναρία, επιλογές ανάκαμψης, κτλ.), καθώς και στον σχεδιασμό της εσωτερικής διακυβέρνησης και των σχετικών διαδικασιών.

Εταιρική Διακυβέρνηση

Η Τράπεζα είχε θεσπίσει από το 1998 την εφαρμογή αρχών εταιρικής διακυβέρνησης, εξασφαλίζοντας έτσι την άρτια και διαφανή διεξαγωγή των λειτουργιών της και την αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών προς τους συνεταιίρους της και τους πελάτες της

Η εταιρική διακυβέρνηση της Τράπεζας διέπεται από το νόμο 4261/2014 που αφορά στα Πιστωτικά Ιδρύματα και εποπτεύεται από την ΤτΕ. Ήδη, από τις αρχές του 2020 έχει τεθεί σε εφαρμογή νέος Κανονισμός Εταιρικής Διακυβέρνησης. Το νέο σύστημα διακυβέρνησης ακολουθεί τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών και στηρίζεται στην προσέγγιση, κατανόηση, ανάληψη και επιτυχή διαχείριση κάθε είδους κινδύνου. Αναπτύσσεται σε υφιστάμενους η υπό αναθεώρηση Πολιτικές, Κανονισμούς και διαδικασίες έως τη δημιουργία πλήρους εσωτερικού κανονιστικού πλαισίου προσαρμοσμένου στο αντίστοιχο ευρωπαϊκό και εθνικό πλαίσιο για την απρόσκοπτη και εύρυθμη καθημερινή εργασία.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την αναθεώρηση του Κανονισμού Εταιρικής Διακυβέρνησης, εντός των πλαισίων που θέτει ο νόμος και οι εποπτικές αρχές. Ο Κανονισμός Εταιρικής διακυβέρνησης αντικατοπτρίζει την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού επιχειρηματικού μοντέλου με την παράλληλη εμπέδωση μια ενιαίας επιχειρηματικής φιλοσοφίας. Μεταξύ άλλων επιτυγχάνει:

- ✓ Την εγκαθίδρυση μιας σαφούς οργανωτικής δομής.
- ✓ Τη θέσπιση ξεκάθαρων γραμμών αναφοράς της Τράπεζας.
- ✓ Την αναλυτική περιγραφή της Ιεραρχίας των μονάδων που απαρτίζουν το οργανωτικό σώμα της Τράπεζας.
- ✓ Την απόδοση διακριτών και ανεξάρτητων αρμοδιοτήτων στις εμπλεκόμενες με τη διαχείριση κινδύνων και τον εσωτερικό έλεγχο μονάδες.

Η επιτυχής διοίκηση και αποτελεσματικότητα της Τράπεζας συμπληρώνεται από μια σειρά Επιτροπών, σε εναρμόνιση με τις αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης. Διακρίνονται στις επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου και στις λοιπές Επιτροπές της Διοίκησης, υπεύθυνες για εξειδικευμένα θέματα που χρήζουν ανάλογης διαφάνειας και τεχνικής κατάρτισης.

Ο Κανονισμός Εταιρικής Διακυβέρνησης βρίσκεται στο επίκεντρο των λειτουργιών του πλαισίου διοίκησης και λειτουργίας της Τράπεζας. Η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει την ανάγκη εφαρμογής της στην καθημερινή διαχείριση των επιχειρηματικών της δραστηριοτήτων, καθώς και στις διαδικασίες λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων. Συνεχίζοντας την προσπάθεια εκσυγχρονισμού της Εταιρικής της Διακυβέρνησης η οποία ξεκίνησε το 2017, η Τράπεζα προέβη στις ακόλουθες ενέργειες κατά το 2018:

- ✓ Ολοκλήρωση και έγκριση της 1ης αναθεώρησης του 5ετούς Επιχειρηματικού Σχεδίου για το διάστημα 2019 - 2023
- ✓ Ορθή θεσμοθέτηση του ΔΟΚ με νέα 3μελή σύνθεση, ανεξαρτητοποίησή του από τη Δ/ση Καθυστερήσεων και τοποθέτησή του στο Οργανόγραμμα μεταξύ των ανεξάρτητων μονάδων
- ✓ Κατάρτιση/έγκριση των ακόλουθων Κανονισμών:
- ✓ Κανονισμός λειτουργίας Δ.Σ. (αρ. αποφ. Δ.Σ. 31/11-05-2018)
- ✓ Κανονισμός λειτουργίας Επιτροπής Αποδοχών (αρ. αποφ. Δ.Σ. 31/11-05-2018)
- ✓ Κανονισμός λειτουργίας Επιτροπής Ελέγχου (αρ. αποφ. Δ.Σ. 31/11-05-2018)
- ✓ Κανονισμός λειτουργίας Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων (αρ. αποφ. Δ.Σ. 31/11-05-2018)
- ✓ Κανονισμός λειτουργίας Επιτροπής Προμηθειών & Διαχείρισης Ακινήτων (αρ. αποφ. Δ.Σ. 38/26-09-2018)
- ✓ Τυποποίηση και ηλεκτρονική αυτοματοποίηση της διαδικασίας για τον χειρισμό των Αιτήσεων Αγοράς & Διαγραφής Συνεταιριστικών Μεριδών (Εγκύκλιος Β 124/20-06-2018),
- ✓ Επικαιροποίηση και βελτίωση όλων των διαδικασιών για τον χειρισμό των λογαριασμών σε Οριστική Καθυστέρηση με στόχο την ασφαλή επιτάχυνση των ενεργειών αναγκαστικής επανείσπραξης απαιτήσεων,

Το 2019 εγκρίθηκαν από το ΔΣ και τέθηκαν σε ισχύ:

- Πολιτική Πιστοδοτήσεων
- Κανονισμός Λειτουργίας ΔΟΚ
- Κανονισμός Απομείωσης Δανειακού Χαρτοφυλακίου
- Κανονισμός Λειτουργίας Επιτροπής Ενεργητικού
- Πολιτική Διαχείρισης Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
- \Κανονισμός Λειτουργίας Επιτροπής Ανάδειξης Υποψηφίων ως μέλη του ΔΣ
- Κανονισμός Λειτουργίας Διεύθυνσης Πληροφορικής
- Πολιτική Ασφάλειας Πληροφορικών Συστημάτων
- Κανονισμός Λειτουργίας μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου και Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης
- Κανονισμός Συναλλαγών Προσώπων που έχουν ειδική Σχέση με την Τράπεζα
- Κανονισμός Διαχείρισης Καταγγελιών
- Κανονισμός Διαχείρισης Παραπόνων
- Κανονισμό εξωεπιχειρηματικών συμβάσεων
- Κανονισμό λειτουργίας Εκτελεστικής Επιτροπής

Όλοι αυτοί οι κανόνες που συμβάλουν στην εύρυθμη λειτουργία της Τράπεζας και βελτιώνουν τις γραμμές αναφοράς και την παραγωγή αποτελεσματικότερης εργασίας, συνοδεύονται από διαδικασίες και περιγράφουν τις αρμοδιότητες της εργασίας, ένα μεγάλο έργο που βρίσκεται σε εξέλιξη αλλά και σε τακτική επικαιροποίηση.

Εσωτερικές Διαδικασίες Ελέγχου

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου προκειμένου να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις της έχει θεσπίσει αυστηρές διαδικασίες ελέγχου, οι οποίες εφαρμόζονται και αξιολογούνται από τη Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης. Η συγκεκριμένη μονάδα αποτελεί αναπόσπαστο οργανικό μέρος της συνολικής λειτουργίας της Τράπεζας. Έχει Ανεξάρτητη, Αντικειμενική, Διαβεβαιωτική και Συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες της Τράπεζας.

Η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης είναι διοικητικά ανεξάρτητη από μονάδες με εκτελεστικές αρμοδιότητες και από τις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την πραγματοποίηση ή λογιστικοποίηση συναλλαγών. Έχει πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες και μονάδες της Τράπεζας, καθώς και σε όλα τα στοιχεία και τις πληροφορίες της.

Ο επικεφαλής της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης αναφέρεται, για θέματα της αρμοδιότητας του στην Επιτροπή Ελέγχου και μέσω αυτής στο Δ.Σ. της Τράπεζας.

Αναλυτικά, οι αρμοδιότητες της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης αναφέρονται στον ισχύοντα Κανονισμό της, ο οποίος εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας. Η λειτουργία της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης διέπεται από το θεσμικό, κανονιστικό και εποπτικό πλαίσιο, όπως ισχύει κάθε φορά.

Η Τράπεζα, αναγνωρίζοντας τη σημασία του Εσωτερικού Ελέγχου, προχώρησε σε στενή συνεργασία με εξειδικευμένο σύμβουλο με πολυετή εμπειρία, προκειμένου να ισχυροποιήσει το ρόλο και να βελτιώσει μέσα από τις ελεγκτικές διαδικασίες την απόδοσή της τόσο προς τον επόπτη όσο και στα πραγματικά της μεγέθη

Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης

Στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου, όπως αυτό νομικά προβλέπεται, λειτουργεί ως ανεξάρτητη η Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης με κύρια συμβουλευτική αρμοδιότητα την άμεση παροχή και διάχυση κάθε κανονιστικής αλλαγής και προσαρμογής της Τράπεζας.

Στην ευθύνη της Μονάδας είναι η διαφάνεια των συναλλαγών και η προστασία του καταναλωτή, η διαχείριση παραπόνου και καταγγελιών, η συμμόρφωσή με ευρωπαϊκές και εθνικές κατευθυντήριες γραμμές,

Η Μονάδα βρίσκεται σε συνεργία με όλες της υπηρεσίες της Τράπεζας, υποστηρίζεται από τη Νομική Υπηρεσία, αναφέρεται στους εκτελεστικούς συμβούλους της Διοίκησης και μέσω της Επιτροπής Ελέγχου στο Διοικητικό Συμβούλιο με στόχο την προστασία της Τράπεζας κυρίως από τον κίνδυνο συμμόρφωσης και φήμης.

Στην ίδια μονάδα λειτουργεί και η υπηρεσία Αντιμετώπισης της Νομιμοποίησης Εσόδων από παράνομες Δραστηριότητες υποστηριζόμενη από σύγχρονα ψηφιακά σύστημα, προκειμένου να αντιμετωπιστεί κάθε κίνδυνος που μπορεί να προκύψει από προσπάθεια για ξέπλυμα χρήματος στις συναλλαγές που πραγματοποιούνται και συμμορφούμενη με τις εθνικές κι διεθνείς επιταγές για την αντιμετώπιση του φαινομένου

Υλικοτεχνική Υποδομή

Η στρατηγική οργανικής ανάπτυξης της Τράπεζας υπηρετεί και βασίζεται στους ίδιους τέσσερις πυλώνες που διατρέχουν το σύνολο του Επιχειρηματικού Σχεδίου.

Επιχειρείται η ανάπτυξη των εργασιών με χρήση περιορισμένης αύξησης της φυσικής παρουσίας σε τοπικές αγορές με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και σημαντική υποστήριξη της διείσδυσης με ηλεκτρονικά δίκτυα και κατάλληλες συνεργασίες.

Στο δρόμο προς τη ψηφιακή μετάβαση η Τράπεζα υιοθετεί σύγχρονες τεχνολογικά λύσεις που της επιτρέπουν:

- ✓ Να μειώνει το κόστος εξυπηρέτησης, οδηγώντας στην επίτευξη του στρατηγικού στόχου αύξησης της κερδοφορίας
- ✓ Να καλύπτει με ασφάλεια όλο το φάσμα των σύγχρονων τραπεζικών υπηρεσιών
- ✓ Να διατηρείται στην κορυφή από την άποψη της δυνατότητας ενσωμάτωσης καινοτομιών και χρήσης τεχνολογίας αιχμής

Προϊόντα και υπηρεσίες

Η Τράπεζα διαθέτει στην αγορά πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες, καταθετικά προϊόντα υψηλών αποδόσεων και χορηγητικά προϊόντα λιανικής τραπεζικής τα οποία σχεδιάζονται με ευελιξία για να καλύπτουν τις ιδιαίτερες ανάγκες των ιδιωτών πελατών της.

Οι κύριες κατηγορίες επιχειρηματικών πελατών είναι :

- Βιοτέχνες – Επαγγελματίες – Έμποροι που ανήκουν κατά κύριο λόγο στην κατηγορία των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.
- Αγρότες / Κτηνοτρόφοι.
- Ιδιοκτήτες Ξενοδοχείων και λοιπών τουριστικών καταλυμάτων.
- Ελεύθεροι επαγγελματίες.
- Κατασκευαστές / Τεχνικές Εταιρείες.
- Νοικοκυριά για την κάλυψη των στεγαστικών τους αναγκών και λοιπών καταναλωτικών αναγκών.

Η Τράπεζα εντός του 2019 παρείχε νέα προϊόντα χρηματοδοτήσεων:

- **Μικροπιστώσεις EaSI**, με παροχή χρηματοδοτικής στήριξης για την πρόσβαση δικαιούχων σε μικροπιστώσεις μέχρι €25.000 με την εγγύηση του ΕΤαΕ, για κάλυψη αναγκών τόσο κεφαλαίου κίνησης και χρηματοδότησης αγοράς παγίων στοιχείων. Παράλληλα, στο πρόγραμμα συμπεριλαμβάνεται και η παροχή εστιασμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης, συμβουλευτικής υποστήριξης και καθοδήγησης (υπηρεσίες Mentoring) στους δικαιούχους που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα.

- **ΤΕΠΙΧ I & II**, με παροχή δανείων επενδυτικού σκοπού και κεφαλαίου κινήσεως επενδυτικού σκοπού προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων. Το όφελος της επιχειρήσεως συνίσταται στο μειωμένο ανάλογα με το πρόγραμμα επιτόκιο (και εισφορά του Ν. 128/75) που εφαρμόζεται στο σύνολο του δανείου, λόγω της ανωτέρω άτοκης συνεισφοράς κεφαλαίων του ΤΕΠΙΧ II κατά 20% σε εκάστη χρηματοδότηση.
- **See GR**, με παροχή κεφαλαίων μακροπρόθεσμης απόδοσης υπό τη μορφή δανείων, προσαρμοσμένων στις ανάγκες των κοινωνικών επιχειρήσεων, εγγυημένων από το SEE-GR, μία πρωτοβουλία των συνεταιριστικών Τραπεζών Ηπείρου, Καρδίτσας και Χανίων,
- **Ήπειρος Ανάπτυξη**, Ολοκληρωμένο πακέτο προϊόντων και υπηρεσιών που απευθύνεται σε νέες και υφιστάμενες επιχειρήσεις που τα επενδυτικά τους προγράμματα έχουν ενταχθεί στο ΕΣΠΑ ή σε άλλα επιδοτούμενα προγράμματα.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Η συνεταιριστική ιδέα πάνω στις αρχές της οποίας δομήθηκε και λειτουργεί η Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου είναι άμεσα συνυφασμένη με την έννοια της ευθύνης απέναντι στην τοπική κοινωνία, που δημιούργησε και στηρίζει την τράπεζα.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου δημιουργεί σημαντικό ύψους κοινωνικό προϊόν που παράγεται από τη λειτουργία και την πολιτική που εφαρμόζει και αποδίδεται στην πολιτεία και στους πολίτες. Ενδεικτικά το μέγεθος της κοινωνικής συνεισφοράς της Τράπεζας, χωρίς να συμπεριληφθεί το ύψος των προμηθειών που κατευθύνθηκε κυρίως σε τοπικούς προμηθευτές, απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ 2019

Δημόσιο (φόροι, εισφορές κλπ)	1.596
Ασφαλιστικά Ταμεία	999
Προσωπικό	1.632
Χορηγίες	11
ΣΥΝΟΛΟ (ποσά σε χιλ. ευρώ)	4.238

Παράλληλα ανταποδίδοντας την εμπιστοσύνη των Ηπειρωτών και με αίσθημα κοινωνικής ευθύνης, παρά την ανάγκη για περιορισμό των δαπανών της, συνεχίζει να στηρίζει αναπτυξιακές, κοινωνικές και πολιτιστικές πρωτοβουλίες των φορέων του τόπου μας, καθώς και το έργο καταξιωμένων τοπικών κοινωνικών συλλόγων.

Η συμπαράσταση της τράπεζας έχει πολλές φορές αποδεχθεί καθοριστική για την πραγματοποίηση και την επιτυχία σημαντικών δράσεων.

Ιωάννινα, 15 Ιουνίου 2020

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

**Ο Εντεταλμένος
Εκτελεστικός Σύμβουλος**

**Ζωνίδης Κωνσταντίνος
Α.Δ.Τ. Φ 461644**

**Βουγιούκας Ιωάννης
Α.Δ.Τ. Χ080213**

**Τσουκανέλης Βασίλειος
Α.Δ.Τ. ΑΕ 275733**

Πληροφόρηση για την περίοδο 01/01/2019 έως 31/12/2019
Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του
Νόμου 4374/2016

I. Πληρωμές (δεν συμπεριλαμβάνεται ΦΠΑ) για την περίοδο 01/01/2019 έως 31/12/2019 λόγω διαφήμισης , προβολής ή προώθησης σε επιχειρήσεις Μέσων Ενημέρωσης (σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 4374/2016)

Επωνυμία ή Ονοματεπώνυμο	Ποσά σε Ευρώ
NEXT COM ΥΨΗΛΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ-ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ-ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε	786 €
ΙΩΑΝΝΙΝΑ Τ.Υ Α.Ε	3.000 €
ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΤΥ Α.Ε	3.255 €
ΓΚΑΝΙΑΤΣΑΣ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε. ART TV	3.252 €
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ	3.000 €
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ	3.000 €
ΣΥΝΟΛΟ	_____ 16.294 €

II. Πληρωμές (δεν συμπεριλαμβάνεται ΦΠΑ εάν υπάρχει) για την περίοδο 01/01/2019 έως 31/12/2019 λόγω δωρεών , χορηγιών , επιχορηγήσεων ή άλλων χαριστικών αιτιών (σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 6 του Ν.4374/2016) .

Επωνυμία	Ποσά σε Ευρώ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΡΤΑΣ	2.000 €
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΙ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	500 €
ΜΥ ADVENTURE ΟΕ	645 €
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΥΦΛΩΝ	743 €
ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ-ITF ΙΩΑΝΝΙΝΑ CUP	500 €
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΣΥΝΘΕΣΗ	500 €
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΡΑΓΟΥΡΙΣΤΑΣ	125 €
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΕ	2.016 €
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΙΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΙΚΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ-ΦΛΟΓΑ	1.500 €
ΙΩΑΝΝΙΝΑ LAKE RUN	2.100 €
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	200 €
ΣΥΝΟΛΟ	_____ 10.829 €

Γ. ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους Συνέταιρους της Συνεταιριστικής Τράπεζας Ηπείρου Συν.Π.Ε.

Έκθεση ελέγχου επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Συνεταιριστικής Τράπεζας Ηπείρου (η «Τράπεζα»), οι οποίες αποτελούνται από την κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2019, τις καταστάσεις αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη των σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές σημειώσεις.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, τη χρηματοοικονομική θέση της Τράπεζας κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019, τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από την Τράπεζα καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσία και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Σημαντικότερα θέματα ελέγχου

Τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχο μας επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης χρήσεως. Τα θέματα αυτά και οι σχετιζόμενοι κίνδυνοι ουσιώδους ανακρίβειας αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

Σημαντικότερα θέματα ελέγχου

Πώς αντιμετωπίστηκε το σημαντικότερο θέμα ελέγχου στον έλεγχο μας

Αξιολόγηση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (Going concern)

Η Τράπεζα, για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της 31.12.2019, βασίστηκε στην αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας (going concern). Για την εφαρμογή της εν λόγω αρχής η διοίκηση λαμβάνει υπόψη τις τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις, τη ρευστότητα και την κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας, και προβαίνει σε εκτιμήσεις για τη διαμόρφωση, των οικονομικών μεγεθών της και του οικονομικού περιβάλλοντος στο οποίο η Τράπεζα θα δραστηριοποιείται τους προσεχείς 12 μήνες. Εστιάσαμε στο θέμα αυτό, λόγω των σημαντικών εκτιμήσεων και παραδοχών της διοίκησης σχετικά με:

- το μακροοικονομικό περιβάλλον, τις υφιστάμενες αβεβαιότητες και τις τρέχουσες εξελίξεις στην Ελλάδα

Η ελεγκτική μας προσέγγιση περιέλαβε μεταξύ άλλων τις κάτωθι διαδικασίες:

- Συζητήσαμε με τη διοίκηση και αξιολογήσαμε το εγκεκριμένο επιχειρησιακό σχέδιο της Τράπεζας στο πλαίσιο των τρεχουσών μακροοικονομικών συνθηκών.
- Εξετάσαμε το εύλογο των βασικών παραδοχών του ως άνω επιχειρησιακού σχεδίου.
- Αξιολογήσαμε την αξιοπιστία των προβλέψεων της διοίκησης εξετάζοντας τα απολογιστικά στοιχεία των προηγούμενων χρήσεων.
- Αξιολογήσαμε την περιουσιακή κατάσταση της Τράπεζας και τις διαθέσιμες πηγές χρηματοδότησης (καταθέσεις, λοιπά πιστωτικά μέσα & δάνεια).

- τα εποπτικά κεφάλαια και του περιθωρίου του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας.
  - τη ρευστότητα της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε 31/12/2019
- Σχετική αναφορά γίνεται στη σημείωση 2.2 και 5 των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.
- Λάβαμε υπόψη την υλοποίηση της αύξησης κεφαλαίου στην κλειόμενη χρήση.
  - Αξιολογήσαμε την επάρκεια των σχετικών γνωστοποιήσεων που περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 2.2 και 5 των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σε σχέση με το θέμα αυτό.

Πρόβλεψη απομείωσης για τον πιστωτικό κίνδυνο από δάνεια και απαιτήσεις πελατών στο αναπόσβεστο κόστος

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σύμφωνα με το πρότυπο ΔΠΧΛ 9 απαιτεί άσκηση σημαντικών κρίσεων και εκτιμήσεων από τη Διοίκηση που εμπεριέχουν υψηλό βαθμό πολυπλοκότητας. Η Τράπεζα αναγνωρίζει αναμενόμενες ζημίες πιστωτικού κινδύνου για απαιτήσεις δανείων και απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβεσμένο κόστος.

Τα παραπάνω αυξάνουν σημαντικά τον κίνδυνο για την ποιότητα των δεδομένων αλλά και την ακρίβεια και αξιοπιστία των μοντέλων που επεξεργάζονται τα δεδομένα αυτά.

Η Τράπεζα στις οικονομικές καταστάσεις την 31 Δεκεμβρίου 2019 εμφανίζει ποσό € 250,4 εκατ. (2018: € 241,4 εκατ.) ως απαιτήσεις από πελάτες στο αναπόσβεστο κόστος καθώς και € 66,3 εκατ. (2018: € 64,2 εκατ.) ως απομείωση επί των απαιτήσεων αυτών.

Συνεπώς καταλήξαμε ότι η πρόβλεψη απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων πελατών στο αναπόσβεστο κόστος αποτελεί σημαντικό θέμα ελέγχου για τους κάτωθι λόγους:

- Στηρίζεται στην εφαρμογή μιας λογιστικής αρχής (ΔΠΧΛ 9) που απαιτεί εκτιμήσεις και κρίσεις που εμπεριέχουν σημαντικό βαθμό πολυπλοκότητας.
- Γίνεται άσκηση κρίσης για την ορθή κατάταξη των δανείων και του τρόπου με τον οποίο γίνεται η επιμέτρηση τους.
- Ο υπολογισμός της απομείωσης απαιτεί σημαντική κρίση από τη Διοίκηση για τα μακροοικονομικά κριτήρια που πρέπει να χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας.
- Απαιτεί κρίση από την πλευρά της διοίκησης για να διαπιστώσει αν υπάρχει αύξηση πιστωτικού κινδύνου.
- Απαιτεί κρίση για τον σωστό σχεδιασμό των μαθηματικών τύπων και δεδομένων που απαιτούνται για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας.
- Απαιτεί αξιολόγηση από τη Διοίκηση των αποτελεσμάτων των μοντέλων επιμέτρησης αναμενόμενου πιστωτικού κινδύνου που εμπεριέχουν σημαντικό βαθμό πολυπλοκότητας.

Στη σημείωση 3.1 επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας αναφέρονται οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές και στις σημειώσεις 4.1 και 4.2 γίνεται γνωστοποίηση του πιστωτικού κινδύνου.

Αξιολόγηση ανακτισιμότητας αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας ανήλθαν κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019 σε € 10,6 εκατ., σε σύγκριση με € 10,7 εκατ. κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018, μέρος των οποίων δε βασίζεται απαραίτητα σε μελλοντική κερδοφορία αλλά αφορά σε αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 27Α του Ν. 4172/2013, σύμφωνα με το οποίο η Τράπεζα δύναται να μετατρέψει τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί συγκεκριμένων προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου

Η επιμέτρηση της ανακτισιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων θεωρείται σημαντικό θέμα ελέγχου καθώς είναι εξαιρετικά υποκειμενική όσον αφορά στην επίτευξη των στόχων του επιχειρηματικού σχεδίου της Τράπεζας και στην αξιολόγηση του ειδικού φορολογικού πλαισίου (άρθρα 27 & 27Α Ν. 4172/2013).

Η Διοίκηση έχει παράσχει περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στις σημειώσεις 3.4 και 13 των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Με βάση την αξιολόγηση των ελεγκτικών κινδύνων, αξιολογήσαμε τις μεθοδολογίες και τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν από τη Διοίκηση σε σχέση με τις απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών. Οι διαδικασίες επαλήθευσης που επιλέξαμε να εφαρμόσουμε για τον υπολογισμό της αναμενόμενης ζημίας συμπεριλάμβαναν τα ακόλουθα:

- Για συγκεκριμένο δείγμα δανείων επαληθεύσαμε τους μηχανισμούς που χρησιμοποιεί η Τράπεζα για την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου.
- Ως προς την απομείωση σε ατομική βάση επιλέξαμε ένα δείγμα δανείων με κύριο κριτήριο το υπόλοιπο του πιστωτικού κινδύνου και αξιολογήσαμε την επάρκεια της πρόβλεψης που καταχωρήθηκε. Στη διαδικασία αυτή εφαρμόσαμε διαδικασίες αξιολόγησης των δεδομένων και της αξιοπιστίας των αναμενόμενων ροών που χρησιμοποιούνται στην εξατομικευμένη απομείωση.
- Αναφορικά με τις συλλογικές απομειώσεις αξιολογήσαμε το εύλογο των σημαντικών παραμέτρων και παραδοχών, όπως την πιθανότητα αθέτησης (probability of default) και την ζημία δεδομένης αθέτησης (loss given default), που χρησιμοποιήθηκαν στα μοντέλα απομείωσης που χρησιμοποιεί η Τράπεζα.
- Για συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια αξιολογήσαμε την ύπαρξη και την αποτίμηση των εξασφαλίσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της απομείωσης
- Αξιολογήσαμε κατά πόσο οι γνωστοποιήσεις στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν κατάλληλα το μέγεθος του πιστωτικού κινδύνου.

Με βάση την αξιολόγηση των ελεγκτικών κινδύνων, εκτιμήσαμε τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε από τη Διοίκηση για τον προσδιορισμό του ανακτισίμου ποσού των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και εξετάσαμε τόσο τον προϋπολογισμό όσο και τις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν σχετικά με την ύπαρξη μελλοντικών φορολογικών κερδών.

Οι ελεγκτικές διαδικασίες που ακολουθήσαμε περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

- Αξιολόγηση του σχεδιασμού και της εφαρμογής των εσωτερικών διαιτιών ελέγχου που σχετίζονται με την προετοιμασία και επισκόπηση των προϋπολογισμών και προσδοκιών, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών διαιτιών που σχετίζονται με τις σημαντικές εκτιμήσεις, τα δεδομένα, τον υπολογισμό και τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιήθηκαν.
- Αξιολόγηση της εκτίμησης της Διοίκησης αναφορικά με τις πρόσφατες αλλαγές στη φορολογική νομοθεσία που επηρεάζουν το υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και συγκεκριμένα τις διατάξεις των άρθρων 27 και 27Α του Ν. 4172/2013.

- Αξιολόγηση του εύλογου των σημαντικότερων παραδοχών και προσδοκιών της διοίκησης αναφορικά με τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη υπό το πρίσμα της επιβεβαίωσης αυτών των προσδοκιών ιστορικά, με βάση τα τρέχοντα αποτελέσματα και την φορολογική νομοθεσία.

Αξιολογήσαμε κατά πόσο οι γνωστοποιήσεις σχετικά με την ανακτισιμότητα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι επαρκείς.

Άλλες πληροφορίες

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην “Έκθεση επί άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων”, στις Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιασδήποτε μορφής συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και, με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνη της διοίκησης και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Τράπεζας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και αν η διοίκηση είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Τράπεζα ή να διακόψει τη δραστηριότητά της, ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες.

Η Επιτροπή Ελέγχου (άρθ. 44 ν.4449/2017) της Τράπεζας έχει την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στο σύνολό τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε

απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.

- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Τράπεζας.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη διοίκηση.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από τη διοίκηση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Τράπεζας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματα μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Τράπεζα να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων καθώς και το κατά πόσο οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τον τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε προς αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας ετήσιας περιόδου και ως εκ τούτου αποτελούν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

1. Έκθεση Διαχείρισης Διοικητικού Συμβουλίου

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου και της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης που περιλαμβάνεται στην έκθεση αυτή, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του Ν.4336/2015 (μέρος Β), σημειώνουμε ότι:

- α. Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 152 του Ν. 4548/2018.
- β. Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις του άρθρου 150 και της παραγράφου 1 (περιπτώσεις γ' και δ') του άρθρου 152 του Ν. 4548/2018 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31/12/2019.
- γ. Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχό μας, για την Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των συνημμένων οικονομικών καταστάσεων είναι συνεπής με τη Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας, που προβλέπεται από το άρθρο 11 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014.

3. Παροχή Μη Ελεγκτιών Υπηρεσιών

Δεν παρείχαμε στην Τράπεζα μη ελεγκτικές υπηρεσίες που απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014.

Οι επιτρεπόμενες μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Τράπεζα, κατά τη διάρκεια της χρήσεως που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2019 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 33 των συνημμένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

4. Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές της Τράπεζας με την από 28/6/2013 απόφαση της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης των συνεταίρων. Έκτοτε ο διορισμός μας έχει αδιαλείπτως ανανεωθεί για μία συνολική περίοδο 6 ετών με βάση τις κατ' έτος λαμβανόμενες αποφάσεις της τακτικής γενικής συνέλευσης των συνεταίρων.

Ιωάννινα, 16 Ιουνίου 2020

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Στέργιος Κ. Ντέτσικας

Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Λ. 41961

Grant Thornton
An instinct for growth™

Ορκωτοί Ελεγκτές Σύμβουλοι Επιχειρήσεων
Ζεφύρου 56, 17564 Παλαιό Φάληρο
Α.Μ. ΣΟΕΛ 127

Δ. ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2019
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

	Σημείωση	01.01- 31.12.2019	01.01- 31.12.2018
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		10.783.168	10.847.253
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		(3.437.894)	(3.269.047)
Καθαρά έσοδα από τόκους	6	7.345.274	7.578.206
Εσοδα προμηθειών		1.531.059	1.527.332
Εξοδα προμηθειών		(6.503)	(5.151)
Καθαρά έσοδα / (έξοδα) από προμήθειες	7	1.524.556	1.522.181
Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες		93.434	96.766
Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	8	93.434	96.766
Καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα)	9	300.115	209.750
Καθαρά λειτουργικά έσοδα		9.263.379	9.406.903
Δαπάνες προσωπικού	10	(3.103.021)	(2.801.738)
Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	11	(3.015.624)	(2.918.969)
Αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, παγίων, λογ/κού & λοιπών άυλων περ/κών στοιχείων	18, 19	(375.496)	(285.073)
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	12	(2.388.657)	(3.310.454)
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων		380.580	90.669
Φόροι	13	(168.979)	13.295
Καθαρά Κέρδη / (ζημιές) μετά από φόρους (Α)		211.601	103.964
Αναλογούντα σε:			
Συνεταίρους της Τράπεζας		211.601	103.964
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων:			
Κέρδη (ζημιές) από αναλογιστική μελέτη		43.264	27.381
Αναλογών φόρος		(12.547)	(7.940)
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) μετά από φόρους (Β)		30.717	19.441
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα/(έξοδα) μετά από φόρους (Α+Β)		242.319	123.405
Αναλογούντα σε:			
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών			
Συνεταίρους της Τράπεζας		242.319	123.405
Κέρδη / (ζημιές) ανά μερίδα (ευρώ) - Βασικά και προσαρμοσμένα		0,006	0,003

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

	Σημείωση	31.12.2019	31.12.2018
Ενεργητικό			
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	14	36.884.148	19.790.600
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	15	25.690.867	32.144.349
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	16	184.100.297	177.226.730
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου:			
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση	17	234.127	234.127
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στο Αποσβεσμένο κόστος	17	60.000	60.000
Ακίνητα επενδύσεων	20	2.756.394	458.566
Συμμετοχές σε θυγατρικές και συνδεδεμένες επιχειρήσεις		47.301	47.301
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	18	571.571	154.879
Ενσώματα πάγια στοιχεία	19	4.710.019	4.326.488
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	21	10.623.842	10.733.773
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	22	9.409.651	5.940.819
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ		<u>275.088.216</u>	<u>251.117.631</u>
Παθητικό			
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	23	24.452.450	21.200.811
Υποχρεώσεις προς πελάτες	24	221.928.032	200.706.150
Υποχρεώσεις προς πιστωτικούς τίτλους	25	6.021.000	6.021.000
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	26	337.930	336.966
Φόρος εισοδήματος	27	100.000	45.000
Λοιπά στοιχεία παθητικού	28	2.430.473	4.098.560
Σύνολο Παθητικού		<u>255.269.885</u>	<u>232.408.487</u>
Ίδια Κεφάλαια			
Συνεταιριστικό Κεφάλαιο	29	18.698.795	17.895.701
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	30	8.681.885	8.577.483
Αποθεματικά	31	1.817.663	1.817.663
Αποτελέσματα εις νέον		(9.380.012)	(9.581.702)
Ίδια κεφάλαια συνεταιρίρων Τράπεζας		<u>19.818.331</u>	<u>18.709.144</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		<u>275.088.216</u>	<u>251.117.631</u>

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

<i>Ποσά σε ευρώ</i>	<u>Μετοχικό Κεφάλαιο</u>	<u>Διαφορά υπέρ το άρτιο</u>	<u>Αποθεματικά</u>	<u>Αποτελέσματα εις νέον</u>	<u>Σύνολο</u>
Επίδραση Δ.Π.Χ.Α. 9	0	0	0	(4.487.573)	(4.487.573)
Υπόλοιπο Ιδίων Κεφαλαίων την 1η Ιανουρίου 2018 προσαρμοσμένο με την επίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 9	13.501.388	7.987.243	1.817.663	(9.705.108)	13.601.187
Αποτελέσματα χρήσης μετά από φόρους	0	0	0	103.964	103.964
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) μετά από φόρους	0	0	0	19.441	19.441
Αύξηση κεφαλαίου	4.394.313	590.240	0	0	4.984.552
Υπόλοιπο των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31η Δεκεμβρίου 2018	17.895.700	8.577.483	1.817.663	(9.581.702)	18.709.144

	<u>Μετοχικό Κεφάλαιο</u>	<u>Διαφορά υπέρ το άρτιο</u>	<u>Αποθεματικά</u>	<u>Αποτελέσματα εις νέον</u>	<u>Σύνολο</u>
Επίδραση Δ.Π.Χ.Α. 16	0	0	0	(40.629)	(40.629)
Υπόλοιπο Ιδίων Κεφαλαίων την 1η Ιανουρίου 2019 προσαρμοσμένο με την επίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 16	17.895.700	8.577.483	1.817.663	(9.581.702)	18.709.144
Αποτελέσματα χρήσης μετά από φόρους	0	0	0	211.601	211.601
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) μετά από φόρους	0	0	0	30.717	30.717
Αύξηση κεφαλαίου	803.095	104.403	0	0	907.497
Υπόλοιπο των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019	18.698.795	8.681.885	1.817.663	(9.380.012)	19.818.331

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

<i>Ποσά σε ευρώ</i>	01.01. - 31.12.2019	01.01. - 31.12.2018
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		
Κέρδη/ (Ζημίες) προ φόρων	380.580	90.669
Πλέον / μείον προσαρμογές για :		
Απομειώσεις και προβλέψεις	2.388.657	3.310.454
Αποσβέσεις	375.496	285.073
Παροχές προσωπικού μετά τη συνταξιοδότηση	44.228	36.519
<i>Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τη μεταβολή σε λειτουργικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων</i>	<i>3.188.962</i>	<i>3.722.715</i>
Μεταβολές λειτουργικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων:		
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πιστωτικά ιδρύματα	6.453.481	(19.102.294)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	(9.066.127)	(8.711.710)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των λοιπών στοιχείων ενεργητικού	(3.664.929)	(76.267)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα	3.251.639	15.194.549
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πελάτες	21.221.881	17.603.768
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των λοιπών υποχρεώσεων	(1.668.087)	(280.558)
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε	0	0
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από λειτουργικές δραστηριότητες	19.716.821	8.350.203
Ταμειακές ροές από Επενδυτικές δραστηριότητες		
Αγορά χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	0	(10.000)
Απόκτηση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	(1.232.943)	(151.221)
Απόκτηση επενδυτικών ακινήτων	(2.297.828)	(458.566)
Σύνολο εισροών/(εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	(3.530.770)	(619.788)
Ταμειακές ροές από Χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	907.497	4.984.552
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	907.497	4.984.552
Καθαρή αύξηση / (μείωση) στα ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιόδου (α) + (β) + (γ)	17.093.548	12.714.968
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου	19.790.600	7.075.632
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης περιόδου	36.884.148	19.790.600

Ε. ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

1. Πληροφορίες για την Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου ΣΥΝ. Π.Ε.

1.1 Γενικές Πληροφορίες

Η Συνεταιριστική Τράπεζα ως αμιγής πιστωτικός συνεταιρισμός μεταβλητού κεφαλαίου έχει σκοπό να προσφέρει τραπεζικές υπηρεσίες που η κείμενη νομοθεσία προβλέπει για τις συνεταιριστικές τράπεζες, με σκοπό την οικονομική ανάπτυξη των μελών και της περιοχής δράσης της. Έλαβε άδεια λειτουργίας με την 535/2-11-1993 απόφαση της Επιτροπής Νομισματικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η τελευταία δεκαετία ήταν δεκαετία ριζικών αλλαγών και αναδιάρθρωσης του Τραπεζικού συστήματος στην Ελλάδα. Από τις παραδοσιακές και εν πολλοίς κρατικά ελεγχόμενες Εμπορικές Τράπεζες, η αγορά τώρα χαρακτηρίζεται από ιδιωτικά, ευέλικτα και σύγχρονα Πιστωτικά Ιδρύματα, που στέκονται ανταγωνιστικά στις διεθνείς αγορές.

1.2 Δομή και Δραστηριότητες της Τράπεζας

Η Συνεταιριστική Τράπεζα διαθέτει:

- Η Τράπεζα την 31/12/2019 διέθετε 9 καταστήματα και 15 ΑΤΜ και έχει παρουσία και στους 4 Νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου. Συγκεκριμένα λειτουργεί 4 καταστήματα στον Νομό Ιωαννίνων, 1 στον Νομό Άρτας, 1 στο Νομό Θεσπρωτίας και 3 στον Νομό Πρεβέζης. Κάθε κατάστημα διαθέτει ΑΤΜ και 7 ακόμη μηχανήματα είναι εγκατεστημένα σε σημεία εκτός των καταστημάτων.
- 24ωρη εξυπηρέτηση σε τοπικό και εθνικό επίπεδο με Αυτόματες Ταμειολογιστικές Μηχανές (ΑΤΜ).
- Πιστωτικές και Χρεωστικές κάρτες.
- Καταθετικά προϊόντα υψηλών αποδόσεων.
- Χορηγητικά προϊόντα λιανικής τραπεζικής.

Τα προϊόντα της Τράπεζας σχεδιάζονται με ευελιξία για να καλύπτουν τις ιδιαίτερες ανάγκες των πελατών.

Οι κύριες κατηγορίες πελατών είναι :

- Βιοτέχνες – Επαγγελματίες – Έμποροι που ανήκουν κατά κύριο λόγο στην κατηγορία των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.
- Αγρότες – Κτηνοτρόφοι.
- Ιδιοκτήτες Ξενοδοχείων και λοιπών τουριστικών καταλυμάτων.
- Ελεύθεροι επαγγελματίες.
- Κατασκευαστές – Τεχνικές Εταιρείες.
- Νοικοκυριά για την κάλυψη των στεγαστικών τους αναγκών και λοιπών καταναλωτικών αναγκών.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα συναλλάσσεται με τα μέλη της, με άλλα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και με το Ελληνικό Δημόσιο.

1.3 Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο εκλέχτηκε μετά από τη Γενική Συνέλευση στις 30-09-2016, αποτελείται από έντεκα συμβούλους τους :

- Κωνσταντίνος Ζωνίδης, Πρόεδρος του Δ.Σ.
- Ιωάννης Βουγιούκας, Διευθύνων Σύμβουλος
- Βασίλειος Τσουκανέλης, Εντεταλμένος Σύμβουλος Διοίκησης
- Χρήστος Παπαδόγιαννης, Αντιπρόεδρος του Δ.Σ.
- Βασίλειος Κολιός, Ανεξάρτητο μέλος και πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου, μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων
- Παύλος Χήτας, Γραμματέας του Δ.Σ.
- Εμμανουήλ Χατζάκης, Ταμίας του Δ.Σ.
- Ευστράτιος Γουδινάκος, μέλος του Δ.Σ., Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων και μέλος της Επιτροπής Ελέγχου
- Σπυρίδων Κυριάκης, μέλος του Δ.Σ.
- Αλέξανδρος Πανταζής, μέλος του Δ.Σ., μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων και μέλος της Επιτροπής Ελέγχου
- Χρήστος Κολιοπάνος, μέλος του Δ.Σ., Εκπρόσωπος των εργαζομένων

2. Σημαντικές Λογιστικές Αρχές

2.1 Βάση παρουσίασης

Οι παρούσες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας Ηπείρου για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2019, έχουν συνταχθεί με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.), τα οποία έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (I.A.S.B.), καθώς και των διερμηνειών τους, οι οποίες έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή Διερμηνείας Προτύπων (I.F.R.I.C.), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α., απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και τη διενέργεια υποκειμενικών κρίσεων από τη Διοίκηση στη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών αρχών. Επίσης, απαιτείται η χρήση εκτιμήσεων και παραδοχών που επηρεάζουν τα αναφερθέντα ποσά των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, τη γνωστοποίηση ενδεχόμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων, κατά την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων και τα αναφερθέντα ποσά εισοδημάτων και εξόδων κατά τη διάρκεια του έτους που αναφέρονται οι οικονομικές καταστάσεις. Παρά το γεγονός ότι αυτές οι εκτιμήσεις βασίζονται στην καλύτερη δυνατή γνώση της Διοίκησης σε σχέση με τις τρέχουσες συνθήκες και ενέργειες, τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί τελικά να διαφέρουν από αυτές τις εκτιμήσεις.

2.2 Αρχή της συνέχισης της δραστηριότητας

Οι παρούσες Οικονομικές Καταστάσεις συντάχθηκαν με βάση την αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η διοίκηση εκτιμά ότι η Τράπεζα θα συνεχίσει απρόσκοπτα την επιχειρηματική της δραστηριότητα δεδομένης και της εισόδου στο Κεφάλαιό της ισχυρού στρατηγικού επενδυτή και της περαιτέρω ενίσχυσης των κεφαλαίων που επετεύχθη στο 2019, καθώς επίσης της αύξησης των καταθέσεων και της βελτίωσης του οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα. Κατωτέρω αναλύονται οι κυριότεροι παράγοντες που υποστηρίζουν την παραδοχή αυτή.

Μακροοικονομικό περιβάλλον :

Το 2019 η αναπτυξιακή δυναμική της ελληνικής οικονομίας διατηρήθηκε, παρά την επιβράδυνση της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές διαμορφώθηκε σε 1,9%, όπως και το 2018, ενώ ο αντίστοιχος ρυθμός της οικονομίας της ζώνης του ευρώ επιβραδύνθηκε σε 1,2% από 1,9% το 2018. Το 2020 η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας θα καθοριστεί σε μεγάλο βαθμό από τις επιπτώσεις της εξάπλωσης του κορωνοϊού στην παγκόσμια και την ευρωπαϊκή οικονομία. Ο οικονομικός αντίκτυπος εκδηλώνεται μέσω τριών διαύλων.

Από την πλευρά της ζήτησης, με επιβράδυνση των ελληνικών εξαγωγών, τόσο αγαθών όσο και υπηρεσιών (μεταφορές, ναυτιλία και τουρισμός), και της εγχώριας κατανάλωσης και των επενδύσεων. Από την πλευρά της προσφοράς, με διατάραξη στις διεθνείς και περιφερειακές αλυσίδες εφοδιασμού ενδιάμεσων και κεφαλαιακών αγαθών, καθώς και με το κλείσιμο επιχειρήσεων για να περιοριστεί η πανδημία. Από την πλευρά του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, η αύξηση του κόστους χρηματοδότησης λόγω της επανατιμολόγησης των κινδύνων διεθνώς οδηγεί στην επιδείνωση των όρων και του κόστους άντλησης νέας χρηματοδότησης για τις τράπεζες, τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, καθώς και για το Ελληνικό Δημόσιο. Ήδη παρατηρείται, όπως προαναφέρθηκε, πολύ σημαντική αύξηση των περιθωρίων (spreads) τις τελευταίες ημέρες, ιδιαίτερα στην περίπτωση της Ελλάδος, στις αγορές ομολόγων, οι οποίες, ούτως ή άλλως, παρουσιάζουν πολύ έντονη μεταβλητότητα.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας εκτιμάται ότι θα επιβραδυνθεί σημαντικά το 2020, δεδομένων των επιπτώσεων της εξάπλωσης του κορωνοϊού. Οι επιπτώσεις αυτές προς το παρόν δεν μπορούν να ποσοτικοποιηθούν με ακρίβεια, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμα στοιχεία και η πανδημία είναι σε εξέλιξη. Ειδικότερα, σύμφωνα με το βασικό σενάριο της Τράπεζας της Ελλάδος, ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα είναι μηδενικός το 2020, αντί 2,4% που ήταν η πιο πρόσφατη πρόβλεψη μετά την ενσωμάτωση των στοιχείων των Εθνικών Λογαριασμών για το δ' τρίμηνο του 2019 (6 Μαρτίου 2020). Η προς τα κάτω αναθεώρηση της πρόβλεψης του ρυθμού ανάπτυξης κατά επιπλέον 2,4 ποσοστιαίες μονάδες οφείλεται στην ενσωμάτωση των επιπτώσεων από την εξάπλωση του κορωνοϊού. Με βάση τα τελευταία στοιχεία για την εξέλιξη της πανδημίας, η πιθανότερη εκδοχή είναι ότι θα υπάρξει σημαντική αρνητική επίπτωση στην οικονομία τα δύο πρώτα τρίμηνα του 2020, η οποία θα αντισταθμιστεί μερικώς τα δύο τελευταία τρίμηνα. Η επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης θα προέλθει κυρίως από διαταραχές στην πλευρά της ζήτησης, με μείωση της εξωτερικής ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών και της εγχώριας ζήτησης, αφού πλήττονται ιδιαίτερα τομείς όπως οι μεταφορές, ο τουρισμός, το εμπόριο, η εστίαση και η ψυχαγωγία. Ουδείς σήμερα μπορεί να προβλέψει με ακρίβεια την εξέλιξη της πανδημίας, ενώ οι επιπτώσεις της στις εθνικές οικονομίες θα εξαρτηθούν και από τα εθνικά και διεθνή δημοσιονομικά και νομισματικά μέτρα που λαμβάνονται.

Το βασικό σενάριο της Τράπεζας της Ελλάδος ενσωματώνει υποθέσεις για τα αντισταθμιστικά μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί. Η αναπτυξιακή διάσταση της δημοσιονομικής πολιτικής, η ενίσχυση της αξιοπιστίας της οικονομικής πολιτικής όσον αφορά την εφαρμογή ενός ολιστικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων και η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των διεθνών επενδυτών στις μεσομακροπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας δημιούργησαν, από το δεύτερο εξάμηνο του 2019, υψηλές προσδοκίες για επαναφορά της εγχώριας οικονομίας σε διατηρήσιμη αναπτυξιακή τροχιά.

Στην αγορά εργασίας, οι θετικές εξελίξεις που καταγράφονται σταθερά από τα μέσα του 2014 συνεχίστηκαν και το 2019, με αύξηση της απασχόλησης κατά 2,2% σε σύγκριση με 2018 και με περαιτέρω υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας σε 17,3%. Ωστόσο, το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα παραμένει το υψηλότερο στην ΕΕ-28.

Στη διάρκεια του 2019 ενισχύθηκε το επενδυτικό ενδιαφέρον στην αγορά ακινήτων, τόσο για οικιστικές όσο και για επαγγελματικές χρήσεις. Τα πρόσφατα μέτρα που νομοθετήθηκαν για την τόνωση της αγοράς ακινήτων, όπως η τριετής αναστολή της εφαρμογής ΦΠΑ στις οικοδομικές άδειες από 1.1.2006, και η σταδιακή αποκατάσταση της στεγαστικής πίστης αναμένεται να ενισχύσουν σταδιακά τη ζήτηση κατοικιών. Η αύξηση της καθαρής εισροής κεφαλαίων για αγορές ακινήτων από ξένους επενδυτές οδήγησε σε αύξηση των τιμών των ακινήτων. Αυτό όμως συνέβη μόνο σε τοπικό επίπεδο, με έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον ειδικά στον τομέα των βραχυχρόνιων μισθώσεων, ενώ δεν παρατηρήθηκε ανάλογη αύξηση σε όλη την αγορά, αφού η εγχώρια ζήτηση παρέμεινε χαμηλή. Ωστόσο, η κλιμάκωση της εξάπλωσης του κορωνοϊού αναμένεται να ανακόψει προσωρινά τη θετική εξέλιξη στη ζήτηση κατοικιών από ξένους επενδυτές. Ο εναρμονισμένος πληθωρισμός υποχώρησε σε 0,5% το 2019 από 0,8% το 2018, εξαιτίας των μειώσεων στην έμμεση φορολογία και της πτώσης των διεθνών τιμών του πετρελαίου.

Τέλος πέρα από τα παραπάνω και τις αναμφίβολα αρνητικές επιπτώσεις του κορωνοϊού, το εγχώριο τραπεζικό σύστημα συνεχίζει να αντιμετωπίζει μια σειρά και από άλλες σημαντικές προκλήσεις. Σε αυτές συγκαταλέγονται τα αδύναμα ποιοτικά στοιχεία του ενεργητικού και των ιδίων κεφαλαίων τους, σε συνδυασμό με τους στόχους μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ) έως το τέλος του 2022 σε μονοψήφιο ποσοστό του συνόλου των δανείων. Ταυτόχρονα, αν και διαπιστώνεται βελτίωση των προοπτικών για το τραπεζικό σύστημα μεσοπρόθεσμα, εκκρεμεί η εφαρμογή δραστικότερων εργαλείων για την μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ), σε συνέχεια της

έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή του προγράμματος «Ηρακλής» για την προστασία περιουσιακών στοιχείων για τις τράπεζες (Asset Protection Scheme).

Η Διοίκηση της Τράπεζας παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και αξιολογεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα την αρνητική επίδραση που πιθανώς αυτές να έχουν στις εργασίες της.

Κεφαλαιακή επάρκεια Τράπεζας :

Ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) διαμορφώθηκε στο 12,04%, ο Δείκτης Κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (TIER I) διαμορφώθηκε στο 12,04% και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαίου (TCR) διαμορφώθηκε στο 15,20%. Για τη βελτίωση της κεφαλαιακής επάρκειας και την περαιτέρω ενίσχυσή της η Διοίκηση της Τράπεζας έλαβε τα ακόλουθα μέτρα:

- 1) Στις 26.9.2018 εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας το επικαιροποιημένο Σχέδιο Ανάκαμψης (ΣΧ.ΑΝ). Το Σχέδιο αποσκοπεί στην περιγραφή μιας σειράς πιθανών επιλογών ανάκαμψης που δύναται να αναλάβει η Τράπεζα σε περιπτώσεις που απειλείται η βιωσιμότητά της.
- 2) Εντός του 2019 πραγματοποιήθηκε ενίσχυση του συνεταιριστικού κεφαλαίου συνολικού ποσού € 0,9 εκ..

Ρευστότητα :

Οι εξελίξεις στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα το 2019 προσδιορίστηκαν από την ενίσχυση της ρευστότητας, τη διαφοροποίηση των πηγών χρηματοδότησης των τραπεζών με αυξημένη πρόσβαση στη διατραπεζική αγορά έναντι εξασφαλίσεων και ως εκ τούτου περιορισμό της έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα από την Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΛΑ), καθώς και από τη διατήρηση των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας σε ικανοποιητικό επίπεδο. Στις αρχές του 2018 διενεργήθηκε πανευρωπαϊκή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, στην οποία συμμετείχαν οι τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες, προκειμένου να εξεταστεί η ανθεκτικότητά τους σε υποθετικές διαταραχές για την τριετία 2018-2020. Το αποτέλεσμα της άσκησης έδειξε ότι οι ελληνικές τράπεζες δεν παρουσιάζουν κεφαλαιακό έλλειμμα. Ωστόσο, η κερδοφορία ήταν αδύναμη, καθώς η αύξηση των καθαρών εσόδων από μη τοκοφόρες εργασίες δεν ήταν αρκετή για να αντισταθμίσει την υποχώρηση των καθαρών εσόδων από τόκους, ενώ παράλληλα η μείωση των εξόδων ήταν μικρότερη σε σχέση με το 2018.

Το 2018 υπήρξαν ενδείξεις μικρής ανάκαμψης της τραπεζικής χρηματοδότησης των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και επιταχυνόμενης επιστροφής των τραπεζικών καταθέσεων, η οποία επέτρεψε την αναδιάρθρωση της σύνθεσης του παθητικού των τραπεζών υπέρ φθηνότερων πηγών χρηματοδότησης. Η επιστροφή των καταθέσεων των νοικοκυριών, μέρος των οποίων αποτελεί επανεισορή αποθησαυρισμένων τραπεζογραμματίων στις τράπεζες, είναι ένδειξη ενίσχυσης της εμπιστοσύνης του κοινού στο τραπεζικό σύστημα

και το επακόλουθο της αύξησης του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών λόγω της ανόδου της απασχόλησης. Για τις επιχειρήσεις, η αύξηση των καταθέσεων αντανακλά την αύξηση των ταμειακών ροών και της κερδοφορίας τους και είναι συνεπής με το γεγονός ότι η ετήσια καθαρή ροή τραπεζικής χρηματοδότησης προς τον τομέα των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων ήταν θετική.

Το 2019 συνεχίστηκε η ενίσχυση της καταθετικής βάσης των ελληνικών τραπεζών, η οποία είχε ξεκινήσει από τα μέσα του 2016. Στην ενίσχυση συνέτελεσαν η άνοδος του ΑΕΠ και η εν γένει βελτιωμένη εμπιστοσύνη στις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, υπό το φως και της επιτυχούς ολοκλήρωσης του τριετούς προγράμματος οικονομικής προσαρμογής.

Οι συνολικές καταθέσεις παρουσίασαν αύξηση κατά 21,2 δισεκ. ευρώ, προερχόμενη κατά το ήμισυ σχεδόν από τον ιδιωτικό τομέα, και διαμορφώθηκαν σε 221,9 δισεκ. ευρώ στο τέλος του έτους (Ιαν. 2020: 252,1 δισεκ. ευρώ).

Αυτό δημιούργησε κατάλληλες προϋποθέσεις για περαιτέρω χαλάρωση των περιορισμών στο τραπεζικό σύστημα τρεις φορές στη διάρκεια του έτους μέχρι την πλήρη απελευθέρωση, τον Οκτώβριο του 2018, της ανάληψης μετρητών.

Για το ίδιο διάστημα οι καταθέσεις της Τράπεζας Ηπείρου παρουσίασαν αύξηση ποσοστού 10,57% και ανήλθαν στα € 221,93 εκ. κατά την 31/12/2019 έναντι € 200,71 εκ. κατά την 31/12/2018.

Η Διοίκηση της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τη θέσπιση του νέου οικονομικού προγράμματος προσαρμογής, την παροχή ρευστότητας στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα από το Ευρωσύστημα, την αύξηση των καταθέσεων κατά

την διάρκεια της χρήσης 2018 και την ανωτέρω σύμβαση παροχής ρευστότητας εκτιμά ότι θα μπορέσει να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτικές της ανάγκες.

Για την παρακολούθηση της ρευστότητας θεσπίστηκε από τη Διοίκηση της Τράπεζας μηχανισμός παρακολούθησης σε ημερήσια βάση προκειμένου να λαμβάνονται άμεσα όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων.

2.3 Αλλαγές σε Λογιστικές Πολιτικές

2.3.1 Νέα Πρότυπα, Διερμηνείες, Αναθεωρήσεις και Τροποποιήσεις υφιστάμενων Προτύπων τα οποία έχουν τεθεί σε ισχύ και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Τα ακόλουθα νέα Πρότυπα, Διερμηνείες και τροποποιήσεις Προτύπων έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και η εφαρμογή τους είναι υποχρεωτική από την 01/01/2019 ή μεταγενέστερα.

ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)

Τον Ιανουάριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 16. Σκοπός του έργου του IASB ήταν η ανάπτυξη ενός νέου Προτύπου για μισθώσεις που καθορίζει τις αρχές τις οποίες εφαρμόζουν και τα δύο μέρη σε μία σύμβαση - δηλαδή και ο πελάτης («ο μισθωτής») και ο προμηθευτής («ο εκμισθωτής») - για την παροχή σχετικών πληροφοριών για τις μισθώσεις κατά τρόπο που απεικονίζει πιστά αυτές τις συναλλαγές. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, ο μισθωτής θα πρέπει να αναγνωρίσει τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη μίσθωση. Το νέο Πρότυπο έχει την κατωτέρω επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας.

Οι υποχρεώσεις της Τράπεζας από συμβάσεις μίσθωσης ακινήτων, αφορούν τα έξι (6) κτίρια που η Τράπεζα χρησιμοποιεί ως υποκαταστήματα, δύο (2) μισθώματα θυρίδας και δύο (2) μισθώματα ATMs.

Η Τράπεζα εφήρμοσε το πρότυπο χρησιμοποιώντας την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση (modified retrospective approach), όπου τα στοιχεία ενεργητικού με δικαίωμα χρήσης είναι ίσα με τις υποχρεώσεις από μίσθωση χωρίς να αναμορφώσει τη συγκριτική πληροφόρηση. Κάνοντας χρήση αυτής της πρακτικής διευκόλυνσης (practical expedient) η Τράπεζα, κατά την ημερομηνία πρώτης εφαρμογής, δεν επαναξιολόγησε εάν μία σύμβαση αποτελεί ή εμπεριέχει μία μίσθωση και συνεπώς εφήρμοσε το πρότυπο στις συμβάσεις που είχαν προηγουμένως αναγνωριστεί ως μισθώσεις σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 17.

Η Τράπεζα έχει επιλέξει να κάνει χρήση της εξαίρεσης αναγνώρισης που παρέχεται για τις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και τις μισθώσεις χαμηλής αξίας, για τις οποίες οι πληρωμές μίσθωσης αναγνωρίζονται ως λειτουργικά έξοδα σε σταθερή βάση στη διάρκεια της μίσθωσης.

Επίσης, εφήρμοσε ενιαίο προεξόφλητικό επιτόκιο σε όλες τις μισθώσεις και - χρησιμοποίησε την αποκτηθείσα γνώση για τον καθορισμό της διάρκειας μίσθωσης εάν η σύμβαση περιλαμβάνει δικαιώματα παράτασης ή καταγγελίας της μίσθωσης. Για την προεξόφληση των υποχρεώσεων των υφιστάμενων λειτουργικών μισθώσεων η Τράπεζα και χρησιμοποίησε ως επιτόκιο προεξόφλησης, το οριακό επιτόκιο δανεισμού (incremental borrowing rate), το 4 %.

Ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 16 η Τράπεζα την 1/1/2019 αναγνώρισαν στοιχεία ενεργητικού με δικαίωμα χρήσης ποσού (Right of Use Asset) και υποχρεώσεις από μισθώσεις (Lease Liability) περίπου 1.338.062 ευρώ.

Το δικαίωμα χρήσης από τις μισθώσεις παγίων καθώς και οι υποχρεώσεις από μισθώσεις περιλαμβάνονται στα «Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία» και στις «Λοιπές υποχρεώσεις» αντίστοιχα. Συγκεκριμένα η Τράπεζα κατά την εξεταζόμενη περίοδο έχει αναγνωρίσει Δικαίωμα Χρήσης Παγίων ποσού 262.369 ευρώ, Υποχρέωση από Μισθώσεις ποσού 303.752 ευρώ, Αποσβέσεις 118.173 ευρώ και Τόκους Έξοδα 14.175 ευρώ.

ΕΔΔΠΧΑ 23 «Αβεβαιότητα σχετικά με Χειρισμούς Φόρου Εισοδήματος» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)

Τον Ιούνιο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση μίας νέας Διερμηνείας, της ΕΔΔΠΧΑ 23. Το ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος» προσδιορίζει τον λογιστικό χειρισμό του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου, αλλά δεν προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις της αβεβαιότητας. Η ΕΔΔΠΧΑ 23 περιλαμβάνει τις επιπρόσθετες του ΔΛΠ 12 απαιτήσεις, προσδιορίζοντας τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις της αβεβαιότητας στον λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος. Η νέα Διερμηνεία δεν έχει επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 9: «Προπληρωθέντα Στοιχεία με Αρνητική Απόδοση» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)

Τον Οκτώβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΠΧΑ 9. Βάσει των υφιστάμενων απαιτήσεων του ΔΠΧΑ 9, μία οικονομική οντότητα θα επιμετρούσε ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού με αρνητική απόδοση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, καθώς το χαρακτηριστικό της «αρνητικής απόδοσης» θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι δημιουργεί ενδεχόμενες ταμειακές ροές οι οποίες δεν αποτελούνται μόνο από πληρωμές κεφαλαίου και τόκου. Βάσει των τροποποιήσεων, οι οικονομικές οντότητες επιτρέπεται να επιμετρούν συγκεκριμένα προπληρωτέα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού με αρνητική απόδοση στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, εφόσον πληρείται μία συγκεκριμένη προϋπόθεση. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 28: «Μακροπρόθεσμες Συμμετοχές σε Συγγενείς και Κοινοπραξίες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)

Τον Οκτώβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 28. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό των μακροπρόθεσμων συμμετοχών σε μία συγγενή ή κοινοπραξία – στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης – βάσει του ΔΠΧΑ 9. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2015-2017 (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)

Τον Δεκέμβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση «Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2015-2017», η οποία αποτελείται από μία σειρά τροποποιήσεων σε ορισμένα Πρότυπα και αποτελεί μέρος του προγράμματος για τις ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στον κύκλο αυτόν είναι οι εξής: ΔΠΧΑ 3 - ΔΠΧΑ 11: Συμμετοχικά δικαιώματα που κατείχε προηγουμένως ο αποκτών σε μία από κοινού λειτουργία, ΔΛΠ 12: Επιπτώσεις στον φόρο εισοδήματος από πληρωμές για χρηματοοικονομικά μέσα ταξινομημένα ως στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, ΔΛΠ 23: Κόστη δανεισμού επιλέξιμα για κεφαλαιοποίηση. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2019. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 19: «Τροποποίηση, Περικοπή ή Διακανονισμός Προγράμματος Καθορισμένων Παροχών» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)

Τον Φεβρουάριο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 19, βάσει των οποίων μία οικονομική οντότητα απαιτείται να χρησιμοποιεί επικαιροποιημένες αναλογιστικές παραδοχές κατά τον προσδιορισμό του κόστους τρέχουσας υπηρεσίας και του καθαρού τόκου για την εναπομένουσα περίοδο μετά την

τροποποίηση, την περικοπή ή τον διακανονισμό ενός προγράμματος καθορισμένων παροχών. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η ενίσχυση της κατανόησης των οικονομικών καταστάσεων και η παροχή περισσότερο χρήσιμων πληροφοριών στους χρήστες αυτών. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις.

2.3.2 Νέα Πρότυπα, Διερμηνείες, Αναθεωρήσεις και Τροποποιήσεις υφιστάμενων Προτύπων τα οποία δεν έχουν ακόμα τεθεί σε ισχύ ή δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Τα ακόλουθα νέα Πρότυπα, Διερμηνείες και τροποποιήσεις Προτύπων έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), αλλά είτε δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ είτε δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναθεώρηση του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2020)

Τον Μάρτιο του 2018, το IASB προέβη στην αναθεώρηση του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, σκοπός της οποίας ήταν η ενσωμάτωση σημαντικών θεμάτων τα οποία δεν καλύπτονταν, καθώς επίσης και η επικαιροποίηση και παροχή διευκρινίσεων σε σχέση με συγκεκριμένες καθοδηγήσεις. Το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς περιλαμβάνει ένα νέο κεφάλαιο σχετικά με την επιμέτρηση, στο οποίο αναλύεται η έννοια της επιμέτρησης, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή μίας βάσης επιμέτρησης, θέματα σχετικά με την παρουσίαση και γνωστοποίηση στις Οικονομικές Καταστάσεις και καθοδήγηση αναφορικά με την αποαγνώριση στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων από τις Οικονομικές Καταστάσεις. Περαιτέρω, το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς περιλαμβάνει βελτιωμένους ορισμούς των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, καθοδήγηση που υποβοηθά την εφαρμογή των εν λόγω ορισμών, επικαιροποίηση των κριτηρίων για την αναγνώριση των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, καθώς επίσης και διευκρινίσεις σε σημαντικούς τομείς, όπως οι ρόλοι της διαχείρισης, της συντηρητικότητας και της αβεβαιότητας κατά την επιμέτρηση στην χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2020.

Τροποποιήσεις στις Αναφορές του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2020)

Τον Μάρτιο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση Τροποποιήσεων στις Αναφορές του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, σε συνέχεια της αναθεώρησής του. Ορισμένα Πρότυπα περιλαμβάνουν ρητές αναφορές σε προγενέστερες εκδόσεις του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η επικαιροποίηση των ως άνω αναφορών και η υποστήριξη για τη μετάβαση στο αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2020.

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 και στο ΔΛΠ 8: «Ορισμός του Ουσιώδους» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2020)

Τον Οκτώβριο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων στον ορισμό του ουσιώδους, προκειμένου να καταστεί ευκολότερο για τις εταιρείες να προβούν σε άσκηση κρίσης σχετικά με το ουσιώδες μέγεθος. Ο ορισμός του ουσιώδους βοηθά τις εταιρείες να αποφασίσουν ποιες πληροφορίες θα πρέπει να περιληφθούν στις Οικονομικές τους Καταστάσεις. Ο νέος ορισμός τροποποιεί το ΔΛΠ 1 και το ΔΛΠ 8. Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν τον ορισμό του ουσιώδους και πώς αυτός θα πρέπει να εφαρμοστεί, συμπεριλαμβάνοντας στον ορισμό καθοδήγηση η οποία μέχρι τώρα περιλαμβανόταν σε άλλα Πρότυπα. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές

του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2020.

Τροποποιήσεις στα ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7: “Αναμόρφωση Σημείου Αναφοράς Επιτοκίου” (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2020)

Τον Σεπτέμβριο του 2019, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων σε ορισμένες απαιτήσεις συγκεκριμένων λογιστικών χειρισμών αντιστάθμισης, προκειμένου να εξομαλύνει ενδεχόμενες επιπτώσεις που προκύπτουν από την αβεβαιότητα η οποία προέρχεται από την αναμόρφωση του Σημείου Αναφοράς Επιτοκίου. Οι τροποποιήσεις σχεδιάστηκαν για να υποστηρίξουν την παροχή χρήσιμων χρηματοοικονομικών πληροφοριών από τις εταιρείες κατά τη διάρκεια της περιόδου αβεβαιότητας, η οποία προκύπτει από τη σταδιακή κατάργηση των σημείων αναφοράς επιτοκίου, όπως τα διατραπεζικά επιτόκια. Επιπλέον, οι εταιρείες απαιτείται να παράσχουν πρόσθετες πληροφορίες στους επενδυτές αναφορικά με τις σχέσεις αντιστάθμισης που επηρεάζονται άμεσα από τις εν λόγω συνθήκες αβεβαιότητας. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2020.

Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3: «Ορισμός μίας Επιχείρησης» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2020)

Τον Οκτώβριο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΠΧΑ 3 προκειμένου να βελτιώσει τον ορισμό μίας επιχείρησης. Οι τροποποιήσεις θα βοηθήσουν τις εταιρείες να προσδιορίσουν αν μία απόκτηση αποτελεί συνένωση επιχειρήσεων ή απόκτηση στοιχείων του ενεργητικού. Ο τροποποιημένος ορισμός επισημαίνει ότι η εκροή μίας επιχείρησης είναι να παρέχει αγαθά και υπηρεσίες στους πελάτες, ενώ ο προγενέστερος ορισμός εστίαζε στις αποδόσεις υπό τη μορφή μερισμάτων, χαμηλότερου κόστους ή άλλων οικονομικών οφελών στους επενδυτές και σε τρίτους. Επιπλέον της τροποποίησης του ορισμού της επιχείρησης, το IASB μέσω της εν λόγω έκδοσης παρέχει συμπληρωματική καθοδήγηση. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2020.

ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστικές Συμβάσεις» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2021)

Τον Μάιο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 17, το οποίο αντικαθιστά ένα ενδιάμεσο Πρότυπο, το ΔΠΧΑ 4. Σκοπός του έργου του IASB ήταν η ανάπτυξη ενός ενιαίου Προτύπου βασισμένου στις αρχές (principle-based standard) για τον λογιστικό χειρισμό όλων των τύπων ασφαλιστικών συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων αντασφάλισης που κατέχει ένας ασφαλιστικός φορέας. Ένα ενιαίο Πρότυπο βασισμένο στις αρχές θα ενισχύσει τη συγκρισιμότητα της χρηματοοικονομικής αναφοράς μεταξύ οικονομικών οντοτήτων, δικαιοδοσιών και κεφαλαιαγορών. Το ΔΠΧΑ 17 καθορίζει τις απαιτήσεις που θα πρέπει να εφαρμόζει μία οικονομική οντότητα στη χρηματοοικονομική πληροφόρηση που σχετίζεται με ασφαλιστικές συμβάσεις που εκδίδει και συμβάσεις αντασφάλισης που κατέχει. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 «Ταξινόμηση Υποχρεώσεων ως Βραχυπρόθεσμες ή Μακροπρόθεσμες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2022)

Τον Ιανουάριο του 2020, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων του ΔΛΠ 1 που επηρεάζουν τις απαιτήσεις για την παρουσίαση των υποχρεώσεων. Συγκεκριμένα, οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν ένα από τα κριτήρια ταξινόμησης μιας υποχρέωσης ως μακροπρόθεσμη, την απαίτηση για μία οντότητα να έχει το δικαίωμα να αναβάλει τον διακανονισμό της υποχρέωσης για τουλάχιστον 12 μήνες μετά την περίοδο αναφοράς. Οι τροποποιήσεις

περιλαμβάνουν: α) αποσαφήνιση ότι το δικαίωμα μίας οντότητας για αναβολή του διακανονισμού θα πρέπει να υφίσταται κατά την ημερομηνία αναφοράς, β) αποσαφήνιση ότι η ταξινόμηση της υποχρέωσης δεν επηρεάζεται από τις προθέσεις ή προσδοκίες της διοίκησης σχετικά με την εξάσκηση του δικαιώματος αναβολής του διακανονισμού, γ) επεξηγούν πώς οι συνθήκες δανεισμού επηρεάζουν την ταξινόμηση, και δ) αποσαφήνιση των απαιτήσεων σχετικά με την ταξινόμηση υποχρεώσεων μίας οντότητας που πρόκειται να ή ενδεχομένως να διακανονίσει μέσω έκδοσης ιδίων συμμετοχικών τίτλων. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

2.4 Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία

Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού σε μια επιχείρηση και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ή ένα συμμετοχικό τίτλο σε μια άλλη επιχείρηση.

2.4.1 Αρχική αναγνώριση

Η Τράπεζα αναγνωρίζει τα χρηματοοικονομικά μέσα ως στοιχεία ενεργητικού ή υποχρεώσεων εφόσον καθίσταται αντισυμβαλλόμενο μέρος που αποκτά δικαιώματα ή αναλαμβάνει υποχρεώσεις βάσει των συμβατικών όρων του χρηματοοικονομικού μέσου. Η Τράπεζα, κατά την αρχική αναγνώριση, αποτιμά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων στην εύλογη αξία τους.

2.4.2 Μεταγενέστερη αποτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Τα χρηματοοικονομικά μέσα της Τράπεζας ταξινομούνται στις παρακάτω κατηγορίες με βάση την ουσία της σύμβασης και το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν.

Ταξινόμηση και επιμέτρηση

Το ΔΠΧΑ 9 καθορίζει μια νέα προσέγγιση για όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού σύμφωνα με την οποία η ταξινόμηση και επιμέτρηση των στοιχείων αυτών βασίζεται στο επιχειρηματικό μοντέλο που χρησιμοποιεί η οικονομική οντότητα για τη διαχείρισή τους και τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών τους. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού ταξινομούνται σε μια από τις εξής τρεις κατηγορίες: στο αποσβέσιμο κόστος, στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Το πρότυπο καταργεί τις κατηγορίες που προέβλεπε το ΔΛΠ 39, ήτοι τις διακρατούμενες μέχρι τη λήξη επενδύσεις, τα δάνεια και απαιτήσεις, και τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, εάν κατέχονται ως μέρος ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος είναι η διακράτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού προκειμένου να εισπράττονται οι συμβατικές ταμειακές ροές τους και οι συμβατικές αυτές ταμειακές ροές αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (solely payments of principle and interest – SPPI). Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, εάν κατέχονται ως μέρος ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος είναι τόσο η είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών όσο και η πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού και οι συμβατικές αυτές ταμειακές ροές αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων. Σε κάθε άλλη περίπτωση, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Μια οικονομική οντότητα δύναται κατά την αρχική αναγνώριση να προσδιορίσει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού ως επιμετρώμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εάν αυτό εξαλείφει ή μειώνει σημαντικά μια λογιστική ανακολουθία. Επιπροσθέτως, κατά την αρχική αναγνώριση, μια οικονομική οντότητα δύναται αμετακλήτως να επιλέξει να παρουσιάζει στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση τις μεταγενέστερες μεταβολές στην εύλογη αξία μιας επένδυσης σε συμμετοχικό τίτλο, ο οποίος δεν προορίζεται για εμπορική εκμετάλλευση. Η εν λόγω επιλογή πραγματοποιείται για κάθε συμμετοχικό τίτλο ξεχωριστά.

Αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, αυτές αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος και κατά συνέπεια δεν επηρεάστηκαν από την εφαρμογή του ΔΠΧΠ 9 και δεν υπήρξε ανάγκη να αποτιμηθούν διακριτά ή να παρουσιαστούν μεταβολές της εύλογης αξίας που οφείλονται στον πιστωτικό κίνδυνο.

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου

Το επιχειρηματικό μοντέλο αντανακλά τον τρόπο με τον οποίο η Τράπεζα διαχειρίζεται τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού προκειμένου αυτά να δημιουργήσουν ταμειακές ροές. Δηλαδή, το επιχειρηματικό μοντέλο προσδιορίζει το εάν οι ταμειακές ροές θα προκύψουν είτε από την αποκλειστική είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών είτε από την πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού ή και από τα δύο. Η προσέγγιση της Τράπεζας είναι να διενεργήσει την αξιολόγηση σύμφωνα με το λειτουργικό της μοντέλο και τον τρόπο παροχής πληροφοριών στα βασικά μέλη της Διοίκησης.

Αξιολόγηση SPPI (αξιολόγηση συμβατικών ταμειακών ροών που αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων)

Κατά την αξιολόγηση εάν οι συμβατικές ροές αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη εάν οι εν λόγω ροές είναι συνεπείς με μια βασική δανειακή σύμβαση, δηλαδή τα βασικά στοιχεία του επιτοκίου αφορούν στο αντάλλαγμα για την αξία του χρήματος στο χρόνο, στον πιστωτικό κίνδυνο, άλλους βασικούς κινδύνους δανεισμού καθώς και σε ένα περιθώριο κέρδους. Επίσης, διενεργείται αξιολόγηση για το εάν ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού περιλαμβάνει κάποιο συμβατικό όρο που θα μπορούσε να αλλάξει το ποσό ή τη χρονική στιγμή των συμβατικών ταμειακών ροών με τέτοιο τρόπο, που η ανωτέρω προϋπόθεση δε θα ίσχυε.

Αξιολόγηση μεταβολών ταξινόμησης και επιμέτρησης κατά τη μετάβαση

Για σκοπούς μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9, η Τράπεζα διενήργησε αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου στα χαρτοφυλάκια δανείων και χρεωστικών τίτλων, με σκοπό τον εντοπισμό πιθανών μεταβολών στην ταξινόμηση και επιμέτρηση αυτών (αξιολόγηση SPPI). Η εν λόγω αξιολόγηση διενεργήθηκε με βάση τα γεγονότα και τις συνθήκες που επικρατούσαν κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής, δηλαδή την 1η Ιανουαρίου 2018.

Η αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου και του ελέγχου του SPPI δεν επέφεραν σημαντικές αλλαγές σε σύγκριση με τον τρόπο με τον οποίο τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού επιμετρώνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, όπως επισημαίνεται κατωτέρω. Συγκεκριμένα:

- δάνεια και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και πελάτες, τα όποια σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 επιμετρούνταν στο αποσβέσιμο κόστος, επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος σύμφωνα και με το ΔΠΧΑ 9,
- επενδυτικοί τίτλοι διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη οι οποίοι σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 επιμετρούνταν στο αποσβέσιμο κόστος, επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος σύμφωνα και με το ΔΠΧΑ 9.
- μετοχές οι οποίες σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 ταξινομούσαν ως διαθέσιμες προς πώληση, επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, και
- χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που καταχωρούνται στο αποσβέσιμο κόστος σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.

Απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Το ΔΠΧΑ 9 εισήγαγε ένα μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (expected credit losses – ECL) το οποίο αντικατέστησε το υφιστάμενο μοντέλο των πραγματοποιηθεισών ζημιών του ΔΛΠ 39. Οι νέες απαιτήσεις καταργούν το κριτήριο του ΔΛΠ 39, σύμφωνα με το οποίο οι ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο αναγνωρίζονταν μόνον μετά την επέλευση ενός ζημιογόνου γεγονότος. Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί πλέον τη χρήση σύνθετων μοντέλων καθώς και σημαντικό αριθμό εκτιμήσεων και παραδοχών σχετικά με τις οικονομικές συνθήκες στο μέλλον και την πιστωτική συμπεριφορά.

Κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων που περιλαμβάνονται στο πεδίο των νέων αρχών απομείωσης, η Τράπεζα θα αναγνωρίσει πρόβλεψη για ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο ίση με τις αναμενόμενες ζημιές για 12 μήνες («12-month expected losses»), οι οποίες ορίζονται ως το τμήμα των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο απορρέει από γεγονότα αθέτησης τα οποία είναι πιθανά μέσα στο επόμενο δωδεκάμηνο. Μεταγενέστερα, για τα χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά μετά την αρχική τους αναγνώριση, αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ΑΠΖ) για τη συνολική διάρκεια τη ζωής τους («lifetime expected losses») η οποία προκύπτει από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά για όλη την αναμενόμενη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού για τα οποία αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12 μηνών θεωρούνται ότι

βρίσκονται στο «στάδιο 1», εκείνα για τα οποία έχει παρατηρηθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική τους αναγνώριση εισέρχονται στο «στάδιο 2», ενώ τα απομειωμένα μεταβαίνουν στο «στάδιο 3».

Κατάταξη ανοιγμάτων σε στάδια

Η Τράπεζα διακρίνει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού σε εκείνα που επιμετρώνται με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12 μηνών (στάδιο 1) και σε εκείνα για τα οποία αναγνωρίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια της ζωής τους (στάδιο 2 και 3) ανάλογα με το εάν έχει υπάρξει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, όπως προκύπτει από τον κίνδυνο αθέτησης των εν λόγω χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού από την αρχική τους αναγνώριση.

Για να ορίσει τον κίνδυνο αθέτησης (default definition), η Τράπεζα εφαρμόζει τον ορισμό της αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς με βάση:

- το αντικειμενικό κριτήριο των 90 ημερών καθυστέρησης, και
- τα κριτήρια που αφορούν στην ένδειξη αδυναμίας πληρωμής (unlikeliness to pay)

Η Διοίκηση εντός της χρήσης του 2019 οριστικοποίησε τις απαιτούμενες αλλαγές προκειμένου να εφαρμοστεί ο ορισμός του "EBA NPE" στον υπολογισμό των συσσωρευμένων πιστωτικών ζημιών. Η τράπεζα εναρμόνισε τον ορισμό του Σταδίου 3 για σκοπούς χρηματοοικονομικής πληροφόρησης με τον ορισμό μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων ("NPE") που χρησιμοποιείται για κανονιστικούς σκοπούς. Συνεπώς, σύμφωνα με την Πολιτική Προβλέψεων της Τράπεζας ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο θεωρείται ως απομειωμένο και ταξινομείται στο Στάδιο 3 όταν χαρακτηρίζεται ως μη εξυπηρετούμενο άνοιγμα.

Η Τράπεζα, σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που έχουν αναγνωριστεί στο στάδιο 3, θα αναγνωρίσει έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο (EIR), επί της καθαρής λογιστικής αξίας (net carrying amount). Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού τα οποία παρουσίασαν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική τους αναγνώριση θα κατατάσσονται στο στάδιο 2. Για να αξιολογήσει εάν ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού έχει υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική του αναγνώριση, η Τράπεζα έκανε χρήση διαφόρων κριτηρίων τα οποία περιλαμβάνουν:

- ρυθμίσεις (forbearance), και
- όριο 30 ημερών καθυστέρησης (backstop indicator)

Η Τράπεζα, σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που κατατάσσονται στο στάδιο 1 και 2, θα αναγνωρίσει έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο (EIR) επί της λογιστικής τους αξίας (gross carrying amount).

Όταν τα κριτήρια ταξινόμησης στο στάδιο 2 δεν πληρούνται και ταυτόχρονα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού δεν είναι απομειωμένα, θα αναταξινομούνται στο στάδιο 1. Επιπλέον, μεταγενέστερες μεταφορές από το στάδιο 3 στο στάδιο 2 θα λάβουν χώρα για εκείνα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού τα οποία παύουν να θεωρούνται απομειωμένα με βάση την αξιολόγηση όπως αυτή περιγράφεται παραπάνω.

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Όπως περιγράφηκε παραπάνω, εάν ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού μέσου δεν έχει αυξηθεί σημαντικά κατά την ημερομηνία αναφοράς σε σύγκριση με την ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης, τότε η πρόβλεψη ζημίας επιμετρώνται ως ένα ποσό ίσο με τις αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο για 12 μήνες. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου, ορίζονται ως το τμήμα των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο απορρέει από γεγονότα αθέτησης τα οποία είναι πιθανά μέσα στο επόμενο δωδεκάμηνο μετά την ημερομηνία αναφοράς και είναι ίσες με τις αναμενόμενες υστερήσεις των ταμειακών ροών (cash shortfalls) κατά τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου ή ομάδας αυτών, λόγω της πιθανότητας εμφάνισης ζημιολόγων γεγονότων εντός των επόμενων 12 μηνών.

Σε περιπτώσεις όπου κατά την ημερομηνία αναφοράς έχει επέλθει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών θα διενεργείται για τη συνολική διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου. Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκεια της ζωής ορίζονται οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από όλα τα πιθανά γεγονότα αθέτησης καθ' όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής ενός χρηματοοικονομικού μέσου.

Το ποσό της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών αντιπροσωπεύει μία σταθμισμένη, βάσει πιθανοτήτων, μέση εκτίμηση που θα λαμβάνει υπόψη την αξία του χρήματος στο χρόνο. Ως πιστωτική ζημία ορίζεται η διαφορά

μεταξύ των ταμειακών ροών που είναι απαιτητές από τη Τράπεζα σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού στοιχείου και των ταμειακών ροών που η Τράπεζα προσδοκά ότι θα εισπράξει (cash shortfalls) προεξοφλημένες με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) του στοιχείου του ενεργητικού. Για την επιμέτρηση των αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο, πληροφορίες για παρελθοντικά γεγονότα, τρέχουσες συνθήκες καθώς και λογικές και βάσιμες προβλέψεις σχετικά με τις μελλοντικές συνθήκες λαμβάνονται υπόψη.

Για τους σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η Τράπεζα θα εκτιμήσει τις αναμενόμενες υστερήσεις των ταμειακών ροών (cash shortfalls) από όλες τις πιθανές πηγές λαμβάνοντας υπόψη τις ταμειακές ροές από τις εξασφαλίσεις ή άλλες τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου που εμπεριέχονται στους συμβατικούς όρους και τα οποία δεν αναγνωρίζονται ξεχωριστά. Στην περίπτωση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού με εξασφαλίσεις, η εκτίμηση των αναμενόμενων ταμειακών ροών που σχετίζονται με την εξασφάλιση αποτυπώνει το ποσό των ταμειακών ροών και τη χρονική στιγμή που αυτές αναμένεται να εισπραχθούν από τη διαδικασία πλειστηριασμού μετά την αφαίρεση των προεξοφλημένων εξόδων εκποίησης της εξασφάλισης, ανεξάρτητα από το εάν ο πλειστηριασμός είναι πιθανός.

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για μεγάλα απομειωμένα δάνεια, τα οποία υπερβαίνουν τα προκαθορισμένα όρια που τίθενται σύμφωνα με την πολιτική διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας, γίνεται σε ατομική βάση. Για τα υπόλοιπα ανοίγματα η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών γίνεται σε συλλογική βάση. Η εν λόγω επιμέτρηση περιλαμβάνει συγκεκριμένα στοιχεία των δανειοληπτών, ιστορικά δεδομένα πιστωτικών ζημιών και πληροφόρηση σχετικά με μελλοντικά μακροοικονομικά στοιχεία.

Βασικές παράμετροι προσδιορισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται στις καμπύλες της πιθανότητας αθέτησης (probability of default - PD), της ζημιάς ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD), της έκθεσης κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) και άλλων παραμέτρων όπως τον συντελεστή μετατροπής των εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε πιστωτικά ανοίγματα (credit conversion factor - CCF). Γενικά, η Τράπεζα αναμένει να αντλήσει αυτές τις παραμέτρους από εσωτερικώς αναπτυγμένα στατιστικά μοντέλα, ιστορικά δεδομένα συγκεκριμένης χρονικής στιγμής (point-in-time) και παρατηρήσεις, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες υποδομές που έχει αναπτύξει σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου.

Η πιθανότητα αθέτησης (PD) εκφράζει την πιθανότητα ένας οφειλέτης να αθετήσει τις δανειακές του υποχρεώσεις είτε στο διάστημα των επόμενων δώδεκα μηνών είτε κατά την εναπομείνουσα διάρκεια της οφειλής του. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, η Τράπεζα θα κάνει χρήση αμερόληπτων point-in-time PDs και θα ενσωματώνει μελλοντική πληροφόρηση και μακροοικονομικά σενάρια.

Η έκθεση κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD) ορίζεται ως η εκτίμηση του χρηματοδοτικού ανοίγματος σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης του οφειλέτη. Το EAD ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού εκφράζει την λογιστική του αξία (gross carrying amount) σε περίπτωση αθέτησης πληρωμής. Για την εκτίμηση του EAD, η Τράπεζα θα χρησιμοποιήσει ιστορικές παρατηρήσεις και μακροπρόθεσμες προβλέψεις για να αποτυπώσει πληρωμές κεφαλαίου και τόκων καθώς και πιθανές εκταμιεύσεις δανειακών δεσμεύσεων.

Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) εκφράζει την έκταση της ζημιάς που η Τράπεζα αναμένει για ανοίγματα τα οποία είναι σε κατάσταση αθέτησης και ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών κι εκείνων που η Τράπεζα προσδοκά να εισπράξει συμπεριλαμβανομένων των ποσών από τη ρευστοποίηση εξασφαλίσεων. Το LGD, το οποίο εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό του EAD, διαφέρει σύμφωνα με τον τύπο του αντισυμβαλλόμενου, τον τύπο και την προτεραιότητα της απαίτησης, την ύπαρξη εξασφαλίσεων και άλλων πιστωτικών ενισχύσεων.

Ο συντελεστής μετατροπής (CCF) χρησιμοποιείται για την μετατροπή των πιστωτικών γραμμών και άλλων εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε EAD ποσά. Θεωρείται ως μια παραδοχή που προκύπτει μέσω μοντέλων (modelled assumption) και εκφράζει το τμήμα των μη εκταμιευμένων ανοιγμάτων τα οποία αναμένεται να εκταμιευτούν πριν την εκδήλωση του γεγονότος αθέτησης.

Μελλοντική πληροφόρηση (forward looking information)

Η Τράπεζα ενσωματώνει μελλοντική πληροφόρηση τόσο κατά την αξιολόγηση σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοδοτικού ανοίγματος, όσο και κατά την επιμέτρηση των

αναμενομένων πιστωτικών ζημιών. Η Τράπεζα αξιολογεί ένα εύρος μελλοντικών οικονομικών σεναρίων με σκοπό την επίτευξη της εκτίμησης των αναμενομένων πιστωτικών ζημιών η οποία θα αντικατοπτρίζει ένα ποσό που έχει καθοριστεί αμερόληπτα και έχει σταθμιστεί βάσει πιθανοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, η Τράπεζα κάνει χρήση τριών μακροοικονομικών σεναρίων κατ' ελάχιστον (δηλαδή το βασικό, το δυσμενές και το αισιόδοξο) λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές πιθανότητες πραγματοποίησης του καθενός εκ των σεναρίων. Το βασικό σενάριο αποτελεί και το πιο πιθανό σενάριο και θα εναρμονιστεί με την πληροφόρηση που χρησιμοποιεί η Τράπεζα για σκοπούς στρατηγικού σχεδιασμού και προϋπολογισμού (budgeting).

2.4.3 Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος

Οι υποχρεώσεις αυτές εκτοκίζονται με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα και πελάτες, οι ομολογίες εκδόσεώς μας και οι λοιπές δανειακές υποχρεώσεις.

2.4.4 Μέθοδοι προσδιορισμού της εύλογης αξίας

Για την απεικόνιση των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων σε εύλογες αξίες χρησιμοποιήθηκαν οι τρέχουσες τιμές της αγοράς για κάθε ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο. Για όσα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της Τράπεζας οι τρέχουσες αγοραίες τιμές δεν είναι διαθέσιμες, οι αξίες προέκυψαν βάσει μεθόδων εκτίμησης και δεν διαφέρουν σημαντικά από τις αξίες με τις οποίες εμφανίζονται στις λογιστικές καταστάσεις.

2.4.5 Διακοπή αναγνώρισης χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η Τράπεζα προβαίνει στη διακοπή αναγνώρισης χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού όταν:

- έχουν λήξει οι ταμειακές ροές των χρηματοοικονομικών στοιχείων,
- μεταβιβάζει το συμβατικό δικαίωμα είσπραξης των ταμειακών ροών από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία και ταυτόχρονα μεταβιβάζει τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από αυτά,
- δάνεια ή επενδύσεις σε αξιόγραφα καθίστανται ανεπίδεκτα εισπράξεως, οπότε και τα διαγράφει.

2.4.6 Διακοπή αναγνώρισης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Η Τράπεζα διακόπτει την αναγνώριση μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης όταν αυτή συμβατικά εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή εκπνέει.

Στις περιπτώσεις διακοπής αναγνώρισης, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας μίας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που εξοφλείται ή μεταβιβάζεται σε ένα άλλο μέρος και του τιμήματος που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των μεταβιβαζόμενων εκτός μετρητών περιουσιακών στοιχείων και των αναληφθέντων υποχρεώσεων, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

2.4.7 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων εμφανίζονται συμψηφιστικά στην Κατάσταση Καθαρής Θέσης, μόνο σε περιπτώσεις όπου η Τράπεζα έχει νομικά το δικαίωμα και την πρόθεση να προβεί σε ταυτόχρονο διακανονισμό τους ή σε διακανονισμό του καθαρού ποσού που προκύπτει από το συμψηφισμό τους.

2.5 Μετατροπή σε ξένο νόμισμα

Οι Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ, που είναι το συναλλακτικό και λειτουργικό νόμισμα της Τράπεζας. Κατά τη σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων, τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού μετατρέπονται σε Ευρώ με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ισχύουν κατά την ημερομηνία της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο εθνικό νόμισμα, με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ισχύουν κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές, οι οποίες προκύπτουν από την εκκαθάριση τέτοιων συναλλαγών κατά την διάρκεια της χρήσης και από την μετατροπή των νομισματικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα με τις ισχύουσες ισοτιμίες, κατά την ημερομηνία της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, καταχωρούνται στα αποτελέσματα.

2.6 Ενσώματα Περιουσιακά Στοιχεία

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα οικοπέδα, τα κτίρια των Κεντρικών Υπηρεσιών και των Καταστημάτων, οι δαπάνες προσηκών και βελτιώσεων σε μισθωμένα ακίνητα, και ο κινητός εξοπλισμός, τα οποία ιδιοχρησιμοποιούνται.

Τόσο τα ακίνητα όσο και ο κινητός εξοπλισμός αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος κτήσεώς τους, προσαυξημένο με τα έξοδα που σχετίζονται με τη συναλλαγή για την απόκτησή τους.

Μετά την αρχική αναγνώριση αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως, μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις τυχόν συσσωρευμένες ζημιές από την απομείωση της αξίας τους. Μεταγενέστερες δαπάνες επαυξάνουν την αξία του παγίου ή αναγνωρίζονται ως ξεχωριστό πάγιο, μόνο όταν είναι πολύ πιθανό να προκύψουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη ενώ δαπάνες επισκευών και συντηρήσεων επιβαρύνουν τα αποτελέσματα της χρήσεως που πραγματοποιούνται. Οι αποσβέσεις των κτιρίων και του εξοπλισμού διενεργούνται στο κόστος κτήσεως μείον την υπολειμματική τους αξία, και υπολογίζονται σύμφωνα με τη σταθερή μέθοδο λαμβάνοντας υπόψη τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής τους.

Η ωφέλιμη ζωή ανά κατηγορία παγίων έχει καθορισθεί ως εξής:

Κτίρια	40	έτη
Εξοπλισμός και μεταφορικά μέσα	3-10	έτη
Προσθήκες και βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα	Διάρκεια μίσθωσης	

Οι εδαφικές εκτάσεις δεν αποσβένονται. Εξετάζονται όμως για τυχόν απομείωση της αξίας τους.

Κατά την πώληση ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων, οι διαφορές μεταξύ του τιμήματος που λαμβάνεται και της λογιστικής τους αξίας, καταχωρούνται ως κέρδη ή ζημιές, στα αποτελέσματα. Οι επισκευές και συντηρήσεις καταχωρούνται στα έξοδα της χρήσης που αφορούν.

2.7 Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία

Στην κατηγορία αυτή η Τράπεζα έχει εντάξει τα προγράμματα λογισμικού, τα οποία αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις συσσωρευμένες απομειώσεις. Το κόστος προγραμμάτων λογισμικού που αποκτώνται με αγορά περιλαμβάνει την τιμή αγοράς και κάθε άμεσα επιρριπτό κόστος προετοιμασίας του λογισμικού για την προοριζόμενη χρήση του, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών του προσωπικού και των εξειδικευμένων επαγγελματιών.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με βάση τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής των προγραμμάτων, την οποία η Τράπεζα έχει καθορίσει σε 1 έως 15 έτη.

Οι αποσβέσεις των άυλων παγίων υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο. Όλα τα άυλα πάγια εξετάζονται για τυχόν απομείωση της αξίας τους. Για τα άυλα στοιχεία η Τράπεζα δεν υπολογίζει υπολειμματική αξία.

Τα εσωτερικώς δημιουργούμενα στοιχεία λογισμικού αναγνωρίζονται αρχικά σε αξία ίση με το άθροισμα των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν από την ημερομηνία που το στοιχείο ικανοποιεί τα κριτήρια αναγνώρισης. Όταν δεν μπορεί να αναγνωριστεί άυλο περιουσιακό στοιχείο, τα έξοδα ανάπτυξης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα την περίοδο που πραγματοποιήθηκαν. Τα έξοδα έρευνας καταχωρούνται ως έξοδα όταν πραγματοποιούνται. Εσωτερικώς δημιουργούμενο λογισμικό που προκύπτει από έξοδα ανάπτυξης που έχουν πραγματοποιηθεί σε μεμονωμένο έργο αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος μπορεί να αποδείξει:

- ότι διαθέτει την τεχνολογική δυνατότητα να ολοκληρώσει το εσωτερικώς δημιουργούμενο λογισμικό ώστε να καταστεί διαθέσιμο για χρήση
- την πρόθεση του να το ολοκληρώσει και να χρησιμοποιήσει το στοιχείο
- την ικανότητα του να χρησιμοποιεί το στοιχείο
- πως το στοιχείο θα δημιουργήσει μελλοντικά οικονομικά οφέλη
- ότι διαθέτει επαρκείς τεχνολογικούς και οικονομικούς πόρους για την ολοκλήρωση της ανάπτυξης και της χρήσης του στοιχείου και
- την ικανότητα να επιμετρά αξιόπιστα τα έξοδα κατά την ανάπτυξη του στοιχείου.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα εσωτερικώς δημιουργούμενα στοιχεία λογισμικού καταχωρούνται στο κόστος κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τυχόν απομειώσεις της αξίας τους.

2.8 Επενδύσεις σε ακίνητα

Ακίνητα τα οποία κατέχονται για εκμίσθωση ή για απόκτηση υπεραξίας ή και για τα δύο κατατάσσονται ως επενδύσεις σε ακίνητα. Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν οικόπεδα, κτίρια ή τμήματα κτιρίων.

Οι επενδύσεις αρχικά καταχωρούνται στο κόστος, συμπεριλαμβανομένου των εξόδων συναλλαγής.

Μετά την αρχική αναγνώριση επιμετρούνται στην εύλογη αξία, όπως αυτή εκτιμάται από ανεξάρτητους εκτιμητές. Κέρδος ή ζημιά που προκύπτει από τη μεταβολή στην εύλογη αξία συμπεριλαμβάνεται στο καθαρό κέρδος ή ζημιά της περιόδου που προκύπτει.

Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται στη λογιστική αξία του ακινήτου, μόνο όταν είναι πιθανό ότι μελλοντικά οφέλη τα οποία σχετίζονται με το ακίνητο θα εισρεύσουν και το κόστος τους μπορεί να αποτιμηθεί με αξιοπιστία. Εάν μια επένδυση σε ακίνητο μετατραπεί σε ιδιοχρησιμοποιούμενη κατατάσσεται στα ενσώματα πάγια.

2.9 Περιουσιακά Στοιχεία από Πλειστηριασμούς

Τα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς περιλαμβάνουν κυρίως ακίνητα, τα οποία αποκτώνται από την Τράπεζα, μέσω της διαδικασίας πλειστηριασμού, προς πλήρη ή μερική ικανοποίηση απαιτήσεών της. Τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία, καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες συναλλαγής και περιλαμβάνονται είτε στις Επενδύσεις σε ακίνητα είτε στα Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού ανάλογα με τη χρήση των ακινήτων και το σκοπό διακράτησης. Όσα ακίνητα κατατάσσονται στα Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού, μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησής τους, αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία, μεταξύ της λογιστικής και της εκτιμώμενης ρευστοποιήσιμης αξίας τους μείον τα έξοδα πώλησης. Τα κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από τις διαφορές αποτίμησης την πώληση περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμούς, καταχωρούνται στο κονδύλι "Λοιπά Έσοδα".

2.10 Απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Σε κάθε ημερομηνία σύνταξης Οικονομικών Καταστάσεων, η Τράπεζα εξετάζει τη λογιστική αξία των ενσώματων και άυλων περιουσιακών στοιχείων, προκειμένου να προσδιορίσει, αν υπάρχει ένδειξη ότι τα περιουσιακά στοιχεία έχουν υποστεί ζημιά απομείωσης, οπότε και εκτιμάται το ανακτήσιμο ποσό του περιουσιακού στοιχείου. Όταν δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί η ανακτήσιμη αξία ενός επί μέρους περιουσιακού στοιχείου, η Τράπεζα εκτιμά την ανακτήσιμη αξία της μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών, στην οποία το περιουσιακό στοιχείο ανήκει. Η ανακτήσιμη αξία, είναι το μεγαλύτερο ποσό μεταξύ της καθαρής τιμής πώλησης και της αξίας σε χρήση. Για τον υπολογισμό της αξίας σε χρήση του περιουσιακού στοιχείου, οι εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους.

Αν το ανακτήσιμο ποσό ενός περιουσιακού στοιχείου (ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών), εκτιμάται ότι είναι μικρότερο από τη λογιστική αξία του, η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου (ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών), μειώνεται μέχρι το ανακτήσιμο ποσό. Η ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Όταν μεταγενέστερα, μια ζημιά απομείωσης αναστραφεί, η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου (ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών), αυξάνεται μέχρι την μικρότερη αξία μεταξύ της αναθεωρημένης εκτιμώμενης ανακτήσιμης αξίας του και της λογιστικής αξίας, που θα είχε προσδιοριστεί εάν δεν είχε αναγνωρισθεί καμιά ζημιά απομείωσης της αξίας του περιουσιακού στοιχείου (ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών) στα προηγούμενα έτη. Η αναστροφή της ζημιάς απομείωσης, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

2.11 Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται:

- Το ταμείο
- Οι καταθέσεις στις κεντρικές τράπεζες

2.12 Φόρος Εισοδήματος και Αναβαλλόμενη Φορολογία

Ο φόρος εισοδήματος αποτελείται από τον τρέχοντα και τον αναβαλλόμενο φόρο. Ο τρέχων φόρος της χρήσεως περιλαμβάνει τον αναμενόμενο να πληρωθεί φόρο επί του φορολογητέου εισοδήματος της κλειόμενης χρήσεως, βάσει των φορολογικών συντελεστών που ισχύουν κατά την ημερομηνία συντάξεως των οικονομικών καταστάσεων.

Αναβαλλόμενος φόρος είναι ο φόρος που θα πληρωθεί ή θα ανακτηθεί στο μέλλον και σχετίζεται με λογιστικές πράξεις που έγιναν κατά τη διάρκεια της κλειόμενης χρήσεως αλλά θεωρούνται φορολογητέα έσοδα ή εκπεστέα έξοδα μελλοντικών χρήσεων. Υπολογίζεται επί των προσωρινών διαφορών μεταξύ της φορολογικής βάσης των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων και της αντίστοιχης λογιστικής τους αξίας.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις υπολογίζονται με τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή η υποχρέωση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και νόμους) που έχουν θεσπιστεί μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται μόνο όταν πιθανολογούνται μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, από τα οποία παρέχεται η δυνατότητα να εκπέσουν οι αντίστοιχες προσωρινές διαφορές. Ο φόρος εισοδήματος, τρέχων και αναβαλλόμενος, καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός εάν αφορά σε στοιχεία που έχουν καταχωρηθεί απευθείας στην καθαρή θέση οπότε και ο φόρος που αναλογεί σε αυτά καταχωρείται απευθείας στην καθαρή θέση.

2.13 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπά δανειακά κεφάλαια

Οι υποχρεώσεις από έκδοση πιστωτικών τίτλων και λοιπών δανειακών κεφαλαίων λογιστικοποιούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους (έσοδα από την έκδοσή τους, μείον τα πραγματοποιηθέντα έξοδα έκδοσής τους). Μετά την αρχική αναγνώριση, οι πιστωτικοί τίτλοι και τα δανειακά κεφάλαια, απεικονίζονται στο αποσβέσιμο κόστος. Όποια διαφορά, μεταξύ του εσόδου από την έκδοση (μείον το κόστος έκδοσης) και της αξίας αποπληρωμής, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα για όλη τη διάρκεια των τίτλων, με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι υποχρεώσεις από τίτλους και δανειακά κεφάλαια της Τράπεζας περιλαμβάνουν ομολογιακά δάνεια μειωμένης εξασφάλισης.

2.14 Παροχές στο Προσωπικό

Βραχυπρόθεσμες παροχές: Οι βραχυπρόθεσμες παροχές προς τους εργαζομένους (εκτός από παροχές αποχώρησης προς το προσωπικό), σε χρήμα και σε είδος, αναγνωρίζονται ως έξοδο όταν καθίστανται δεδουλευμένες.

Τυχόν ανεξόφλητο ποσό, καταχωρείται ως υποχρέωση, ενώ σε περίπτωση που το ποσό που ήδη καταβλήθηκε υπερβαίνει το ποσό των παροχών, ο Οργανισμός αναγνωρίζει το υπερβάλλον ποσό ως στοιχείο του ενεργητικού της (προπληρωθέν έξοδο), μόνο κατά την έκταση που η προκαταβολή θα οδηγήσει σε μείωση μελλοντικών πληρωμών ή σε επιστροφή.

Παροχές προς εργαζομένους κατά και μετά την έξοδο από την υπηρεσία: Η Τράπεζα καταβάλλει εισφορές σε προγράμματα παροχών σε εργαζομένους, κατά και μετά την έξοδό τους από την υπηρεσία. Τα προγράμματα αυτά διαχωρίζονται σε προγράμματα καθορισμένων παροχών και προγράμματα καθορισμένων εισφορών και παρέχουν εφάπαξ αποζημιώσεις, κατά την έξοδο από την υπηρεσία, συνταξιοδοτικές και λοιπές παροχές υγειονομικής περίθαλψης.

i) Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Ως πρόγραμμα καθορισμένων παροχών, ορίζεται το πρόγραμμα στο οποίο οι παροχές καθορίζονται με βάση συγκεκριμένες παραμέτρους, όπως η ηλικία, τα έτη προϋπηρεσίας ή ο μισθός. Στα προγράμματα καθορισμένων παροχών, η αξία της υποχρέωσης, είναι ίση με την παρούσα αξία των παροχών κατά την ημερομηνία των Οικονομικών Καταστάσεων, μειούμενης κατά την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος, μετά από προσαρμογή για μη αναγνωρισθέντα αναλογιστικά κέρδη ή ζημίες. Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημίες αναγνωρίζονται στο σύνολο τους στην κατάσταση λοιπών συνολικών εισοδημάτων όταν προκύπτουν.

Η υποχρέωση της χρηματοδότησης εκτιμάται ετησίως από ανεξάρτητους και εγκεκριμένους αναλογιστές, με τη χρήση της μεθόδου της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας. Η παρούσα αξία της υποχρέωσης προσδιορίζεται από τις

εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές, προεξοφλημένες με το επιτόκιο κρατικών ομολόγων με διάρκεια ανάλογη της υποχρέωσης.

ii) Προγράμματα καθορισμένων εισφορών

Ως πρόγραμμα καθορισμένης εισφοράς, ορίζεται το πρόγραμμα σύμφωνα με το οποίο, ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλλει συγκεκριμένες εισφορές σε κάποιο Ταμείο, χωρίς καμία άλλη νομική ή συμβατική υποχρέωση για κάλυψη ελλειμμάτων του Ταμείου. Οι εισφορές του Οργανισμού στα προγράμματα καθορισμένων εισφορών, καταχωρούνται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της χρήσης που αφορούν και περιλαμβάνονται στο κονδύλι «Αμοιβές και έξοδα προσωπικού».

2.15 Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις και απαιτήσεις

Οι προβλέψεις, διενεργούνται όταν η Τράπεζα έχει παρούσες νομικές ή τεκμαιρόμενες υποχρεώσεις ως αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων και είναι πιθανό ότι η Τράπεζα θα αναγκασθεί να διακανονίσει αυτήν την υποχρέωση. Οι προβλέψεις επιμετρούνται με την καλύτερη εκτίμηση της Διοίκησης, επισκοπούνται κατά την ημερομηνία σύνταξης των Οικονομικών Καταστάσεων και προσαρμόζονται, προκειμένου να αντανakλούν την παρούσα αξία της δαπάνης στην οποία αναμένεται να διακανονισθεί η υποχρέωση.

Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις, δεν αναγνωρίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις, αλλά γνωστοποιούνται, εκτός αν η πιθανότητα εκρών πόρων οι οποίοι ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη είναι ελάχιστη. Οι ενδεχόμενες απαιτήσεις δεν αναγνωρίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις, αλλά γνωστοποιούνται εφόσον η εισροή οικονομικών οφελών είναι πιθανή.

2.16 Καθαρή Θέση

Αρχές διάκρισης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων

Τα χρηματοοικονομικά μέσα που εκδίδονται για την άντληση κεφαλαίων κατατάσσονται ως στοιχεία της καθαρής θέσεως εφόσον, βάσει της ουσίας της συμβάσεως, η Τράπεζα δεν αναλαμβάνει συμβατική υποχρέωση για καταβολή μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή για ανταλλαγή χρηματοοικονομικών στοιχείων με όρους πιθανά δυσμενείς για αυτήν.

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μεριδιούχων της Συνεταιριστικής Τράπεζας ρυθμίζονται από το Ν. 1667/1986, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4340/2015, από τις αποφάσεις των οργάνων της Τράπεζας και από το καταστατικό της, το οποίο δεν περιέχει διατάξεις περισσότερο περιοριστικές απ' αυτές που προβλέπει ο Νόμος.

Με βάση τη Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΠ 2: «Μερίδες μελών σε συνεταιριστικές οικονομικές οντότητες και όμοια μέσα», πολλά χρηματοοικονομικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των μερίδων μελών σε συνεταιριστικές οικονομικές οντότητες, έχουν χαρακτηριστικά ιδίων κεφαλαίων, όπως τα δικαιώματα ψήφου και το δικαίωμα συμμετοχής σε διανομές μερισμάτων. Κάποια χρηματοοικονομικά μέσα δίδουν στον κάτοχο το δικαίωμα να ζητήσει την εξόφληση έναντι μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού μέσου, αλλά δύνανται να περιλαμβάνουν ή να υπόκεινται σε περιορισμούς, σχετικά με το αν τα χρηματοοικονομικά μέσα θα εξοφληθούν. Ανάλογα με τους όρους εξόφλησης καθορίζεται αν τα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται ως ίδια κεφάλαια ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις. Το συμβατικό δικαίωμα του κατόχου ενός χρηματοοικονομικού μέσου να ζητήσει την εξόφληση, δεν προϋποθέτει, από μόνο του, την κατάταξη του χρηματοοικονομικού μέσου ως χρηματοοικονομική υποχρέωση. Μάλλον, η οικονομική οντότητα πρέπει να λάβει υπόψη όλους τους όρους και τις προϋποθέσεις του χρηματοοικονομικού μέσου για τον προσδιορισμό της κατάταξής του ως χρηματοοικονομική υποχρέωση ή ίδια κεφάλαια. Στους όρους και προϋποθέσεις περιλαμβάνονται σχετικοί τοπικοί Νόμοι, κανονισμοί και το καταστατικό της οικονομικής οντότητας, που ισχύει κατά την ημερομηνία της κατάταξης, αλλά όχι οι αναμενόμενες μελλοντικές τροποποιήσεις εκείνων των Νόμων, των κανονισμών ή του καταστατικού.

Ειδικότερα, οι μερίδες μελών θα κατατάσσονται ως ίδια κεφάλαια όταν: α) Η οικονομική οντότητα έχει άνευ όρων δικαίωμα να αρνηθεί να εξοφλήσει τις μερίδες των μελών και β) Οι τοπικοί Νόμοι ή οι κανονισμοί ή το καταστατικό της οικονομικής οντότητας δύνανται να επιβάλλουν διάφορες απαγορεύσεις στην εξόφληση των μερίδων των μελών, π.χ. άνευ όρων απαγορεύσεις ή απαγορεύσεις που βασίζονται σε κριτήρια ρευστότητας. Αν η εξόφληση απαγορεύεται ρητά από τους τοπικούς Νόμους ή τους κανονισμούς ή το καταστατικό της οικονομικής οντότητας, οι μερίδες των μελών θεωρούνται ίδια κεφάλαια. Ωστόσο, οι διατάξεις των τοπικών Νόμων, των κανονισμών ή του καταστατικού της

οικονομικής οντότητας, που απαγορεύουν την εξόφληση, μόνο εφόσον πληρούνται (ή δεν πληρούνται) ορισμένες προϋποθέσεις, όπως οι περιορισμοί που αφορούν τη ρευστότητα, δεν έχουν ως συνέπεια οι μερίδες των μελών να θεωρούνται ίδια κεφάλαια.

Με βάση τις διατάξεις του άρθρου 149 του Ν. 4261/2014, η Τράπεζα δεν μπορεί να εξαργυρώνει συνεταιριστικές μερίδες, όταν ο δείκτης κεφαλαιακής της επάρκειας υπολείπεται του ελαχίστου που επιβάλλει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος, δύναται να θέτει περιορισμούς στην εξόφληση συνεταιριστικών μερίδων από την πλευρά της Τράπεζας, εφόσον τίθεται σε κίνδυνο η βιωσιμότητά της.

Η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει το σύνολο του Συνεταιριστικού Κεφαλαίου στα Ίδια Κεφάλαια, καθότι δεν υφίσταται σχετική άδεια εξόφλησης μερίδων από την Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 149 του Ν. 4261/2014

Διαφορά από έκδοση μερίδων υπέρ το άρτιο

Στο λογαριασμό αυτό καταχωρείται η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας των μερίδων που εκδίδονται και της τιμής διαθέσεώς τους σε περίπτωση αυξήσεως του συνεταιριστικού κεφαλαίου.

2.17 Αναγνώριση αποτελεσμάτων

Στα έσοδα και έξοδα της Τράπεζας περιλαμβάνονται κυρίως έσοδα από τόκους χορηγήσεων και τοκοφόρων χρεογράφων, έξοδα από τόκους καταθέσεων, προμήθειες διαχείρισης και λοιπών τραπεζικών πράξεων, έσοδα από μερίσματα και λοιπά έσοδα και έξοδα.

Η αναγνώριση των εσόδων και εξόδων γίνεται ως εξής:

i) Έσοδα και έξοδα από τόκους

Έσοδα και έξοδα τόκων αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα για όλα τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων.

Η αναγνώρισή τους γίνεται με βάση την αρχή των δεδουλευμένων και ο προσδιορισμός τους με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Χρηματοοικονομικά στοιχεία που έχουν απομειωθεί εκτοκίζονται στο νέο, απομειωμένο πλέον, υπόλοιπό τους με το πραγματικό τους επιτόκιο.

ii) Έσοδα και έξοδα από προμήθειες

Έσοδα και έξοδα από προμήθειες αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία παρασχέθηκαν ή λήφθηκαν οι υπηρεσίες, ανάλογα με τη συμπλήρωση της συναλλαγής, ώστε να συσχετίζονται με το κόστος παροχής της υπηρεσίας, ενώ εκείνα που σχετίζονται με την ανάληψη πιστωτικού κινδύνου, καταχωρούνται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων με σταθερή βάση, κατά τη διάρκεια της ισχύος του κινδύνου.

iii) Ζημιές απομείωσης χρηματοοικονομικών στοιχείων

Η Τράπεζα κατά τον έλεγχο απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, πραγματοποιεί εκτιμήσεις σχετικά με το ποσό και το χρόνο είσπραξης των μελλοντικών ταμειακών ροών. Λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτές οι εκτιμήσεις επηρεάζονται από ένα πλήθος παραγόντων και μελλοντικών οικονομικών παραμέτρων ενδέχεται τα πραγματικά αποτελέσματα να διαφέρουν από τα εκτιμώμενα.

iv) Φόρος εισοδήματος

Η Τράπεζα αναγνωρίζει απαιτήσεις και υποχρεώσεις για ποσά τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος, καθώς και τα σχετικά με αυτές αποτελέσματα, βάσει εκτιμήσεων για τα ποσά που αναμένεται να εισπραχθούν από ή να καταβληθούν στις φορολογικές αρχές στην τρέχουσα και μελλοντικές χρήσεις.

2.18 Διανομή Μερισμάτων

Τα μερίσματα που διανέμονται στους συνέταιρους από τα καθαρά κέρδη χρήσεως της Τράπεζας αναγνωρίζονται ως υποχρέωση στις Οικονομικές Καταστάσεις την ημερομηνία κατά την οποία εγκρίνεται η διανομή τους από τη Γενική Συνέλευση σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο και το Καταστατικό της Τράπεζας.

2.19 Μισθώσεις

Πριν την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16

Η Τράπεζα συμμετέχει σε λειτουργικές μισθώσεις όπου ο εκμισθωτής διατηρεί σημαντικό μέρος από τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από τα εκμισθωμένα περιουσιακά στοιχεία. Τα έξοδα των λειτουργικών μισθώσεων καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, με τη σταθερή μέθοδο, καθ' όλη τη διάρκεια της μίσθωσης.

Μετά την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16

Η Τράπεζα αναγνωρίζει κατά την ημερομηνία έναρξης μιας μίσθωσης αναγνωρίζει ένα δικαίωμα χρήσης παγίου στοιχείου και μια μισθωτική υποχρέωση.

Δικαίωμα χρήσης παγίου

Το δικαίωμα χρήσης αναγνωρίζεται στο κόστος, ήτοι αποτελεί το άθροισμα των προεξοφλημένων μελλοντικών καταβολών, πλέον μισθωμάτων που καταβλήθηκαν πριν την έναρξη της μίσθωσης, τυχόν άμεσων εξόδων που καταβλήθηκαν από την Τράπεζα και εκτιμήσεις για τυχόν έξοδα αποκατάστασης ή απόσυρσης του παγίου, μείον τυχόν μισθωτικά κίνητρα που δόθηκαν. Μετά την αρχική αναγνώριση, το δικαίωμα χρήσης εξακολουθεί να αποτιμάται στο κόστος μειωμένο κατά τις σωρευμένες αποσβέσεις, οι οποίες υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο στη διάρκεια της ζωής της μίσθωσης, και των ζημιών απομείωσης, ενώ η αξία του προσαρμόζεται αναλόγως κατά το ποσό της επανεκτίμησης της μισθωτικής υποχρέωσης, αν αυτή υπάρχει. Το δικαίωμα χρήσης παρακολουθείται στα Ιδιοχρησιμοποιούμενα Πάγια.

Μισθωτική Υποχρέωση

Η μισθωτική υποχρέωση αναγνωρίζεται ως το άθροισμα των προεξοφλημένων μελλοντικών μισθωτικών καταβολών μειωμένο κατά τα τυχόν κίνητρα μίσθωσης που έχουν δοθεί και τα οποία περιλαμβάνουν τα σταθερά και τα κυμαινόμενα μισθώματα (μισθώματα που βασίζονται σε δείκτη, π.χ. Δείκτη τιμών καταναλωτή), την τιμή άσκησης του δικαιώματος αγοράς του παγίου αν αυτό είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα ασκηθεί, καθώς και τυχόν καταβολές που είναι βέβαιο ότι θα πληρωθούν σε περίπτωση λήξης της μίσθωσης. Μετά την αρχική αναγνώριση, η μισθωτική υποχρέωση επαναμετράται μόνο σε περίπτωση αλλαγής του επιτοκίου προεξόφλησης, της μισθωτικής διάρκειας ή του μισθώματος της σύμβασης, με τις προκύπτουσες διαφορές να προσαρμόζουν ισόποσα τη μισθωτική υποχρέωση και το δικαίωμα χρήσης. Επιπρόσθετα, η μισθωτική υποχρέωση αυξάνεται κατά το ποσό του χρηματοοικονομικού εξόδου που λογίζεται, ενώ μειώνεται από τις συμβατικές καταβολές στα ορισμένα χρονικά διαστήματα. Η μισθωτική υποχρέωση παρακολουθείται στις Λοιπές Υποχρεώσεις.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Η Τράπεζα μπορεί να συμμετέχει σε χρηματοδοτικές μισθώσεις, σύμφωνα με τις οποίες μεταβιβάζονται στην Τράπεζα ουσιαστικά όλοι οι κίνδυνοι και τα οφέλη που απορρέουν από τα εκμισθωμένα περιουσιακά στοιχεία. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται στην αρχική καταχώρηση στην χαμηλότερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας των μισθωμένων περιουσιακών στοιχείων και της παρούσας αξίας των ελάχιστων καταβαλλομένων μισθωμάτων. Μεταγενέστερα, μισθωμένα οικόπεδα και ακίνητα αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Τα μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία αποσβένονται στο μικρότερο διάστημα μεταξύ της διάρκειας της μίσθωσης και της ωφέλιμης ζωής εκτός και αν είναι σχεδόν βέβαιο ότι η Τράπεζα θα αποκτήσει την ιδιοκτησία του παγίου στη λήξη της μίσθωσης. Αν η μίσθωση μεταφέρει την ιδιοκτησία του παγίου στη λήξη της μίσθωσης ή αν περιέχει δικαίωμα αγοράς σε μειωμένη τιμή, η περίοδος απόσβεσης είναι στην ωφέλιμη ζωή του παγίου. Τα μισθώματα διαχωρίζονται στο ποσό που αφορά την αποπληρωμή εξόδων χρηματοδότησης, και την αποπληρωμή του κεφαλαίου.

Η Τράπεζα ως εκμισθωτής

Η Τράπεζα λειτουργεί ως εκμισθωτής και η κατάταξη των μισθώσεων βασίζεται στην έκταση κατά την οποία οι κίνδυνοι και ωφέλειες που συνεπάγεται η κυριότητα ενός μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου ανήκουν Οικονομικές Καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31 ης Δεκεμβρίου 2019. Μία μίσθωση κατατάσσεται ως χρηματοδοτική μίσθωση αν μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και ωφέλειες που συνοδεύουν την κυριότητα. Μία μίσθωση κατατάσσεται ως λειτουργική αν δεν μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και ωφέλειες που συνοδεύουν την κυριότητα.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Η Τράπεζα στην κατάσταση οικονομικής θέσης, καταχωρεί τα κατεχόμενα περιουσιακά στοιχεία που τελούν υπό χρηματοδοτική μίσθωση ως απαίτηση, με αξία ίση με την καθαρή επένδυση στη μίσθωση. Τα μισθώματα αντιμετωπίζονται ως εξόφληση (αποπληρωμή) κεφαλαίου και ως χρηματοοικονομικό έσοδο. Η καταχώρηση και κατανομή του χρηματοοικονομικού εσόδου βασίζεται σε ένα μοντέλο που αντανακλά μία σταθερή περιοδική απόδοση της καθαρής επένδυσης επί του ανεξόφλητου μέρους της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Λειτουργικές μισθώσεις: Οι μισθώσεις της κατηγορίας αυτής στις οποίες συμμετέχει η Τράπεζα ως εκμισθωτής αφορούν στα επενδυτικά ακίνητα του Ομίλου. Τα έσοδα μισθωμάτων, εξαιρώντας το κόστος υπηρεσιών, καταχωρούνται στα έσοδα με τη σταθερή μέθοδο σε ολόκληρη τη διάρκεια της μίσθωσης. Κόστη που αναλαμβάνονται για την απόκτηση των εσόδων μισθωμάτων, καταχωρούνται στα έξοδα.

3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και υποκειμενικές κρίσεις

Η σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α., προϋποθέτει τη διενέργεια υποκειμενικών κρίσεων, εκτιμήσεων και παραδοχών από τη Διοίκηση, οι οποίες επηρεάζουν, τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και το ύψος των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίστηκαν στις ενοποιημένες και ατομικές οικονομικές πληροφορίες, καθώς και στις σημειώσεις που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών. Η διοίκηση της Τράπεζας πιστεύει ότι οι υποκειμενικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές που έχουν διενεργηθεί για τη σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων είναι οι κατάλληλες λαμβάνοντας υπόψη τα γεγονότα που ίσχυαν κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2017.

Συγκεκριμένα, η Τράπεζα έχει αξιολογήσει τις παρακάτω λογιστικές αρχές ως σημαντικές για την κατανόηση των Οικονομικών Καταστάσεων, εξαιτίας αφενός των υποκειμενικών κρίσεων, εκτιμήσεων και παραδοχών που ενέχουν, και αφετέρου λόγω της ευαισθησίας των οικονομικών καταστάσεων σε αυτές.

3.1 Απομείωση δανείων

Οι προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου που σχηματίζονται είναι αποτέλεσμα συνεχούς αξιολόγησης του δανειακού χαρτοφυλακίου και των πιθανών ζημιών του. Οι εκτιμήσεις επηρεάζονται από ένα πλήθος παραγόντων όπως η οικονομική κατάσταση του πιστούχου, η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των καλυμμάτων, η γενικότερη οικονομική κατάσταση και το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Η διοίκηση πιστεύει ότι οι διενεργηθείσες προβλέψεις είναι λογικές και δικαιολογούνται επαρκώς.

Για τον υπολογισμό της απομείωσης των δανείων, η Τράπεζα διενεργεί, έλεγχο απομείωσης (impairment test), με βάση την ακόλουθη μεθοδολογική προσέγγιση.

α) Καθιέρωση κριτηρίων για τον έλεγχο σε ατομική βάση ή σε επίπεδο χαρτοφυλακίου

Η Τράπεζα εξετάζει για απομείωση σε ατομική βάση τα δάνεια τα οποία θεωρεί από μόνα τους σημαντικά. Σημαντικά θεωρούνται επιχειρηματικά δάνεια τα οποία ανά πελάτη υπερβαίνουν το ποσό που καθορίζεται από τη Διοίκηση. Για τα λοιπά δάνεια ο έλεγχος της απομείωσης πραγματοποιείται σε επίπεδο χαρτοφυλακίου.

Η Τράπεζα έχει καθορίσει τα γεγονότα που αποτελούν το έναυσμα για την κατάταξη στο στάδιο 3 και στο στάδιο 2.

Τα δάνεια τα οποία υπόκεινται σε ατομική αξιολόγηση κατά την οποία δεν προκύπτει ζημία απομείωσης αξιολογούνται σε συλλογική βάση αφού ενταχθούν σε ομάδες βάσει παρόμοιων χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου.

Για τη διενέργεια του ελέγχου απομείωσης σε συλλογική βάση, η Τράπεζα ταξινομεί το χαρτοφυλάκιο σε ομοιογενείς κατηγορίες, βάσει κοινών χαρακτηριστικών κινδύνων.

Υπολογισμός απομείωσης σε ατομική βάση διενεργείται στα επιχειρηματικά ανοίγματα του Σταδίου 3 που υπερβαίνουν σε ποσό προ απομείωσης το ποσό που καθορίζεται από τη Διοίκηση και για τα υπόλοιπα ανοίγματα σε συλλογική βάση.

β) Μεθοδολογία προσέγγισης των μελλοντικών ταμειακών ροών σε απομειωμένα δάνεια

Η Τράπεζα χρησιμοποιώντας ιστορικά δεδομένα, που περιλαμβάνουν τα ποσά με τα οποία τελικά απομειώνεται η αξία των δανείων (Loss given default – LGD), μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης ή άλλων μέτρων που λαμβάνονται, στα πλαίσια της προσπάθειας για την ικανοποίηση των απαιτήσεων της από δάνεια και αφού ληφθούν υπόψη οι πάσης φύσεως ενοχικές και εμπράγματα εξασφαλίσεις επί των δανείων.

Με βάση τα δεδομένα αυτά, υπολογίζεται το ανακτήσιμο ποσό του κάθε δανείου, αφού προηγουμένως δοθεί σε κάθε ροή η διάσταση του χρόνου. Η αναγωγή των ταμειακών ροών σε παρούσες αξίες γίνεται με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο.

3.2 Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό

Οι υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία εκτιμώνται με αναλογιστικές μεθόδους με τη χρήση παραδοχών για το επιτόκιο προεξόφλησης και την αύξηση αποδοχών και συντάξεων.

3.3 Ωφέλιμη ζωή παγίων στοιχείων που υπόκεινται σε απόσβεση

Η διοίκηση της Τράπεζας καθορίζει την εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή των παγίων στοιχείων και τις αντίστοιχες αποσβέσεις. Η εκτίμηση της διοίκησης της Τράπεζας βασίζεται στην αναμενόμενη περίοδο λειτουργικής χρήσης των κτιρίων και των λοιπών παγίων στοιχείων που υπόκεινται σε απόσβεση, όπως έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός, μηχανολογικός εξοπλισμός και μεταφορικά μέσα και η οποία δεν αναμένεται να αλλάξει σημαντικά. Ωστόσο, η διοίκηση μπορεί να αλλάξει τους συντελεστές απόσβεσης στις περιπτώσεις που κατά την κρίση της, η ωφέλιμη ζωή εμφανίζεται να είναι διαφορετική από αυτή που αρχικά είχε εκτιμηθεί και προβαίνει σε διαγραφές ή απομειώσεις της αξίας των οικονομικά απαξιωμένων παγίων περιουσιακών στοιχείων.

3.4 Ανακτησιμότητα αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Η Τράπεζα αναγνωρίζει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, στο βαθμό που θα έχει στο μέλλον φορολογητέα κέρδη ικανά να συμψηφίσουν τις εκπεστέες φορολογικές διαφορές και τις μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, τις οποίες έχει αναγνωρίσει η Τράπεζα, αφορούν κατά κύριο λόγο τις εκπεστέες προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από την απομείωση δανείων.

Η Τράπεζα αναγνώρισε τις εν λόγω απαιτήσεις που προκύπτουν από τις προσωρινές διαφορές της απομείωσης των δανείων διότι σύμφωνα με την εκτίμηση των μελλοντικών φορολογητέων κερδών αυτές είναι ανακτήσιμες και δεν υφίστανται χρονικοί περιορισμοί ως προς την ανάκτησή τους, όπως εξάλλου ισχύει και για τις λοιπές κατηγορίες αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων. Η εκτίμηση των μελλοντικών φορολογητέων κερδών βασίστηκε στις προβλέψεις για την εξέλιξη των λογιστικών αποτελεσμάτων όπως αυτά απεικονίζονται στις παραδοχές του Επιχειρηματικού Σχεδίου της Τράπεζας που εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο τον Ιανουάριο του 2019. Λήφθηκε, επίσης, υπόψη η ύπαρξη φορολογητέων κερδών την τελευταία δεκαετία. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Τράπεζα εκτιμά ότι το σύνολο των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων της που έχει αναγνωρισθεί είναι ανακτήσιμο.

Επιπρόσθετα και ανεξάρτητα από τον έλεγχο ανακτησιμότητας που διενεργείται βάσει των ανωτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 27α του Ν. 4172/2013 η Τράπεζα δύναται να μετατρέψει τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί συγκεκριμένων προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου.

Με απόφαση της από 24/11/2015 της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, η Τράπεζα υπήχθη στις διατάξεις του άρθρου 27α του Ν. 4172/2013. Το μέγιστο υπόλοιπο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, που δύναται, με τις προϋποθέσεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, να μετατραπεί σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, ανέρχεται σε περίπου 9 εκατ. €.

Οι κυριότερες αβεβαιότητες που αφορούν στις εκτιμήσεις για την ανακτησιμότητα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σχετίζονται με την επίτευξη των στόχων του επιχειρησιακού σχεδίου της Τραπέζης, η οποία επηρεάζεται από το γενικότερο μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα και διεθνώς. Σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων, η Τράπεζα επαναξιολογεί την εκτίμησή της για την ανακτησιμότητα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε συνάρτηση με την εξέλιξη των παραγόντων που την επηρεάζουν.

3.5 Κατάταξη συνεταιριστικού Κεφαλαίου

Η Τράπεζα εκτιμά ότι συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση του συνεταιριστικού κεφαλαίου στα Ίδια Κεφάλαια, σύμφωνα με την Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΠ 2. Η μεταβολή, στο μέλλον, αυτών ή ορισμένων εξ αυτών των προϋποθέσεων μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αναταξινόμηση του συνόλου ή μέρους των Ιδίων Κεφαλαίων στις Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις.

4. Διαχείριση Χρηματοοικονομικών Κινδύνων

Η τράπεζα από τις δραστηριότητές της εκτίθεται σε πλήθος χρηματοοικονομικών κινδύνων, από τους οποίους οι πιο σημαντικοί είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς, ο κίνδυνος ρευστότητας, οι μεταβολές στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων, λόγω γενικότερων μεταβολών στα επίπεδα τιμών και επιτοκίων της αγοράς, και η επάρκεια εποπτικών και εσωτερικών κεφαλαίων σε αποδεκτά επίπεδα, για τη στήριξη των δραστηριοτήτων της Τράπεζας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει τη συνολική ευθύνη για την ανάπτυξη και την επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, διαμορφώνει τη στρατηγική ανάληψης κινδύνων και διαχείρισης κεφαλαίων, σε συνάρτηση με τους επιχειρηματικούς στόχους της Τράπεζας, ενώ αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων, καθώς και την επάρκεια των Ιδίων Κεφαλαίων, σε σχέση με το ύψος και τη μορφή των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Την ευθύνη για το σχεδιασμό, την εξειδίκευση και την υλοποίηση του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, έχει η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας.

Η πολιτική της Τράπεζας είναι σχεδιασμένη με τέτοιο τρόπο, ώστε μέσω των κατάλληλων μηχανισμών να εντοπίζει, να παρακολουθεί και να αναλύει αυτούς τους κινδύνους και να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα. Η Τράπεζα επανεξετάζει συχνά τις πολιτικές και τα μοντέλα διαχείρισης κινδύνου που εφαρμόζει, ώστε να ενσωματώνει τις μεταβολές της αγοράς και των προϊόντων και να αναπτύσσει πιο αποτελεσματικές πρακτικές.

4.1 Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος από τις χορηγήσεις απορρέει από τον κίνδυνο αθέτησης της υποχρέωσης εκ μέρους των οφειλετών να αποπληρώσουν, εντός των συμβατικών τους προθεσμιών, μέρος ή το σύνολο των οφειλών τους. Ο πιστωτικός κίνδυνος αποτελεί την πιο σημαντική πηγή κινδύνου για την Τράπεζα και για το λόγο αυτό η αποτελεσματική παρακολούθηση και διαχείρισή του αποτελεί πρωταρχικό μέλημα της Διοίκησης

Το μεγαλύτερο ποσό μεμονωμένων χορηγήσεων αφορά σε επιχειρηματικά δάνεια και ανέρχεται σε ποσοστό 79% περίπου του συνόλου των χορηγήσεων. Σε ποσοστό 20% περίπου ανέρχονται οι χορηγήσεις προς ιδιώτες, και σε 1% περίπου Οργανισμούς και επιχειρήσεις του Ελληνικού Δημοσίου.

Η Διοίκηση της Τράπεζας δίδει ιδιαίτερη σημασία στην ορθή διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου αξιολογώντας την πιστοληπτική ικανότητα κάθε αντισυμβαλλόμενου, σύμφωνα με το ισχύον, κάθε φορά κανονιστικό, πλαίσιο.

4.1.1 Μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου

Οι προσδιοριστικοί παράγοντες του πιστωτικού κινδύνου είναι πολλοί, ορισμένοι εκ των οποίων είναι η επικρατούσα κατάσταση της οικονομίας και της αγοράς, αλλά και οι προσδοκίες για το μέλλον, η χρηματοοικονομική θέση των αντισυμβαλλομένων, το είδος, η διάρκεια και το ύψος της συμβατικής υποχρέωσης, καθώς και η ύπαρξη εγγυήσεων και εξασφαλίσεων (καλύμματα).

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα των πιστούχων μέσω του συστήματος διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου ICAP CREDIT RATING της εταιρίας ICAP. Το ICAP Credit Rating έχει ως στόχο την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των εξεταζόμενων επιχειρήσεων σε σχέση με την πιθανότητα εμφάνισης ασυνέπειας ή και πτώχευσης τους, σε χρονικό ορίζοντα ενός έτους. Το υπόδειγμα κατατάσσει τους πιστούχους στις κατωτέρω κατηγορίες:

Αξιολόγηση	Επίπεδο κινδύνου
AA	Χαμηλός Κίνδυνος
A	
BB	
B	
C	Μέσος Κίνδυνος
D	
E	
F	
G	Υψηλός Κίνδυνος
H	
NR	
NT	
NC	Μη διαβαθμισμένος

Ο προσδιορισμός του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζεται με τα δάνεια και τις απαιτήσεις περιλαμβάνει:

- (α) την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη και
- (β) την παρακολούθηση της τρέχουσας έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο.

4.1.2 Διαχείριση ορίων κινδύνων και τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου

Η Τράπεζα διαχειρίζεται, ελέγχει και περιορίζει τη συγκέντρωση του πιστωτικού κινδύνου, ανά αντισυμβαλλόμενο, ανά ομάδα αντισυμβαλλομένων, ανά προϊόν και ανά τομέα δραστηριότητας, έχοντας διαμορφώσει σύστημα ορίων αντισυμβαλλομένων και εγκριτικά όρια πιστοδοτήσεων, προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση της μέγιστης αποδεκτής ανάληψης κινδύνων.

Στις παραγράφους που ακολουθούν, περιγράφονται και άλλες τεχνικές οι οποίες χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα για τον έλεγχο και τον περιορισμό του πιστωτικού κινδύνου.

Εγγυήσεις και εξασφαλίσεις

Η Τράπεζα λαμβάνει ως εξασφαλίσεις, εμπράγματα ασφάλειες έναντι των πιστοδοτήσεών της σε πελάτες, μειώνοντας το συνολικό πιστωτικό κίνδυνο και διασφαλίζοντας την αποπληρωμή των απαιτήσεών της. Για το σκοπό αυτό έχει προσδιορίσει και ενσωματώσει στην πιστωτική του πολιτική, κατηγορίες αποδεκτών καλυμμάτων και εξασφαλίσεων, οι κυριότερες των οποίων είναι:

- Ενέχυρα επί καταθέσεων,
- Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου,
- Εγγυήσεις ΤΕΜΠΜΕ,
- Ενέχυρα επί επιταγών,
- Προσημειώσεις/ υποθήκες ακινήτων,
- Απαιτήσεις έναντι Τρίτων.

Η εκτίμηση της αξίας των εμπράγματων διασφαλίσεων, πραγματοποιείται αρχικά κατά τη στιγμή της έγκρισης της πιστοδότησης, με βάση την τρέχουσα αξία τους, η οποία στη συνέχεια αναπροσαρμόζεται προκειμένου να αντανakλά την τρέχουσα αξία των καλυμμάτων κατά την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σχεδόν όλες οι χορηγήσεις έχουν ενοχική εγγύηση από τουλάχιστον 2 εγγυητές.

4.1.3 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η Τράπεζα αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία κλεισίματος των οικονομικών καταστάσεων τα δεδομένα αναφορικά με το κατά πόσον ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μια ομάδα αυτού έχει απομειωθεί.

Η ανακτήσιμη/εισπράξιμη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να διενεργηθούν οι σχετικοί έλεγχοι απομείωσης, προσδιορίζεται σε γενικές γραμμές βάσει της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών χρηματοδοτών, προ εξοφλημένων είτε με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο προεξόφλησης του εκάστοτε στοιχείου ή ομάδας στοιχείων, ή με τον τρέχοντα συντελεστή απόδοσης ενός παρόμοιου χρηματοοικονομικού στοιχείου. Οι προκύπτουσες ζημίες απομείωσης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσεως.

Η Τράπεζα εξετάζει συστηματικά αν υπάρχουν βάσιμες και αντικειμενικές ενδείξεις ότι μια απαίτηση έχει υποστεί απομείωση της αξίας της. Για το σκοπό αυτό διενεργεί σε κάθε ημερομηνία σύνταξης Οικονομικών Καταστάσεων έλεγχο απομείωσης της αξίας των δανείων, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τη μεθοδολογία που περιγράφεται στα Δ.Π.Χ.Α. και σχηματίζει ανάλογες προβλέψεις.

Αν σε μεταγενέστερη περίοδο το ποσό της σχηματιζόμενης πρόβλεψης μειωθεί και σχετίζεται με αντικειμενικά γεγονότα που συνέβησαν μετά το σχηματισμό της πρόβλεψης, όπως για παράδειγμα βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου, τότε η πρόβλεψη μειώνεται και η διαφορά καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

4.2 Διαχείριση πιστωτικών κινδύνων

4.2.1 Μέγιστη Έκθεση στον Πιστωτικό Κίνδυνο

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τη μέγιστη έκθεση πιστωτικού κινδύνου της Τράπεζας στις 31/12/2019 και 31.12.2018, χωρίς να συνυπολογίζονται τα καλύμματα ή άλλα μέσα πιστωτικής προστασίας. Για τα περιλαμβανόμενα στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης, τα πιστωτικά ανοίγματα είναι βασισμένα στη λογιστική τους αξία όπως εμφανίζονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

	31.12.2019		
	Ποσό προ απομείωσης	Απομείωση	Καθαρή αξία
Πιστωτικός κίνδυνος ανοιγμάτων σχετιζόμενος με στοιχεία εντός ισολογισμού			
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	36.884.148		36.884.148
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	25.690.867		25.690.867
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	250.391.972	66.291.676	184.100.297
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση	2.293.127	2.059.000	234.127
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στο Αποσβεσμένο κόστος	60.000		60.000
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	10.126.105	716.454	9.409.651
A Συνολική αξία στοιχείων εντός ισολογισμού που υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο	325.446.219	69.067.129	256.379.090
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού μη υποκείμενα σε πιστωτικό κίνδυνο	18.751.825	42.699	18.709.126
Σύνολο ενεργητικού	344.198.044	69.109.828	275.088.216
Πιστωτικός κίνδυνος ανοιγμάτων σχετιζόμενος με στοιχεία εκτός ισολογισμού			
Εγγυητικές επιστολές	13.962.301	0	13.962.301
B Συνολική αξία στοιχείων εκτός ισολογισμού που υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο	13.962.301	0	13.962.301
A+B Συνολική αξία ανοιγμάτων που υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο	339.408.520	69.067.129	270.341.390

	31.12.2018		
	Ποσό προ απομείωσης	Απομείωση	Καθαρή αξία
Πιστωτικός κίνδυνος ανοιγμάτων σχετιζόμενος με στοιχεία εντός ισολογισμού			
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	19.790.600		19.790.600
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	32.144.349		32.144.349
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	241.422.431	64.195.701	177.226.730
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση	2.293.127	2.059.000	234.127
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στο Αποσβεσμένο κόστος	60.000		60.000
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	6.461.176	520.357	5.940.819
A Συνολική αξία στοιχείων εντός ισολογισμού που υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο	302.171.682	66.775.057	235.396.625
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού μη υποκείμενα σε πιστωτικό κίνδυνο	15.763.706	42.699	15.721.007
Σύνολο ενεργητικού	317.935.388	66.817.756	251.117.631
Πιστωτικός κίνδυνος ανοιγμάτων σχετιζόμενος με στοιχεία εκτός ισολογισμού			
Εγγυητικές επιστολές	13.238.194	0	13.238.194
B Συνολική αξία στοιχείων εκτός ισολογισμού που υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο	13.238.194	0	13.238.194
A+B Συνολική αξία ανοιγμάτων που υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο	315.409.876	66.775.057	248.634.818

4.2.2 Ποιοτική ανάλυση δανείων

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις κατά πελατών, αναλύονται ως εξής:

	31/12/2019			31/12/2018		
	Δάνεια και απαιτήσεις	Ρυθμισμένα	Ποσοστό	Δάνεια και απαιτήσεις	Ρυθμισμένα	Ποσοστό
Ιδιώτες	50.272.592	14.594.523	29%	49.738.742	18.357.489	37%
Στεγαστικά	38.004.587	10.178.359	27%	37.300.874	13.304.545	36%
Καταναλωτικά	12.268.004	4.416.163	36%	12.437.867	5.052.944	41%
Επιχειρηματικά	197.437.219	49.607.646	25%	188.647.824	60.485.155	32%
Γεωργία - κτηνοτροφία	15.735.148	3.537.124	22%	15.417.818	4.865.975	32%
Εκμετάλλευση ακινήτων	5.554.648	2.770.313	50%	4.723.663	2.768.618	59%
Εμπόριο	52.889.549	8.839.227	17%	51.739.825	10.849.509	21%
Ενέργεια	4.383.317	73.759	2%	4.219.116	80.998	2%
Κατασκευές	29.610.430	2.003.207	7%	27.634.924	3.777.722	14%
Μεταποίηση	29.575.958	6.081.261	21%	28.924.482	7.519.645	26%
Μεταφορές και Logistics	6.033.759	1.940.497	32%	5.767.147	2.644.236	46%
Τουρισμός	42.036.854	21.846.060	52%	41.374.203	25.599.707	62%
Υπηρεσίες	7.830.546	1.450.160	19%	5.675.257	1.255.559	22%
Λοιπές	3.787.010	1.066.040	28%	3.171.389	1.123.187	35%
Δημόσιος Τομέας	2.682.162	421.427	16%	3.035.866	29.382	1%
Σύνολο	250.391.972	64.623.596	26%	241.422.431	78.872.027	33%

Η Τράπεζα λαμβάνει ως εξασφαλίσεις, εμπράγματα ασφάλειες έναντι των πιστοδοτήσεων της σε πελάτες, μειώνοντας το συνολικό πιστωτικό κίνδυνο και διασφαλίζοντας την αποπληρωμή των απαιτήσεων της.

Οι εξασφαλίσεις κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες:

- **Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας:** Οικιστικά, εμπορικά ακίνητα και βιομηχανοστάσια
- **Χρηματοοικονομικές Εξασφαλίσεις:** Μετρητά, εκχωρημένες απαιτήσεις και επιταγές
- **Λοιπές εξασφαλίσεις:** Κρατικές εγγυήσεις, Εγγυήσεις ΤΕΜΠΜΕ, λοιπές εξασφαλίσεις

Κατωτέρω αναλύονται οι ληφθείσες από την Τράπεζα εξασφαλίσεις, ανά κατηγορία δανείου:

31.12.2019				
Αξία εξασφαλίσεων				
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων
Λιανική Τραπεζική	35.905.338	820.920	134.087	36.860.345
Επιχειρηματική Τραπεζική	111.995.536	6.571.464	9.909.308	128.476.308
Δημόσιος Τομέας	389.004	0	2.250.444	2.639.448
Σύνολο	148.289.878	7.392.385	12.293.839	167.976.101

31.12.2018				
Αξία εξασφαλίσεων				
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων
Λιανική Τραπεζική	35.316.932	704.058	77.924	36.098.914
Επιχειρηματική Τραπεζική	112.094.857	5.816.740	8.458.504	126.370.100
Δημόσιος Τομέας	365.315	0	2.570.042	2.935.357
Σύνολο	147.777.104	6.520.797	11.106.470	165.404.371

Ανάλυση εξασφαλίσεων και εγγυήσεων για Απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

31.12.2019				
Αξία εξασφαλίσεων				
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων
Λιανική Τραπεζική	26.409.240	9.840	45.073	26.464.152
Επιχειρηματική Τραπεζική	64.930.446	500	2.790.947	67.721.893
Δημόσιος Τομέας	389.004	0	0	389.004
Σύνολο	91.728.690	10.340	2.836.019	94.575.049

Ο Δείκτης Δανείου προς Αξία Εξασφάλισης των Στεγαστικών δανείων απεικονίζει τη σχέση του δανείου και της αξίας του ακινήτου που κατέχεται ως εξασφάλιση. Παρακάτω απεικονίζεται ο Δείκτης για το χαρτοφυλάκιο των στεγαστικών δανείων:

Δείκτης Δανείου προς Αξία Εξασφάλισης των Στεγαστικών δανείων

	εκ των οποίων:		
	31.12.2019	Στάδιο 3	31.12.2018
Μικρότερο από 50%	7.376.020	3.730.116	6.562.700
51%-70%	5.254.309	2.125.800	3.775.595
71%-80%	3.087.117	2.303.406	3.193.565
81%-90%	2.953.189	2.666.343	4.094.612
91%-100%	4.990.684	4.821.904	3.707.641
101%-120%	4.579.283	4.429.044	9.118.337
121%-150%	3.687.425	3.648.033	2.524.858
Μεγαλύτερο από 150%	6.076.560	5.178.063	4.323.565
Σύνολο	38.004.587	28.902.709	37.300.874
Μέσος όρος του Δείκτη	90%	114%	86%

Ως απομειωμένα δάνεια (Στάδιο 3) και απαιτήσεις κατά πελατών ορίζονται τα εξής:

- Δάνεια που έχουν αξιολογηθεί σε ατομική βάση και έχει προκύψει πρόβλεψη απομείωσης της αξίας τους
- Δάνεια που έχουν αξιολογηθεί σε συλλογική βάση και τα οποία:
  - Βρίσκονται σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών ή
  - Εμφανίζουν ένδειξη αδυναμίας αποπληρωμής

Τα απομειωμένα δάνεια μπορούν να χαρακτηριστούν ως μη απομειωμένα εφόσον υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις που δικαιολογούν την αποκατάστασή τους. Γενικώς, τα δάνεια μπορούν να αποκατασταθούν ως μη απομειωμένα όταν η κατάσταση του πελάτη έχει βελτιωθεί τόσο ώστε να είναι πιθανή η πλήρης αποπληρωμή σύμφωνα με τους αρχικούς ή τους τυχόν τροποποιημένους συμβατικούς όρους

Ενηλικίωση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

31/12/2019	Λιανική Τραπεζική				Επιχειρηματική Τραπεζική & Δημόσιος Τομέας			
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο
Ενήμερα	5.944.168	4.085.826	5.461.105	15.491.099	44.775.129	23.391.289	16.064.334	84.230.752
1-30 μέρες	811.814	371.462	823.381	2.006.657	4.131.189	603.844	1.783.108	6.518.141
31-60 μέρες	0	818.733	692.484	1.511.217	0	1.008.520	517.681	1.526.201
61-90 μέρες	0	274.067	555.319	829.386	0	735.113	1.297.305	2.032.418
91-180 μέρες	0	0	723.518	723.518	0	0	1.548.796	1.548.796
Πάνω από 180 μέρες	0	0	29.710.715	29.710.715	0	0	104.263.072	104.263.072
Σύνολο	6.755.981	5.550.088	37.966.523	50.272.592	48.906.318	25.738.768	125.474.295	200.119.380
Πρόβλεψη ΑΠΖ	-64.504	-275.880	-10.168.691	-10.509.075	-171.192	-578.954	-55.032.456	-55.782.601
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις απομείωσης	6.691.477	5.274.208	27.797.832	39.763.517	48.735.126	25.159.814	70.441.840	144.336.779

31/12/2019	Σύνολο				
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	
Ενήμερα		50.719.296	27.477.115	21.525.439	99.721.851
1-30 μέρες		4.943.002	975.306	2.606.490	8.524.798
31-60 μέρες		0	1.827.254	1.210.165	3.037.418
61-90 μέρες		0	1.009.181	1.852.624	2.861.804
91-180 μέρες		0	0	2.272.314	2.272.314
Πάνω από 180 μέρες		0	0	133.973.787	133.973.787
Σύνολο		55.662.299	31.288.855	163.440.818	250.391.972
Πρόβλεψη ΑΠΖ		-235.696	-854.833	-65.201.146	-66.291.676
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις απομείωσης		55.426.603	30.434.022	98.239.672	184.100.296

Ανάλυση εσόδων από τόκους δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

Κατηγορία δανείου και απαιτήσεων	Χρήση 2019			Χρήση 2018		
	Τόκοι μη απομειωμένων δανείων	Τόκοι απομειωμένων δανείων	Συνολική αξία	Τόκοι μη απομειωμένων δανείων	Τόκοι απομειωμένων δανείων	Συνολική αξία
Λιανική Τραπεζική	968.079	1.110.279	2.078.359	1.336.147	1.129.931	2.466.078
Επιχειρηματική Τραπεζική	5.079.746	2.905.209	7.984.955	5.010.046	3.492.507	8.502.553
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	108.199	14.802	123.001	119.777	19.633	139.410
Σύνολο τόκων δανείων	6.156.025	4.030.290	10.186.315	6.465.970	4.642.071	11.108.041
Τόκοι από απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	596.853	0	596.853	319.078	0	319.078
Σύνολο	6.752.878	4.030.290	10.783.168	6.785.048	4.642.071	11.427.119

Η Τράπεζα προβαίνει σε ρυθμίσεις οφειλών συνεργάσιμων και βιώσιμων δανειοληπτών υπό την προϋπόθεση ότι θα είναι μακροπρόθεσμα αποτελεσματικές και βιώσιμες λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις αιτίες που οδήγησαν στην εμφάνιση οικονομικών δυσκολιών όσο και τη δυνατότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη. Ρύθμιση υφιστάμενης δανειακής συμβάσεως μπορεί να πραγματοποιείται (α) κατόπιν αιτήματος του πελάτη, (β) βάσει του πλαισίου που ορίζει η Διαδικασία Επιλύσεως Καθυστερήσεων του Κώδικα Δεοντολογίας των τραπεζών που εξέδωσε η Τράπεζα της Ελλάδος (Ν. 4224/2013). Οι ρυθμίσεις οφειλών που εφαρμόζει η

Τράπεζα διακρίνονται σε: (α) βραχυπρόθεσμες με διάρκεια μικρότερη των δύο ετών σε περιπτώσεις που οι δυσκολίες αποπληρωμής κρίνονται, βασίμα, προσωρινές και (β) μακροπρόθεσμες με διάρκεια μεγαλύτερη των δύο (2) ετών με στόχο τη μείωση της τοκοχρεωλυτικής δόσης ή/και της δανειακής επιβάρυνσης, λαμβάνοντας υπόψη συντηρητικές παραδοχές για την εκτιμώμενη μελλοντική ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη μέχρι τη λήξη του προγράμματος αποπληρωμής. Αναλυτικά οι τύποι ρυθμίσεων που δύναται να εφαρμόσει η Τράπεζα καθορίζονται από τον Κανονισμό Διαχείρισης Καθυστερήσεων που εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ.5/18.3.2015 απόφαση του Δ.Σ.. Ακολουθούν οικονομικές αναλύσεις σχετικές με τα ρυθμισμένα δάνεια.

Ανάλυση Ρυθμισμένων Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών, με βάση την πιστωτική τους διαβάθμιση – 31.12.2019

	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	Ρυθμισμένα δάνεια	Ποσοστό Ρυθμισμένων Δανείων
Στάδιο 1	55.662.299	0	0%
Στάδιο 2	31.288.855	28.559.350	91%
Στάδιο 3	163.440.818	36.064.247	22%
Σύνολο πριν από προβλέψεις απομείωσης	250.391.972	64.623.596	26%
Πρόβλεψη ΑΠΖ	-66.291.676	-5.778.480	9%
Σύνολο	184.100.297	58.845.117	32%
Ληφθείσες Εξασφαλίσεις	167.976.101	47.624.624	28%
Καθαρή αξία μετά από εξασφαλίσεις	16.124.196	11.220.492	

Ανάλυση Ρυθμισμένων Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών, με βάση την πιστωτική τους διαβάθμιση – 31.12.2018

	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	Ρυθμισμένα δάνεια	Ποσοστό Ρυθμισμένων Δανείων
Στάδιο 1	43.706.301	0	0%
Στάδιο 2	47.609.991	45.748.654	96%
Στάδιο 3	150.106.139	33.123.373	22%
Σύνολο πριν από προβλέψεις απομείωσης	241.422.431	78.872.027	33%
Πρόβλεψη Απομείωσης	-64.195.701	-10.944.127	17%
Σύνολο	177.226.730	67.927.900	38%
Ληφθείσες Εξασφαλίσεις	165.404.371	58.293.584	35%
Καθαρή αξία μετά από εξασφαλίσεις	11.822.359	9.634.316	

Η κίνηση των Δανείων και Απαιτήσεων κατά πελατών είναι η εξής:

Μεταβολή Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών μετά από Προβλέψεις Απομείωσης

	31.12.2019	31.12.2018
Υπόλοιπο κατά την έναρξη	177.226.730	178.145.999
Επίπτωση ΔΠΧΑ 9 1.1.2018	0	-6.320.525
Έσοδα από τόκους πλέον εισφοράς Ν. 128/75	11.380.592	11.427.119
Εκταμειώσεις και Αποπληρωμές Δανείων και απαιτήσεων	-2.314.466	-2.715.410
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου	-2.192.560	-3.310.454
Υπόλοιπο κατά την 31η Δεκεμβρίου	184.100.297	177.226.730

Η ανάλυση του χαρτοφυλακίου ανά εύρος πιθανότητας αθέτησης συνοψίζεται ως ακολούθως:

31/12/2019	Λιανική Τραπεζική				Επιχειρηματική Τραπεζική & Δημόσιος Τομέας			
Πιθανότητα αθέτησης 12 μηνών	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο
0,01% - 2%	0	0	0	0	0	0	0	0
2,01% - 10%	6.594.477	4.547.659	0	11.142.136	44.775.129	24.011.690	0	68.786.819
10,01% - 20%	161.504	0	0	161.504	4.131.189	0	0	4.131.189
20,01% και πάνω	0	1.002.429	37.966.523	38.968.951	0	1.727.077	125.474.295	127.201.373
Λογιστική αξία προ προβλέψεων απομείωσης	6.755.981	5.550.088	37.966.523	50.272.592	48.906.318	25.738.768	125.474.295	200.119.380
31/12/2018	Λιανική Τραπεζική				Επιχειρηματική Τραπεζική & Δημόσιος Τομέας			
Πιθανότητα αθέτησης 12 μηνών	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο
0,01% - 2%	0	0	0	0	0	0	0	0
2,01% - 10%	4.773.288	12.557.874	0	17.331.162	36.297.608	61.513	0	36.359.121
10,01% - 20%	844.814	0	0	844.814	1.741.308	33.129.267	0	34.870.575
20,01% και πάνω	49.284	782.728	30.730.754	31.562.766	0	1.078.609	119.375.385	120.453.994
Λογιστική αξία προ προβλέψεων απομείωσης	5.667.385	13.340.602	30.730.754	49.738.742	38.038.916	34.269.388	119.375.385	191.683.689
31/12/2019	Σύνολο							
Πιθανότητα αθέτησης 12 μηνών	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο				
0,01% - 2%			0	0				
2,01% - 10%		51.369.606	28.559.350	0				
10,01% - 20%		4.292.693	0	0				
20,01% και πάνω		0	2.729.506	163.440.818				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων απομείωσης	55.662.299	31.288.855	163.440.818	250.391.972				

31/12/2018	Σύνολο			
Πιθανότητα αθέτησης 12 μηνών	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο
0,01% - 2%	0	0	0	0
2,01% - 10%	41.070.896	12.619.387	0	53.690.282
10,01% - 20%	2.586.121	33.129.267	0	35.715.388
20,01% και πάνω	49.284	1.861.337	150.106.139	152.016.760
Λογιστική αξία προ προβλέψεων απομείωσης	43.706.301	47.609.991	150.106.139	241.422.431

4.3 Κίνδυνος Ρευστότητας

Η Τράπεζα αναγνωρίζει ότι η αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας συμβάλλει ουσιαστικά στην ικανότητα εκπλήρωσης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, χωρίς τον κίνδυνο να προκύψουν σημαντικές οικονομικές απώλειες.

Ο κίνδυνος ρευστότητας που διατρέχει ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι ο κίνδυνος αδυναμίας εκπλήρωσης των χρηματοοικονομικών του υποχρεώσεων, όταν αυτές γίνουν απαιτητές, λόγω έλλειψης απαραίτητης ρευστότητας.

Η Τράπεζα διαθέτει πολιτική διαχείρισης του Κινδύνου Ρευστότητας. Η πολιτική περιέχει εννοιολογικούς προσδιορισμούς του κινδύνου Ρευστότητας, μεθόδους υπολογισμού και αποτίμησης του κινδύνου και σκοπεύει στον καθορισμό και την παρακολούθηση των ορίων συγκέντρωσης των καταθέσεων, της σχέσης δανείων προς καταθέσεις, καθορίζοντας την επιθυμητή διάρθρωση των καταθέσεων. Ορίζει με σαφήνεια τους Δείκτες και τα επιθυμητά όρια του κινδύνου Ρευστότητας, τα οποία καθορίζονται με βάση τα οικονομικά αποτελέσματα, τα βασικά μεγέθη και τη φύση των δραστηριοτήτων της Τράπεζας.

Η Τράπεζα δίνει έμφαση στις πελατειακές καταθέσεις και προσπαθεί μέσα από τις πολιτικές της να τις διατηρήσει ως πρωτεύουσα πηγή χρηματοδότησής της.

Στο πλαίσιο της εξέτασης των ποσοτικών δεδομένων αξιολογούνται σε επίπεδο Τράπεζας:

- Η παρακολούθηση της μεταβλητότητας των καταθέσεων με ιδιαίτερη έμφαση στους μεγάλους καταθέτες.
- Η σχέση των καταθέσεων προς το σύνολο του ενεργητικού – παθητικού και δανείων.
- Η μέτρηση και παρακολούθηση του κόστους κάλυψης ανοιχτών θέσεων.
- Η διασπορά των πηγών χρηματοδότησης.
- Η εξέλιξη των δεικτών άμεσης ρευστότητας και ασυμφωνίας ληκτότητας των στοιχείων ενεργητικού – παθητικού.

Κύριος μηχανισμός εκτίμησης και αντιμετώπισης του κινδύνου είναι η συμμόρφωση αφενός με τη διαδικασία παρακολούθησής του με βάση τα προβλεπόμενα στην ΠΔ/ΤΕ 2614/7.4.2009 καθώς και η τήρηση των ορίων που προβλέπονται στην ως άνω Πράξη.

Η διαχείριση του κινδύνου Ρευστότητας αφορά την ικανότητα της Τράπεζας να διατηρεί επαρκή ρευστότητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της. Για τη μέτρηση και διαχείριση του κινδύνου αυτού εκτιμώνται οι μελλοντικές εισροές και οι μελλοντικές εκροές. Γίνεται σχεδιασμός της σύνθεσης του Ενεργητικού, παρακολουθούνται οι μελλοντικές απαιτήσεις σε ρευστότητα και οι ανάγκες δανεισμού ανάλογα με τη λήξη των υποχρεώσεων.

Η διαχείριση του κινδύνου Ρευστότητας για την Τράπεζα είναι πρωταρχικής σημασίας. Για την αποτελεσματική διαχείρισή του επιλαμβάνεται η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO), ενώ η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών παρέχει ημερησία ενημέρωση για τη ρευστότητα στη Διοίκηση και τα αρμόδια στελέχη της.

Για την αντιμετώπιση του κινδύνου αυτού η Τράπεζα προέβη στην υπογραφή συμβάσεων παροχής βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης έναντι ενεχύρων με δύο τραπεζικά ιδρύματα του εσωτερικού. Στον πίνακα που ακολουθεί αναλύεται η ρευστότητα της Τράπεζας ανάλογα με τη ληκτότητα των στοιχείων του Ενεργητικού και Παθητικού.

Ποσά σε χιλιάδες ευρώ	31.12.2019				
	Έως 1 μήνα	1-3 μήνες	3-12 μήνες	Πάνω από 1 έτος	Σύνολο
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	24.453				24.453
Υποχρεώσεις προς πελάτες	99.843	30.841	81.527	10.093	222.303
Υποχρεώσεις προς πιστωτικούς τίτλους				6.467	6.467
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό				338	338
Φόρος εισοδήματος				100	100
Λοιπά στοιχεία παθητικού	148	250		2032	2.430
Σύνολο υποχρεώσεων	124.444	31.091	81.527	19.030	256.092

Ποσά σε χιλιάδες ευρώ	31.12.2018				
	Έως 1 μήνα	1-3 μήνες	3-12 μήνες	Πάνω από 1 έτος	Σύνολο
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	21.201				21.201
Υποχρεώσεις προς πελάτες	56.267	67.141	69.358	8.280	201.046
Υποχρεώσεις προς πιστωτικούς τίτλους				6.503	6.503
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό				337	337
Φόρος εισοδήματος				45	45
Λοιπά στοιχεία παθητικού	2.302			1797	4.099
Σύνολο υποχρεώσεων	79.769	67.141	69.358	16.962	233.231

4.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Η Τράπεζα δεν έχει συμψηφίσει κανένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού και υποχρεώσεων κατά την 31/12/2019 και 31/12/2018, δεδομένου ότι δεν κατέχονται χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία υπόκεινται σε κύριες ή παρεμφερείς συμβάσεις συμψηφισμού.

4.5 Κίνδυνος Αγοράς

Ως «Κίνδυνος Αγοράς», ορίζεται η πιθανότητα πραγματοποίησης ζημιάς από τη διαχείριση στοιχείων Ενεργητικού και Υποχρεώσεων, καθώς και από τη διαχείριση διαφόρων χαρτοφυλακίων συναλλαγών, λόγω αντίθετης κίνησης των τιμών των προϊόντων που συμπεριλαμβάνονται στα εν λόγω χαρτοφυλάκια.

4.5.1 Συναλλαγματικός Κίνδυνος

Ως «Συναλλαγματικός Κίνδυνος», ορίζεται ο ανεπιλημμένος επενδυτικός κίνδυνος, ο οποίος προκύπτει από τις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών, όταν υπάρχει ανοικτή συναλλαγματική θέση.

Η συναλλαγματική θέση της Τράπεζας κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2019 και 31^η Δεκεμβρίου 2018, είχε ως ακολούθως:

31.12.2019	EURO	USD	GBP	Σύνολο
Κίνδυνος συναλλάγματος στοιχείων ενεργητικού				
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	36.884.148	0	0	36.884.148
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	25.478.091	96.779	115.997	25.690.867
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	184.100.297	0	0	184.100.297
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	294.127	0	0	294.127
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	9.409.651	0	0	9.409.651
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	256.166.314	96.779	115.997	256.379.090

Κίνδυνος συναλλάγματος υποχρεώσεων

Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	24.452.450	0	0	24.452.450
Υποχρεώσεις προς πελάτες	216.498.469	5.397.327	32.237	221.928.032
Υποχρεώσεις προς πιστωτικούς τίτλους	6.021.000	0	0	6.021.000
Λοιπά στοιχεία παθητικού	2.430.473	0	0	2.430.473
Σύνολο χρημ/κών υποχρεώσεων	249.402.392	5.397.327	32.237	254.831.955

Συνολική συναλλαγματική θέση **6.763.922** **-5.300.548** **83.761** **1.547.135**

31.12.2018	EURO	USD	GBP	Σύνολο
Κίνδυνος συναλλάγματος στοιχείων ενεργητικού				
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	19.790.600	0	0	19.790.600
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	31.188.652	878.907	76.790	32.144.349
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	177.226.730	0	0	177.226.730
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	294.127	0	0	294.127
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	5.940.819	0	0	5.940.819
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	234.440.928	878.907	76.790	235.396.625

Κίνδυνος συναλλάγματος υποχρεώσεων

Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	21.200.811	0	0	21.200.811
Υποχρεώσεις προς πελάτες	195.467.988	5.213.185	24.978	200.706.150
Υποχρεώσεις προς πιστωτικούς τίτλους	6.021.000	0	0	6.021.000
Λοιπά στοιχεία παθητικού	4.098.560	0	0	4.098.560
Σύνολο χρημ/κών υποχρεώσεων	226.788.359	5.213.185	24.978	232.026.521

Συνολική συναλλαγματική θέση **7.652.570** **-4.334.278** **51.812** **3.370.103**

4.5.2 Κίνδυνος Επιτοκίου

Ο Κίνδυνος Επιτοκίου αφορά την ενδεχόμενη μείωση των κερδών ή της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού που προκύπτει από μετατοπίσεις της καμπύλης των επιτοκίων και ο οποίος πηγάζει από τον ετεροχρονισμό στην αναπροσαρμογή των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Τράπεζας.

Η πολιτική της Τράπεζας προβλέπει την ισορροπία αυτών των μεγεθών, όρος ο οποίος έχει τηρηθεί σε όλες τις προηγούμενες χρήσεις. Επίσης έμφαση δίνεται στη δυνατότητα βραχυχρόνιας ανταπόκρισης στις μεταβολές των

επιτοκίων, με την πρόβλεψη αποδοχής καταθέσεων προθεσμίας το πολύ ετήσιας διάρκειας και την προώθηση ακόμη πιο βραχυχρόνιων μορφών κατάθεσης. Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών της Τράπεζας παρακολουθεί και αναλύει την μακροχρόνια τάση εξέλιξης των επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων.

Η έκθεση της Τράπεζας στον κίνδυνο επιτοκίου είναι η ελάχιστη δυνατή, αφενός επειδή το σύνολο των χορηγήσεων αφορά προϊόντα κυμαινόμενου επιτοκίου και αφετέρου λόγω της μη – ύπαρξης ειδικών προϊόντων.

Ποσά σε χιλιάδες ευρώ	31.12.2019					Μη επηρεαζόμενα στοιχεία	Σύνολο
	Έως 1 μήνα	1-3 μήνες	3-12 μήνες	1-5 έτη	Πάνω από 5 έτη		
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	36.884						36.884
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	25.691						25.691
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	31.649	10.260	79.479	11.320	51.392		184.100
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω λουτών αποτελεσμάτων που καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση						234	234
Επενδύσεις σε ακίνητα						2756	2.756
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στο Αποβεσμένο κόστος						60	60
Συμμετοχές σε θυγατρικές και συνδεδεμένες επιχειρήσεις						47	47
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λουπά άυλα περιουσιακά στοιχεία						572	572
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία						4.710	4.710
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους						10.624	10.624
Λουπά στοιχεία ενεργητικού						9.410	9.410
Σύνολο στοιχείων ενεργητικού	94.224	10.260	8.505	49.194	84.492	28.413	275.088
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	24.452						24.452
Υποχρεώσεις προς πελάτες	99.674	30.789	81.389	10.076			221.928
Υποχρεώσεις προς πιστωτικούς τίτλους					6.021		6.021
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό						338	338
Φόρος εισοδήματος						100	100
Λουπά στοιχεία παθητικού	148	250				2.032	2.430
Σύνολο υποχρεώσεων	124.274	31.039	81.389	10.076	6.021	2.470	255.270
Καθαρή θέση							19.818
Συνολικό άνοιγμα επιτοκιακού κινδύνου	-30.050	-20.779	-72.884	39.118	78.471	25.942	

Ποσά σε χιλιάδες ευρώ	31.12.2018						Σύνολο
	Έως 1 μήνα	1-3 μήνες	3-12 μήνες	1-5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη επηρεαζόμενα στοιχεία	
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	19.791						19.791
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	32.144						32.144
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	780	881	111.292	12.900	51.374		177.227
Αξίογραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση						234	234
Επενδύσεις σε ακίνητα						459	459
Αξίογραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στο Αποσβεσμένο κόστος						60	60
Συμμετοχές σε θυγατρικές και συνδεδεμένες επιχειρήσεις						47	47
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία						155	155
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία						4.326	4.326
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους						10.734	10.734
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού						5.941	5.941
Σύνολο στοιχείων ενεργητικού	52.715	881	111.292	12.900	51.374	21.956	251.117
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	21.200						21.200
Υποχρεώσεις προς πελάτες	94.397	33.608	64.762	7.939			200.706
Υποχρεώσεις προς πιστωτικούς τίτλους					6.021		6.021
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό						337	337
Φόρος εισοδήματος						45	45
Λοιπά στοιχεία παθητικού						4.099	4.099
Σύνολο υποχρεώσεων	115.597	33.608	64.762	7.939	6.021	4.481	232.408
Καθαρή θέση							18.709
Συνολικό άνοιγμα επιτοκιακού κινδύνου	-62.882	-32.727	46.530	4.961	45.353		17.475

4.6 Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Η εύλογη αξία είναι την τιμή που θα λάμβανε κάποιος για την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή που θα κατέβαλε κάποιος για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην αγορά κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Διαφορές μπορεί να προκύψουν μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Η εύλογη αξία αντιπροσωπεύει εκτιμήσεις κατά την ημερομηνία κατάρτισης των Οικονομικών Καταστάσεων. Οι εκτιμήσεις αυτές υπόκεινται μεταξύ άλλων και σε προσαρμογές ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς που θα επικρατούν τη δεδομένη χρονική στιγμή της αποτίμησης. Οι υπολογισμοί αυτοί αποτελούν την καλύτερη δυνατή εκτίμηση της Διοίκησης και βασίζονται σε συγκεκριμένες παραδοχές. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υπολογισμοί αυτοί περιλαμβάνουν το στοιχείο της αβεβαιότητας, είναι πιθανόν οι εύλογες αξίες να μην αντιπροσωπεύουν την τιμή στην οποία μπορεί αυτά τα χρηματοοικονομικά μέσα να πωληθούν ή να εκκαθαριστούν στο μέλλον.

(α) Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων

Οι απαιτήσεις από άλλες τράπεζες, περιλαμβάνουν αποκλειστικά καταθέσεις όψεως σε πιστωτικά ιδρύματα. Επομένως, η εύλογη αξία των απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων και των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος δεν διαφέρει ουσιωδώς από την αντίστοιχη λογιστική αξία καθώς η πλειοψηφία έχει λήξη κάτω του μηνός.

(β) Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

Η πλειονότητα των απαιτήσεων κατά πελατών αφορά δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου τα οποία αναπροσαρμόζονται ώστε να αντανακλούν τις μεταβολές των επιτοκίων της αγοράς. Ως εκ τούτου, η εύλογη αξία των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών καθώς και των υποχρεώσεων σε πελάτες, υπολογίζεται προεξοφλώντας τις αναμενόμενες

μελλοντικές ταμειακές ροές (εισορές ή εκροές αντίστοιχα). Τα επιτόκια που χρησιμοποιήθηκαν για την προεξόφληση των ταμειακών ροών για τα δάνεια και τις υποχρεώσεις πελατών έγιναν με βάση την καμπύλη των επιτοκίων.

(γ) *Καταθέσεις*

Η εύλογη αξία των καταθέσεων ταμειυτηρίου και όψευς (χωρίς καθορισμένη λήξη), είναι το ποσό που θα πρέπει να αποπληρώσει η Τράπεζα, όποτε ζητηθεί από τον πελάτη. Οι προθεσμιακές καταθέσεις πελατών έχουν βραχεία μέση διάρκεια λήξης και επομένως, η εύλογη αξία τους προσεγγίζει τη λογιστική τους αξία.

4.7 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που τηρούνται στην εύλογη αξία

Ιεράρχηση εύλογης αξίας

Τα επίπεδα ιεράρχησης της εύλογης αξίας είναι τα ακόλουθα:

- Επίπεδο 1: επίσημες χρηματιστηριακές τιμές (άνευ προσαρμογής) σε αγορές με σημαντικό όγκο συναλλαγών για όμοια περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις.
- Επίπεδο 2: εισροές πλην των χρηματιστηριακών τιμών που περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 1, οι οποίες μπορούν να παρατηρηθούν για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση, είτε άμεσα (π.χ. τιμές) είτε έμμεσα (δηλαδή ως παράγωγο των τιμών).
- Επίπεδο 3: εισροές για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς (μη παρατηρήσιμες εισροές).

Το επίπεδο στην κλίμακα ιεράρχησης της εύλογης αξίας, εντός της οποίας ταξινομείται εξ ολοκλήρου η επιμέτρηση της εύλογης αξίας, καθορίζεται βάσει της εισροής του χαμηλότερου επιπέδου που θεωρείται σημαντική για την επιμέτρηση ολόκληρης της εύλογης αξίας.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση (ΕΑΜΛΣΕ)

Η αποτίμηση διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Τα χρεόγραφα της Τράπεζας αφορούν κυρίως συμμετοχές σε λουπές Συνεταιριστικές Τράπεζες και στην Πανελλήνια Τράπεζα, για τα οποία θεωρείται ότι η εύλογη αξία πλησιάζει την εσωτερική λογιστική αξία. Η εύλογη αξία των μετοχών του επιπέδου 3 λαμβάνεται υπόψη στην περίπτωση όπου προκύπτουν ενδείξεις απομείωσης της αξίας των εν λόγω μετοχών, ενώ σε αντίθετη περίπτωση αυτές τηρούνται στο κόστος κτήσης. Οι μετοχές και συνεταιριστικές μερίδες που κατέχει η Τράπεζα συνολικής αξίας κτήσεως ποσού 2.283.127 ευρώ έχουν απομειωθεί κατά 2.059.000 ευρώ προκειμένου να αντανakλούν την εύλογη αξία

Οι χρηματοοικονομικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις που αποτιμούνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση, ταξινομούνται με βάση τα επίπεδα ιεράρχησης της εύλογης αξίας και παρουσιάζονται παρακάτω:

Ιεράρχηση

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία Ενεργητικού 31/12/2019				
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση			234.127	234.127
Σύνολο			234.127	234.127
Στοιχεία Ενεργητικού 31/12/2018				
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση			234.127	234.127
Σύνολο			234.127	234.127

5. Κεφαλαιακή επάρκεια

Η Τράπεζα ακολουθεί το ρυθμιστικό πλαίσιο "CRD IV" (εφαρμογή της Βασιλείας III από την Ε.Ε.), όπως αυτή αποτυπώθηκε στην οδηγία 2013/36/ΕΕ (CRD) και στον Κανονισμό 575/2013 (CRR). Η οδηγία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον νόμο 4261/2014. Το συγκεκριμένο ρυθμιστικό πλαίσιο απαιτεί από κάθε Πιστωτικό Ίδρυμα να διαθέτει ένα ελάχιστο επίπεδο εποπτικών ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το ύψος των αναλαμβανόμενων κινδύνων.

Από την 1η Ιανουαρίου 2019 η Τράπεζα υποχρεούται να τηρεί απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου σε ποσοστό 2,50% (προσαύξηση του Συνολικού Δείκτη Κεφαλαίου).

Επιπλέον η ΤτΕ στο πλαίσιο της Διαδικασίας Εποπτικής Αξιολόγησης (Supervisory Review & Evaluation Process) έχει επιβάλει πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις επί του συνολικού δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας σε ποσοστό 2,43% για το έτος 2019, το οποίο από 13/04/2020 θα προσαυξηθεί σε ποσοστό 2,55%.

Τέλος, η ΤτΕ για το 2019, καθόρισε το ποσοστό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος σε ποσοστό 0%. Το αντικυκλικό απόθεμα ασφαλείας εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικού ποσού των ανοιγμάτων σε κίνδυνο και κυμαίνεται μεταξύ 0% και 2,50%.

Οι δείκτες κεφαλαίων της Τράπεζας υπερβαίνουν τα κανονιστικά όρια που καθορίζονται από τις αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, ως ακολούθως:

Δείκτης	Ελάχιστο όριο (31.12.2019)	Δείκτης (31.12.2019)
Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET1)	8,36%	12,04%
Δείκτης Κεφαλαίου της Κατηγορίας 1 (Tier 1)	10,32%	12,04%
Συνολικός Δείκτης κεφαλαίου (TCR)	12,93%	15,20%

6. Καθαρά έσοδα από τόκους

Τα καθαρά έσοδα από τόκους, αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	Από 01.01 έως	
	31.12.2019	31.12.2018
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		
Δανείων και απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	596.853	319.078
Δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	10.186.315	10.528.175
Σύνολο	10.783.168	10.847.253
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		
Υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα	(231.111)	(122.705)
Υποχρεώσεων προς πελάτες	(2.564.617)	(2.584.963)
Ομολογιών εκδόσεως μας και λοιπών δανειακών υποχρεώσεων	(481.680)	(481.680)
Τόκοι μισθωμένων ακινήτων	(14.176)	0
Λοιποί	(146.310)	(79.699)
Σύνολο	(3.437.894)	(3.269.047)
Καθαρό έσοδο από τόκους	7.345.274	7.578.206

Στα στοιχεία της χρήσης 2018 έχει διενεργηθεί ανακατάταξη της εισφοράς του Ν. 128/75 συνολικής αξίας € 580 χιλ. από τα Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα σε αφαιρετικό στοιχείο των τόκων και εξομοιούμενων εσόδων.

7. Καθαρά έσοδα από προμήθειες

Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες, αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	Από 01.01 έως	
	31.12.2019	31.12.2018
Εσοδα προμηθειών		
Χορηγήσεων	112.623	92.921
Εγγυητικών επιστολών	375.085	328.841
Εισαγωγών Εξαγωγών	43.804	49.192
Πιστωτικών καρτών	93.856	71.691
Συναλλαγών	186.932	175.686
Λοιπές προμήθειες	718.759	809.000
Σύνολο	1.531.059	1.527.332
Εξοδα προμηθειών		
Λοιπές προμήθειες	(6.503)	(5.151)
Σύνολο	(6.503)	(5.151)
Καθαρό έσοδο από προμήθειες	1.524.556	1.522.181

8. Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες

Τα καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες αναλύονται ως εξής :

Ποσά σε €	Από 01.01 έως	
	31.12.2019	31.12.2018
Έσοδα από ασφάλιση προσωπικού	9.143	10.483
Έσοδα προμηθειών ασφαλειών	84.291	86.283
Σύνολο	93.434	96.766

9. Καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα)

Τα καθαρά λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	Από 01.01 έως	
	31.12.2019	31.12.2018
Χρεωστικές Συναλλαγματικές διαφορές	0	(274)
Πιστωτικές Συναλλαγματικές διαφορές	9.381	4.660
Έσοδα από εκμίσθωση θυρίδων	14.121	3.563
Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	5.350	4.200
Προμήθειες από προγράμματα ΠΕΠ	1.160	0
Έσοδα από επιδοτήσεις	13.216	30.786
Λοιπά έκτακτα έσοδα	3.769	1.830
Λοιπά έκτακτα έξοδα	(1.088)	(22.598)
Έσοδα από μηχανήματα POS	228.048	187.583
Κέρδη από αποτίμηση επενδυτικών ακινήτων	26.158	0
Σύνολο	300.115	209.750

10. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

Ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2019 και 31^η Δεκεμβρίου 2018 ανερχόταν σε 84 και 80 άτομα αντίστοιχα.

Η συνολική επιβάρυνση της Κατάστασης Συνολικών Εισοδημάτων για αμοιβές και έξοδα προσωπικού, αναλύεται ως εξής:

Ποσά σε €	Από 01.01 έως	
	31.12.2019	31.12.2018
Δαπάνες προσωπικού		
Μισθοί και ημερομίσθια	2.440.287	2.186.629
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	491.014	462.412
Εννιαίο ταμείο ασφάλισης τραπεζουπαλλήλων	125.244	116.113
Προβλέψεις αποζημίωσης προσωπικού	38.971	32.585
Λοιπές παροχές προσωπικού	7.505	4.000
Σύνολο	3.103.021	2.801.738

11. Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα

Ποσά σε €	Από 01.01 έως	
	31.12.2019	31.12.2018
Αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου	111.241	124.762
Αμοιβές συμβούλων	1.042.636	959.622
Τηλεφωνικά Ταχυδρομικά	130.569	126.396
Ενοίκια	0	157.222
Ασφάλιστρα	115.353	113.940
Παροχές κοινής ωφέλειας	55.376	57.962
Φόροι και τέλη	451.141	402.168
Έξοδα προβολής και διαφήμισης	16.294	37.442
Εισφορές τράπεζας	100.394	110.361
Συνδρομές	4.902	3.800
Δωρεές	10.829	11.880
Λοιπές δαπάνες	852.155	694.637
Οδοιπορικά	124.735	118.777
Σύνολο	3.015.624	2.918.969

Οι λειτουργικές μισθώσεις της Τράπεζας εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 16 στη χρήση 2019 και κατά συνέπεια δε λογίζεται έξοδο ενοικίου.

Στα στοιχεία της χρήσης 2018 έχει διενεργηθεί ανακατάταξη της εισφοράς του Ν. 128/75 συνολικής αξίας € 580 χιλ. από τα Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα σε αφαιρετικό στοιχείο των τόκων και εξομοιούμενων εσόδων.

12. Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων

Ποσά σε €	Από 01.01 έως	
	31.12.2019	31.12.2018
Απομείωση Δανείων και απατήσεων κατά πελατών	2.192.560	3.310.454
Απομείωση λοιπών στοιχείων ενεργητικού	196.097	0
Σύνολο Προβλέψεων	2.388.657	3.310.454

Η απομείωση των λοιπών στοιχείων ενεργητικού αφορά απομείωση προμηθειών εγγυητικών επιστολών, περιουσιακών στοιχείων αποκτηθέντων από πλειστηριασμούς και λοιπών απαιτήσεων.

13. Φόροι

Ο φόρος εισοδήματος της κλειόμενης περιόδου αναλύεται ως εξής:

Ποσά σε €	Από 01.01 έως	
	31.12.2019	31.12.2018
Φόροι		
Πρόβλεψη διαφορών φορολογικού ελέγχου	55.000	(45.000)
Αναβαλλόμενος φόρος	113.979	31.705
Σύνολο	168.979	(13.295)

Σημειώνεται ότι η Τράπεζα υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4172/2013. Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του Ν.4334/2015 «Επείγουσες ρυθμίσεις για τη διαπραγμάτευση και σύναψη συμφωνίας με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (Ε.Μ.Σ.)», ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος των κερδών των νομικών προσώπων αυξήθηκε από 26% σε 29%.

Με το άρθρο 5 του Ν.4303/17.10.2014 «Κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Επείγουσα ρύθμιση για την αναπλήρωση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων λόγω πρόωρης λήξης της θητείας του» (Α' 136) και άλλες διατάξεις» οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος νομικών προσώπων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26 του ν. 4172/2013, που έχουν ή θα αναγνωριστούν και οι οποίες προέρχονται από τη χρεωστική διαφορά του PSI και τις συσσωρευμένες προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημιές λόγω πιστωτικού κινδύνου, αναφορικά με απαιτήσεις υφιστάμενες μέχρι και την 31 Δεκεμβρίου 2014, μετατρέπονται σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου, σε περίπτωση που το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα χρήσεως είναι ζημία, σύμφωνα με τις ελεγμένες και εγκεκριμένες από την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων, οικονομικές καταστάσεις.

Η ένταξη στο Νόμο υλοποιείται με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως των Μετόχων, αφορά σε φορολογικές απαιτήσεις που γεννώνται από το έτος 2016 και εφεξής, ενώ προβλέπεται η λήξη της εντάξεως σε αυτόν με την ίδια διαδικασία και κατόπιν λήψεως σχετικής εγκρίσεως από την εκάστοτε Εποπτική Αρχή.

Με το άρθρο 4 του Ν. 4340/2015, τροποποιήθηκαν τα ανωτέρω ως προς το χρόνο εφαρμογής τους, ο οποίος αναβάλλεται κατά ένα έτος. Επιπλέον και μεταξύ άλλων, περιορίζεται το ύψος του ποσού της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης λόγω πιστωτικού κινδύνου που εμπίπτει στο πλαίσιο των εν λόγω διατάξεων, στο ποσό που αφορά σε προβλέψεις λόγω πιστωτικού κινδύνου οι οποίες έχουν λογισθεί μέχρι τις 30 Ιουνίου 2015.

Με απόφαση της από 24/11/2015 της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, η Τράπεζα υπήχθη στις διατάξεις του άρθρου 27α του Ν. 4172/2013. Το μέγιστο υπόλοιπο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, που δύναται, με τις προϋποθέσεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, να μετατραπεί σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, ανέρχεται σε 9.089.536,78 €.

Κατωτέρω αναλύεται το αποτέλεσμα από αναβαλλόμενο φόρο της κλειόμενης και της προηγούμενης περιόδου:

Ποσά σε €	Από 01.01 έως	
	31.12.2019	31.12.2018
Ενσώματα πάγια στοιχεία	(115.647)	(14.579)
Άυλα πάγια στοιχεία	(1.719)	(32.340)
Απομείωση-Αποτίμηση απαιτήσεων	9.934	(307.436)
Υποχρεώσεις παροχών στο προσωπικό	12.826	10.590
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές	(156.743)	312.060
Λοιπά	137.371	0
Σύνολο	(113.979)	(31.705)

Παρατίθεται κατωτέρω συμφωνία μεταξύ ονομαστικού και πραγματικού φορολογικού συντελεστή:

	Από 1η Ιανουαρίου έως			
		31/12/2019		31/12/2018
Κέρδη(ζημιές) προ φόρων	%	380.580	%	90.669
Φόρος εισοδήματος ονομαστικός	29%	(110.368)	29%	(26.294)
Αύξηση/μείωση προερχόμενη από				
Φόρος που αντιστοιχεί σε μη εκπιπόμενες δαπάνες		(3.611)		(5.410)
Πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος		(55.000)		45.000
		(168.979)		13.295

14. Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα

Οι καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα αποτελούν υποχρεωτικές καταθέσεις αποθεματικού και δεν είναι διαθέσιμες για χρήση κατά τις ημερήσιες εργασίες του Οργανισμού.

Για σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, το ταμείο και τα ταμειακά διαθέσιμα, περιλαμβάνουν τα παρακάτω υπόλοιπα, τα οποία έχουν λήξη μικρότερη των 3 μηνών από την ημερομηνία απόκτησής τους:

Ποσά σε €	31.12.2019	31.12.2018
Ταμείο	3.105.200	2.984.150
Επιταγές εισπρακτέες μέσω του Γραφείου Συμψηφισμού	1.936.954	3.882.866
Διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	31.841.994	12.923.584
Σύνολο	36.884.148	19.790.600

15. Απαιτήσεις κατά Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Οι απαιτήσεις της Τράπεζας από καταθέσεις και συναλλαγές με άλλα πιστωτικά ιδρύματα αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	31.12.2019	31.12.2018
Τοποθετήσεις σε άλλες τράπεζες	25.690.867	32.144.349
Σύνολο	25.690.867	32.144.349

16. Δάνεια και απαιτήσεις κατά Πελατών

Οι απαιτήσεις από δάνεια κατά πελατών αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	31.12.2019	31.12.2018
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)		
Ιδιώτες	50.272.592	49.738.742
Στεγαστικά	38.004.587	37.300.874
Καταναλωτικά	12.268.004	12.437.867
Επιχειρηματικά	197.437.219	188.647.824
Γεωργία - κτηνοτροφία	15.735.148	15.417.818
Εκμετάλλευση ακινήτων	5.554.648	4.723.663
Εμπόριο	52.889.549	51.739.825
Ενέργεια	4.383.317	4.219.116
Κατασκευές	29.610.430	27.634.924
Μεταποίηση	29.575.958	28.924.482
Μεταφορές και Logistics	6.033.759	5.767.147
Τουρισμός	42.036.854	41.374.203
Υπηρεσίες	7.830.546	5.675.257
Λοιπές	3.787.010	3.171.389
Δημόσιος Τομέας	2.682.162	3.035.866
Σύνολο (πρό απομείωσης)	250.391.972	241.422.431
Μείον: Σωρευμένες απομειώσεις	-66.291.676	-64.195.701
Σύνολο	184.100.297	177.226.730

Η κίνηση του λογαριασμού της απομείωσης των δανείων, έχει ως εξής

Ανάλυση μεταβολής απομείωσης	
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2018	54.564.722
<i>Επίπτωση ΔΠΧΑ 9 την 01.01.2019</i>	6.320.525
<i>Μεταβολές Από 01.01 Έως 31.12.2018</i>	
Ζημιές απομειώσεως χρήσεως	3.310.454
Υπόλοιπο την 31η Δεκεμβρίου 2018	64.195.701
<i>Μεταβολές Από 01.01 Έως 31.12.2019</i>	
Ζημιές απομειώσεως χρήσεως	2.192.560
Διαγραφές	-96.585
Υπόλοιπο την 31η Δεκεμβρίου 2019	66.291.676

Μεταβολή πρόβλεψης ΑΠΖ δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

31-Δεκ-19	Λιανική τραπεζική				Επιχειρηματική Τραπεζική & Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα				Σύνολο			
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο
Υπόλοιπο 1.1.2019	33.645	324.193	8.717.084	9.074.922	224.492	1.193.826	53.702.461	55.120.779	258.137	1.518.019	62.419.544	64.195.701
Μεταφορά στο Στάδιο 1 (από το 2 ή 3)	19.803	-40.517	-48	-20.761	10.594	-74.143	-31.089	-94.638	30.397	-114.660	-31.137	-115.399
Μεταφορά στο Στάδιο 2 (από το 1 ή 3)	0	10.421	-61.063	-50.641	-1.090	79.361	-823.135	-744.864	-1.090	89.782	-884.198	-795.505
Μεταφορά στο Στάδιο 3 (από το 1 ή 2)	-286	-128.504	716.826	588.037	-3.509	-505.360	876.238	367.369	-3.795	-633.863	1.593.064	955.406
Κίνηση Ζημιών απομείωσης υφιστάμενων δανείων	-7.753	110.285	795.892	898.424	-123.298	-114.730	1.307.981	1.069.953	-131.051	-4.445	2.103.873	1.968.377
Ζημιές απομείωσης νέων δανείων	19.095	0	0	19.095	64.002	0	0	64.002	83.097	0	0	83.097
Υπόλοιπο 31.12.2019	64.504	275.880	10.168.691	10.509.075	171.192	578.954	55.032.456	55.782.601	235.696	854.833	65.201.146	66.291.676

Μεταβολή λογιστικής αξίας προ προβλέψεων απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών σε αποσβεσμένο κόστος

31-Δεκ-19	Λιανική Τραπεζική				Επιχειρηματική Τραπεζική & Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα				Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών			
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο
Λογιστική αξία προ προβλέψεων απομείωσης 31.12.2018	5.667.385	13.340.603	30.730.754	49.738.742	38.038.916	34.269.388	119.375.386	191.683.690	43.706.301	47.609.991	150.106.140	241.422.431
Μεταφορά στο Στάδιο 1 (από το 2 ή 3)	1.095.307	-1.154.803	-28.296	-87.793	3.628.507	-2.685.083	-540.742	402.682	4.723.813	-3.839.886	-569.038	314.889
Μεταφορά στο Στάδιο 2 (από το 1 ή 3)	-175.521	657.983	-376.124	106.338	-218.317	3.110.732	-3.047.380	-154.965	-393.838	3.768.716	-3.423.505	-48.627
Μεταφορά στο Στάδιο 3 (από το 1 ή 2)	-26.848	-6.066.180	6.129.665	36.637	-550.291	-8.565.757	8.421.653	-694.394	-577.138	-14.631.937	14.551.318	-657.757
Αποπληρωμές & λουιές μεταβολές	195.658	-1.227.515	1.510.524	478.667	8.007.502	-390.513	1.265.378	8.882.367	8.203.161	-1.618.028	2.775.902	9.361.035
Πρόβλεψη ΑΠΖ	-64.504	-275.880	-10.168.691	-10.509.075	-171.192	-578.954	-55.032.456	-55.782.601	-235.696	-854.833	-65.201.146	-66.291.676
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις 31.12.2019	6.691.477	5.274.208	27.797.832	39.763.517	48.735.126	25.159.814	70.441.840	144.336.779	55.426.603	30.434.022	98.239.672	184.100.294

Μεταβολή πρόβλεψης ΑΠΖ δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

31-Δεκ-18	Λιανική τραπεζική				Επιχειρηματική Τραπεζική & Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα				Σύνολο			
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο
Υπόλοιπο 1.1.2018	47.967	1.893.767	8.718.806	10.660.541	717.767	5.140.825	44.366.114	50.224.707	765.735	7.034.592	53.084.920	60.885.247
Μεταφορά στο Στάδιο 1 (από το 2 ή 3)	2.064	-11.213	-16.597	-25.746	18.069	-256.893	-302.992	-541.816	20.133	-268.106	-319.589	-567.562
Μεταφορά στο Στάδιο 2 (από το 1 ή 3)	869	36.904	-141.966	-104.193	-3.931	26.368	-142.312	-119.874	-3.061	63.272	-284.278	-224.067
Μεταφορά στο Στάδιο 3 (από το 1 ή 2)	-463	-168.628	295.149	126.058	-3.439	-2.589.348	2.579.240	-13.547	-3.902	-2.757.977	2.874.389	112.511
Κίνηση Ζημιών απομείωσης υφιστάμενων δανείων	-34.771	-1.426.637	-138.308	-1.599.716	-588.904	-1.127.139	7.202.410	5.486.366	-623.675	-2.553.776	7.064.102	3.886.651
Ζημιές απομείωσης νέων δανείων	17.979	0	0	17.979	84.929	13	0	84.942	102.908	13	0	102.921
Υπόλοιπο 31.12.2018	33.645	324.193	8.717.084	9.074.922	224.492	1.193.826	53.702.461	55.120.779	258.137	1.518.019	62.419.544	64.195.701

Μεταβολή Λογιστικής αξίας προ προβλέψεων απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών σε αποσβεσμένο κόστος

31-Δεκ-18	Λιανική Τραπεζική				Επιχειρηματική Τραπεζική & Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα				Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών			
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο
Λογιστική αξία προ προβλέψεων απομείωσης 31.12.2017	4.478.314	14.155.457	29.822.954	48.456.725	23.902.345	40.966.587	119.385.064	184.253.996	28.380.658	55.122.044	149.208.018	232.710.721
Μεταφορά στο Στάδιο 1 (από το 2 ή 3)	900.622	-903.148	-73.382	-75.908	10.085.562	-2.679.454	-8.365.234	-959.127	10.986.183	-3.582.602	-8.438.616	-1.035.035
Μεταφορά στο Στάδιο 2 (από το 1 ή 3)	-46.443	486.719	-424.030	16.245	-546.289	4.657.469	-4.252.026	-140.846	-592.732	5.144.188	-4.676.056	-124.601
Μεταφορά στο Στάδιο 3 (από το 1 ή 2)	-31.463	-1.367.575	1.379.181	-19.857	-239.441	-9.756.399	9.709.425	-286.414	-270.903	-11.123.974	11.088.606	-306.272
Αποπληρωμές & λουιές μεταβολές	366.356	969.150	26.032	1.361.537	4.836.739	1.081.184	2.898.157	8.816.081	5.203.095	2.050.335	2.924.189	10.177.618
Πρόβλεψη ΑΠΖ	-33.645	-324.193	-8.717.084	-9.074.922	-224.492	-1.193.826	-53.702.461	-55.120.779	-258.137	-1.518.019	-62.419.544	-64.195.701
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις 31.12.2018	5.633.740	13.016.410	22.013.671	40.663.820	37.814.424	33.075.562	65.672.925	136.562.911	43.448.163	46.091.972	87.686.596	177.226.730

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Στάδιο 3 Συλλογική Αξιολόγηση	Σύνολο
31-Δεκ-19					
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος					
Στεγαστικά δάνεια					
Λογιστική αξία προ προβλέψεων απομείωσης	5.335.336	3.766.543	12.572.309	16.330.400	38.004.587
Πρόβλεψη ΑΠΖ	34.924	105.831	3.259.901	4.294.409	7.695.065
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις	5.300.411	3.660.712	9.312.408	12.035.991	30.309.522
Ληφθείσες εξασφαλίσεις για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	4.802.327	3.381.192	9.164.272	11.598.732	28.946.523
Καταναλωτικά δάνεια					
Λογιστική αξία προ προβλέψεων απομείωσης	1.420.645	1.783.545	2.680.591	6.383.223	12.268.004
Πρόβλεψη ΑΠΖ	29.580	170.049	338.669	2.275.712	2.814.010
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις	1.391.066	1.613.496	2.341.922	4.107.511	9.453.995
Ληφθείσες εξασφαλίσεις για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	911.051	1.301.623	2.193.388	3.507.760	7.913.822
Επιχειρηματική Τραπεζική & Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα					
Λογιστική αξία προ προβλέψεων απομείωσης	46.645.583	25.711.004	97.313.538	27.767.094	197.437.219
Πρόβλεψη ΑΠΖ	171.191	576.782	40.601.302	14.376.581	55.725.856
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις	46.474.392	25.134.222	56.712.236	13.390.513	141.711.363
Ληφθείσες εξασφαλίσεις για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	39.857.092	20.897.323	55.669.190	12.052.702	128.476.308
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα					
Λογιστική αξία προ προβλέψεων απομείωσης	2.260.734	27.763	393.664	0	2.682.162
Πρόβλεψη ΑΠΖ	0	2.172	54.573	0	56.745
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις	2.260.734	25.591	339.091	0	2.625.417
Ληφθείσες εξασφαλίσεις για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	2.250.444	0	389.004	0	2.639.448
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος					
Λογιστική αξία προ προβλέψεων απομείωσης	55.662.299	31.288.855	112.960.102	50.480.716	250.391.972
Πρόβλεψη ΑΠΖ	235.696	854.833	44.254.444	20.946.702	66.291.676
Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από προβλέψεις	55.426.604	30.434.022	68.705.658	29.534.014	184.100.297
Ληφθείσες εξασφαλίσεις για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	47.820.914	25.580.138	67.415.855	27.159.194	167.976.101

17. Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου

Τα Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και στο αποσβεσμένο κόστος αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €

31.12.2019 31.12.2018
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρούνται απευθείας στην Καθαρή Θέση

Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις	61.020	61.020
Μετοχές μη εισηγμένες στο Χ.Α.Α.	2.232.107	2.232.107
Λοιπά χρεόγραφα	0	0
Μείον προβλέψεις για υποτιμήσεις	(2.059.000)	(2.059.000)

Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου Αποτιμώμενα στο Αποσβεσμένο κόστος

Τραπεζικές ομολογίες	60.000	60.000
Σύνολο	294.127	294.127

18. Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Η μεταβολή των άυλων περιουσιακών στοιχείων, έχει ως εξής:

	Software και λοιπά δικαιώματα	Σύνολο
Μικτή Λογιστική αξία	850.284	850.284
Συσσωρευμένη απόσβεση και απομείωση	(814.374)	(814.374)
Λογιστική αξία την 1 Ιανουαρίου 2018	35.910	35.910
Μικτή Λογιστική αξία	987.397	987.397
Συσσωρευμένη απόσβεση και απομείωση	(832.518)	(832.518)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου 2018	154.879	154.879
Μικτή Λογιστική αξία	1.427.502	1.427.502
Συσσωρευμένη απόσβεση και απομείωση	(855.931)	(855.931)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου 2019	571.571	571.571

	Software και λοιπά δικαιώματα	Σύνολο
Λογιστική αξία την 1 Ιανουαρίου 2018	35.910	35.910
Προσθήκες	137.112	137.112
Αποσβέσεις	(18.144)	(18.144)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου 2018	154.879	154.879
Προσθήκες	446.603	446.603
Αποσβέσεις	(29.911)	(29.911)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου 2019	571.571	571.571

Ποσό € 187 χιλ. αφορά εσωτερικώς δημιουργούμενο άυλο στοιχείο, το οποίο αφορά την ανάπτυξη ολοκληρωμένου τραπεζικού λογισμικού συστήματος.

19. Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία

Οι μεταβολές του λογαριασμού των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων έχουν ως εξής:

	Ιδιοχρησιμοποιού μενα ακίνητα	Κτίρια σε ακίνητα τρίτων	Στοιχεία ενεργητικού με δικαίωμα χρήσης	Μηχ/κός εξοπλισμός	Μεταφορικ ά μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
Μικτή Λογιστική αξία	4.283.320	1.301.285	0	336.360	46.479	1.561.648	7.529.093
Συσσωρευμένη απόσβεση και απομείωση αξίας	(341.634)	(895.149)	0	(317.562)	(35.832)	(1.359.607)	(2.949.785)
Λογιστική αξία την 1 Ιανουαρίου 2018	3.941.685	406.136	0	18.799	10.647	202.041	4.579.308
Μικτή Λογιστική αξία	4.283.320	1.082.364	0	327.895	46.479	1.515.086	7.255.144
Συσσωρευμένη απόσβεση και απομείωση αξίας	(408.702)	(786.557)	0	(317.332)	(38.610)	(1.377.456)	(2.928.656)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου 2018	3.874.618	295.807	0	10.563	7.870	137.630	4.326.488
Μικτή Λογιστική αξία	4.294.938	1.201.064	1.403.905	341.163	46.479	1.720.074	9.007.623
Συσσωρευμένη απόσβεση και απομείωση αξίας	(475.769)	(864.693)	(1.141.536)	(318.678)	(41.387)	(1.455.541)	(4.297.604)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου 2019	3.819.169	336.371	262.369	22.485	5.092	264.533	4.710.019

	Ιδιοχρησιμοποιού μενα ακίνητα	Κτίρια σε ακίνητα τρίτων	Στοιχεία ενεργητικού με δικαίωμα χρήσης	Μηχ/κός εξοπλισμός	Μεταφορικ ά μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
Λογιστική αξία την 1 Ιανουαρίου 2018	3.930.710	417.111	0	18.799	10.647	202.041	4.579.308
Προσθήκες	10.975	0	0	13.640	0	19.844	44.459
Πωλήσεις - Μειώσεις	0	(22.625)	0	(6.654)	0	(1.071)	(30.351)
Αποσβέσεις	(67.068)	(98.679)	0	(15.221)	(2.778)	(83.184)	(266.929)
Μεταφορές / Διαγραφές			0				0
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου 2018	3.874.618	295.807	0	10.563	7.870	137.630	4.326.488
Επίδραση πρώτης εφαρμογής Δ.Π.Χ.Α. 16	0	0	314.700	0	0	0	314.700
Προσθήκες	11.619	118.700	65.842	13.268	0	204.988	414.417
Πωλήσεις - Μειώσεις	0	0	0	0	0	0	0
Αποσβέσεις	(67.068)	(78.136)	(118.173)	(1.346)	(2.777)	(78.085)	(345.586)
Μεταφορές/Διαγραφές		0	0	0	0	0	0
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου 2019	3.819.169	336.371	262.369	22.485	5.092	264.533	4.710.019

Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2019 η Τράπεζα δεν είχε δέσμευση για κεφαλαιουχικές δαπάνες ούτε πάγια σε καθεστώς χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Δεν υφίστανται προσημειώσεις επί των παγίων της Τράπεζας

Οι αποσβέσεις που καταχωρήθηκαν στα αποτελέσματα της κλειόμενης χρήσης αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	Από 01.01 έως	
	31.12.2019	31.12.2018
Αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, παγίων, λογ/κού & λοιπών άυλων περι/κών στοιχείων		
Αποσβέσεις κτηρίων	263.377	165.747
Αποσβέσεις μηχανημάτων	1.346	15.221
Αποσβέσεις μεταφορικών μέσων	2.777	2.778
Αποσβέσεις επίπλων και λοιπού εξοπλισμού	78.085	83.184
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων	29.911	18.144
Σύνολο	375.496	285.073

20. Επενδύσεις σε ακίνητα

Ποσά σε €	Επενδύσεις σε ακίνητα	Σύνολο
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου 2018	458.566	458.566
Αλλαγές εύλογης αξίας	26.158	26.158
Προσθήκες	2.271.670	2.271.670
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου 2019	2.756.394	2.756.394

Τα αποκτηθέντα επενδυτικά ακίνητα προήλθαν από πλειστηριασμούς προσημειωμένων ακινήτων, στους οποίους η Τράπεζα πλειοδότησε.

21. Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους

Οι απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους προκύπτουν ως εξής

Ποσά σε €	Υπόλοιπο την 31.12.2018	Επίπτωση ΔΠΧΑ 9	Αναγνώριση		Υπόλοιπο την 31.12.2019
			Στα αποτελέσματα	Στα ίδια κεφάλαια	
Ενσώματα πάγια στοιχεία	(328.603)		(115.647)	16.595	(427.655)
Άυλα πάγια στοιχεία	(20.914)		(1.719)		(22.633)
Διαφορά προβλέψεων για πιστωτικούς κινδύνους	12.923.613	0	0		12.923.613
Διαφορά αποτίμησης δανειακού χαρτοφυλακίου με βάση το πραγματικό επιτόκιο	(3.032.209)		9.934		(3.022.275)
Υποχρεώσεις παροχών στο προσωπικό	97.720		12.826	(12.547)	98.000
Απομείωση συμμετοχών	598.848				598.848
Αναγνωριζόμενες φορολογικές ζημιές	337.745		(156.743)		181.002
Επίδραση πρώτης εφαρμογής ΔΠΧΑ 16	0		88.088		88.088
Λοιπά	157.573		49.282		206.855
Σύνολο	10.733.773	0	(113.979)	4.048	10.623.842

Ποσά σε €	Υπόλοιπο την 31.12.2018	Επίπτωση ΔΠΧΑ 9	Αναγνώριση		Υπόλοιπο την 31.12.2018
			Στα αποτελέσματα	Στα ίδια κεφάλαια	
Ενσώματα πάγια στοιχεία	(314.024)		(14.579)		(328.603)
Άυλα πάγια στοιχεία	11.426		(32.340)		(20.914)
Διαφορά προβλέψεων για πιστωτικούς κινδύνους	10.130.629	1.832.952	960.032		12.923.613
Διαφορά αποτίμησης δανειακού χαρτοφυλακίου με βάση το πραγματικό επιτόκιο	(1.764.741)		(1.267.468)		(3.032.209)
Υποχρεώσεις παροχών στο προσωπικό	95.070		10.590	(7.940)	97.720
Απομείωση συμμετοχών	598.848				598.848
Αναγνωριζόμενες φορολογικές ζημιές	25.685		312.060		337.745
Λοιπά	157.573				157.573
Σύνολο	8.940.466	1.832.952	(31.705)	(7.940)	10.733.773

Η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση αναλύεται ως εξής ανάλογα με την περίοδο που αναμένεται να διακανονιστεί:

Ποσά σε €	Υπόλοιπο την 31.12.2019	Περίοδος διακανονισμού		
		Έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη καθορισμένη
Ενσώματα πάγια στοιχεία	(427.655)			(427.655)
Άυλα πάγια στοιχεία	(22.633)		(22.633)	
Διαφορά προβλέψεων για πιστωτικούς κινδύνους	12.923.613		12.923.613	
Διαφορά αποτίμησης δανειακού χαρτοφυλακίου με βάση το πραγματικό επιτόκιο	(3.022.275)		(3.022.275)	
Υποχρεώσεις παροχών στο προσωπικό	98.000			98.000
Απομείωση συμμετοχών	598.848			598.848
Αναγνωριζόμενες φορολογικές ζημιές	181.002	181.002		
Επίδραση πρώτης εφαρμογής ΔΠΧΑ 16	88.088	72.447	15.641	
Λοιπά	213.525	148.709		64.817
Σύνολο	10.630.512	402.158	9.894.345	334.009

Κατά την 31/12/2019 από τη συνολική αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που προκύπτει από τη διαφορά προβλέψεων για πιστωτικούς κινδύνους και ανέρχεται στο ποσό των € 10.623.842, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας που δύναται, με τις προϋποθέσεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, να μετατραπεί σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, ανέρχεται σε 9.089.536,78 €.

22. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

Τα λοιπά στοιχεία του ενεργητικού αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	31.12.2019	31.12.2018
Ταμείο εγγυήσεως καταθέσεων	3.799.383	3.799.086
Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς	1.253.591	769.726
Απαιτήσεις από παροχή υπηρεσιών	618.448	486.229
Απαιτήσεις από προγράμματα	511.005	511.005
Λοιπές απαιτήσεις	3.694.636	646.102
Απομείωση λοιπών στοιχείων ενεργητικού	(467.427)	(271.330)
Σύνολο	9.409.651	5.940.819

23. Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα

Οι υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	31.12.2019	31.12.2018
-Όψεως	18.030.129	14.919.833
-Προθεσμίας	6.422.321	6.280.978
Σύνολο	24.452.450	21.200.811

24. Υποχρεώσεις προς πελάτες

Οι καταθέσεις και οι λοιποί λογαριασμοί πελατών αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	31.12.2019	31.12.2018
Καταθέσεις όψεως ιδιωτών	4.074.390	2.220.116
Καταθέσεις όψεως εταιρειών	16.255.860	14.266.994
Καταθέσεις όψεως δημοσίων οργανισμών	10.741.234	8.252.173
Καταθέσεις ταμιευτηρίου	38.002.879	33.287.969
Καταθέσεις προθεσμίας ιδιωτών	129.958.547	114.085.244
Καταθέσεις προθεσμίας επιχειρήσεων	17.574.619	23.468.658
Καταθέσεις προθεσμίας σε ξένο νόμισμα	5.320.503	5.124.997
Σύνολο	221.928.032	200.706.150

Βάσει του Ν 4151/2013, τα πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα οφείλουν να αποδίδουν στο Ελληνικό Δημόσιο τα υπόλοιπα των αδρανών λογαριασμών καταθέσεων, μετά την πάροδο 20 ετών. Κατά την κλειόμενη περίοδο η Τράπεζα δεν είχε υποχρέωση απόδοσης τέτοιων ποσών στο Δημόσιο.

25. Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις

Σε προηγούμενη χρήση η Τράπεζα προέβη στην έκδοση Ομολόγων Μειωμένης Εξασφάλισης συνολικού ποσού 6.021.000 ευρώ. Οι όροι έκδοσης των ομολόγων περιγράφονται κατωτέρω:

Ομόλογο Μειωμένης Εξασφάλισης (κοινό)

Ημερομηνία έκδοσης	31/12/2015
Ημερομηνία λήξης	31/12/2025
Έτη - δόσεις	Εφάπαξ στο 10ο έτος
Ποσό	6.021.000
Ονομαστική αξία ομολόγου	1.000
Τιμή διάθεσης	1.000
Πλήθος ομολογιών	6.021
Επιτόκιο	8,00%
Περίοδος τοκομεριδίου	6μηνη

Υφίσταται η δυνατότητα πρόωρης εξόφλησης κατά την 31/12/2020 και εφεξής.

26. Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό

Η Τράπεζα δεν έχει επίσημα ή ανεπίσημα ενεργοποιήσει κανένα ειδικό πρόγραμμα παροχών προς τους εργαζόμενους της, το οποίο πρόγραμμα να δεσμεύεται για παροχές σε περιπτώσεις αποχωρήσεων εργαζομένων. Το μόνο πρόγραμμα που ισχύει και έχει ενεργοποιηθεί στο παρελθόν είναι η συμβατική υποχρέωση (με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, ν.2112/20, ν.3198/55 και ν.4093/12) για παροχή ενός εφάπαξ ποσού κατά την αποχώρηση ενός εργαζομένου για συνταξιοδότηση.

Οι υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης αφορούν:

Ποσά σε €	Υποχρεώσεις Ισολογισμός	
	31.12.2019	31.12.2018
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό		
Πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού Ν 2112/1920	337.930	336.966
Σύνολο	337.930	336.966

Η κίνηση του λογαριασμού στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης και η σχετική επιβάρυνση των αποτελεσμάτων και του συνολικού εισοδήματος αναλύεται ως εξής:

Ποσά σε €	Μεταβολή στην παρούσα αξία	
	31.12.2019	31.12.2018
Υποχρέωση στην έναρξη της χρήσεως	336.966	256.472
Τρέχων κόστος υπηρεσίας	38.971	32.585
Κόστος επιτοκίου	5.257	3.934
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές χρήσεως-Οικονομικές υποθέσεις	(43.264)	(27.381)
Υπόλοιπο στην λήξη της χρήσης	337.930	336.966

Ποσά σε €	Κατάσταση Αποτελεσμάτων	
	31.12.2019	31.12.2018
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	38.971	32.585
Χρηματοοικονομικά έξοδα	5.257	3.934
Σύνολο	44.228	36.519

Ποσά σε €	Κατάσταση Λοιπών Εισοδημάτων	
	31.12.2019	31.12.2018
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές χρήσεως-Οικονομικές υποθέσεις	(43.264)	(27.381)
Σύνολο	(43.264)	(27.381)

Οι κυριότερες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν ήταν οι εξής:

Αναλογιστικές υποθέσεις - παραδοχές

Τεχνικό επιτόκιο	0,78%
Αύξηση μισθών	0,0%-2,7%
Πληθωρισμός	1,7%
Πίνακας θνησιμότητας	ENV2000
Καθαρό ποσοστό αποχωρήσεων (παραιτήσεις μείον απολύσεις)	0,0%
Μέση ηλικία συνταξιοδότησης:	
Άνδρες & Γυναίκες: Λοιπές κατηγορίες ασφάλισης	67 ετών
Ημερομηνία αποτίμησης	31.12.2019

Ανάλυση ευαισθησίας

	Πρόβλεψη
Αύξηση επιτοκίου 0,5%	310.781
Μείωση επιτοκίου 0,5%	368.459
Αύξηση % αύξησης μισθών 0,5%	367.825
Μείωση % αύξησης μισθών 0,5%	312.570

27. Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις

Οι τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις αναλύονται ως εξής :

Ποσά σε €	31.12.2019	31.12.2018
Φόροι		
Πρόβλεψη φόρου εισοδήματος	100.000	45.000
Σύνολο	100.000	45.000

28. Λοιπά στοιχεία παθητικού

Τα λοιπά στοιχεία παθητικού αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	31.12.2019	31.12.2018
Μερίσματα πληρωτέα	116.189	116.189
Έξοδα χρήσεως δουλευμένα	33.770	11.664
Ασφαλιστικοί οργανισμοί	148.094	137.229
Φορολογικές υποχρεώσεις	250.235	252.475
Επιταγές πληρωτέες	304.463	2.301.658
Υποχρεώσεις από εισπράξεις για λογαριασμό τρίτων	457.787	635.318
Υποχρεώσεις από διατραπεζικές συναλλαγές	13.569	16.837
Λοιπά	1.106.392	627.190
Σύνολο	2.430.473	4.098.560

29. Συνεταιριστικό Κεφάλαιο

Το Συνεταιριστικό Κεφάλαιο της Τράπεζας αναλύεται σε 37.397.590 μερίδες των 0,50 € έκαστη. Η κίνηση των μερίδων στην κλειόμενη χρήση είχε ως εξής:

	Αριθμός μερίδων	Ονομαστική Αξία	Συνεταιριστικό κεφάλαιο
Υπόλοιπο έναρξης 01.01.2018	27.002.776	0,5	13.501.388
Αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου	8.788.625	0,5	4.394.313
Μείωση ονομαστικής αξίας με συμψηφισμό ζημιών			0
Οριστικοποίηση νέων εγγραφών προηγούμενης χρήσης			0
Επιστροφή κεφαλαίου επενδυτικού προϊόντος			0
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2018	35.791.401	0,5	17.895.701
Υπόλοιπο έναρξης 01.01.2019	35.791.401	0,5	17.895.701
Αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου	1.606.189	0,5	803.095
Μείωση Κεφαλαίου			0
Οριστικοποίηση νέων εγγραφών προηγούμενης χρήσης			0
Επιστροφή κεφαλαίου επενδυτικού προϊόντος			0
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2019	37.397.590	0,5	18.698.795

30. Διαφορά υπέρ το άρτιο

Η κίνηση του λογαριασμού έχει ως εξής:

Υπόλοιπο έναρξης 01.01.2018	7.987.243
Κινήσεις περιόδου	590.240
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2018	8.577.482
Κινήσεις περιόδου	104.403
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2019	8.681.885

31. Αποθεματικά

Η κίνηση των αποθεματικών έχει ως εξής:

	Τακτικό αποθεματικό	Αποθεματικά καταστατικού	Δικαίωμα εγγραφής	Αποθεματικό εξόδου μελών	Αφορολόγητα αποθεματικά N. 1882/90	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης 01.01.2018	873.909	436.426	508.007	-19.752	14.374	4.700 1.817.663
Εγγραφές/διαγραφές συνεταιίρων	0	0	0	0	0	0
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2018	873.909	436.426	508.007	-19.752	14.374	4.700 1.817.663
Υπόλοιπο έναρξης 01.01.2019	873.909	436.426	508.007	-19.752	14.374	4.700 1.817.663
Εγγραφές/διαγραφές συνεταιίρων	0	0	0	0	0	0
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2019	873.909	436.426	508.007	-19.752	14.374	4.700 1.817.663

32. Δεσμεύσεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Απαιτήσεις

α) Ενδεχόμενες φορολογικές υποχρεώσεις

Η Τράπεζα έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές και έχει περαιώσει οριστικά όλες τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις μέχρι και τη χρήση του 2008. Για τις χρήσεις 2009 – 2013 δεν έχει εκδοθεί εντολή ελέγχου από τις φορολογικές αρχές και ενδεχόμενα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί παραγραφής. Οι χρήσεις 2014 μέχρι και 2018 δεν έχουν ελεγχθεί, ως εκ τούτου, υπάρχει το ενδεχόμενο επιβολής πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων κατά το χρόνο που θα εξετασθούν και θα οριστικοποιηθούν οι τυχόν φορολογικές υποχρεώσεις της Τράπεζας για τις ανωτέρω ανέλεγκτες χρήσεις. Για την αντιμετώπιση αυτού του κινδύνου η Τράπεζα έχει σχηματίσει πρόβλεψη σε βάρος των αποτελεσμάτων συνολικού ποσού 100.000 € κατά την 31/12/2019, η οποία κρίνεται επαρκής.

Ο τελευταίος φορολογικός έλεγχος διενεργήθηκε για τη χρήση 2008, από τον οποίο προέκυψαν πρόσθετοι φόροι και προσαυξήσεις συνολικού ποσού € 3.658,73.

β) Ενδεχόμενες νομικές υποχρεώσεις

Εναντίον της Τράπεζας δεν εκκρεμούν σύμφωνα με την εκτίμηση της Νομικής Υπηρεσίας αγωγές η διευθέτησή των οποίων να έχει οικονομική επίδραση για την Τράπεζα, ως εκ τούτου η Τράπεζα δεν έχει διενεργήσει καμία πρόβλεψη στις οικονομικές της καταστάσεις. Επιπλέον εκκρεμούν αιτήσεις υπαγωγής στις διατάξεις του Ν. 3869/2010.

γ) Δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία

Υφίσταται αχρησιμοποίητο όριο άντλησης ρευστότητας με ενέχυρο δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία κατά την 31/12/2019 ύψους 32.829.620 €.

33. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Ως συνδεδεμένα μέρη θεωρούνται τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα διευθυντικά στελέχη της Τράπεζας και συνδεδεμένες με αυτά εταιρείες και οικονομικά εξαρτώμενα μέλη (σύζυγοι, τέκνα, κ.α.) αυτών.

α) Υπόλοιπα με μέλη Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη

Ποσά σε €	31.12.2019	31.12.2018
Απαιτήσεις		
Δάνεια και απαιτήσεις	5.208.670	5.145.938
Υποχρεώσεις		
Καταθέσεις	611.171	537.159
Αποτελέσματα χρήσεως		
Αμοιβές Διοικητικού Συμβουλίου και λοιπών	701.193	690.035
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	285.950	321.649
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	11.419	11.355

β) Αμοιβές ελεγκτών

Οι αμοιβές που καταβλήθηκαν στην ελεγκτική εταιρεία στην κλειόμενη και στην προηγούμενη χρήση αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	Από 01.01 έως	
	31.12.2019	31.12.2018
Αμοιβές τακτικού ελέγχου	23.000	23.000
Αμοιβές λοιπών ελεγκτικών υπηρεσιών	1.600	2.250
Αμοιβές μη ελεγκτικών υπηρεσιών	65.100	0
Σύνολο	89.700	25.250

34. Γεγονότα μετά την ημερομηνία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης

Στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανακηρύσσει την ασθένεια COVID – 19 ως πανδημία, με την Ελληνική Κυβέρνηση να θέτει σταδιακά μέχρι τη χώρα σε μερικό περιορισμό, αναφορικά με τις μετακινήσεις και τη λειτουργία επιχειρήσεων. Σε μία προσπάθεια άμβλυνσης των επιπτώσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε στις 18 Μαρτίου να εφαρμόσει εξαίρεση (waiver) από το γενικό κανόνα επιλεξιμότητας ομολόγων για τα ελληνικά κρατικά ομόλογα με το νέο πρόγραμμα αγοράς ομολόγων που συνδέεται με την πανδημία (PEPP) ύψους 750 δισεκ. ευρώ και θα διαρκέσει τουλάχιστον έως το τέλος του 2020. Θετική επίσης

εξέλιξη αποτελεί και η πρόσφατη θετική απόφαση του Eurogroup της 16ης Μαρτίου, το οποίο, αξιοποιώντας τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης περί ευελιξίας στην εφαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων σε περίπτωση δυσμενών οικονομικών εξελίξεων λόγω έκτακτων γεγονότων, εξαιρεί, για όλα τα κράτη-μέλη, τις δημοσιονομικές επιπτώσεις που σχετίζονται με τα προσωρινά μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού. Επιπλέον, η λειτουργία των αυτόματων σταθεροποιητών στην οικονομία δεν θα επηρεάσει τη συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες. Τέλος, στην περίπτωση της Ελλάδος, οι δαπάνες που σχετίζονται με τη διαχείριση της προσφυγικής-μεταναστευτικής κρίσης θα εξαιρεθούν από τον υπολογισμό του στόχου του δημοσιονομικού αποτελέσματος».

Με βάση τα παραπάνω αναφέρεται ότι η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας για το 2020 θα καθοριστεί σε μεγάλο βαθμό από τις επιπτώσεις της εξάπλωσης του κορωνοϊού στην παγκόσμια και την ευρωπαϊκή οικονομία. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία για την εξέλιξη της πανδημίας, εκτιμάται ότι θα υπάρξει σημαντική αρνητική επίπτωση στην οικονομία τα δύο πρώτα τρίμηνα του 2020, η οποία αναμένεται να αντισταθμιστεί μερικώς τα δύο τελευταία τρίμηνα. Η επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης θα προέλθει κυρίως από διαταραχές στην πλευρά της ζήτησης, με μείωση της εξωτερικής ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών και της εγχώριας ζήτησης, αφού πλήττονται ιδιαίτερος τομείς όπως οι μεταφορές, ο τουρισμός, το εμπόριο, η εστίαση και η ψυχαγωγία. Επισημαίνεται ότι η εξέλιξη της πανδημίας δε μπορεί να προβλεφθεί με ακρίβεια, ενώ οι επιπτώσεις της στις εθνικές οικονομίες θα εξαρτηθούν και από τα εθνικά και διεθνή δημοσιονομικά και νομισματικά μέτρα που λαμβάνονται.

Η περιγραφόμενη κατάσταση δεν είναι δυνατό να αφήσει ανεπηρέαστο το Τραπεζικό σύστημα. Για το λόγο αυτό, και για την αντιστάθμιση των επιπτώσεων από τον κορωνοϊό (COVID-19), η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ανακοίνωσε μια σειρά μέτρων στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των οικονομικών επιπτώσεων της εξάπλωσης του κορωνοϊού, ούτως ώστε οι Τράπεζες να συνεχίσουν να εκπληρώνουν το ρόλο τους για τη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, η ΕΚΤ θα επιτρέψει στις Τράπεζες να λειτουργούν προσωρινά και κάτω από το επίπεδο κεφαλαίων που ορίζεται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα 2 (Pillar II Guidance – P2G), του κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας (Capital Conservation Buffer) και του δείκτη κάλυψης ρευστότητας. Παράλληλα, οι Τράπεζες δύναται να χρησιμοποιήσουν μερικώς κεφαλαιακά μέσα που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις να χαρακτηρίζονται ως κεφάλαιο κοινών μετοχών κατηγορίας 1 για να πιάσουν τους στόχους του Πυλώνα 2. Η ΕΚΤ και η ΕΑΤ τονίζουν τη δυνατότητα χρήσης της ήδη προβλεπόμενης ευελιξίας στο υφιστάμενο πλαίσιο κανόνων για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) χωρίς όμως να επηρεάζεται η εφαρμογή από τις τράπεζες αξιόπιστων πιστοληπτικών κριτηρίων και κατάλληλων πολιτικών για την αναγνώριση και κάλυψη των ΜΕΔ, καθώς και για τον αξιόπιστο σχεδιασμό των κεφαλαίων και της ρευστότητάς τους μέσω ενισχυμένων λειτουργιών διαχείρισης κινδύνων.

Οι επιπτώσεις στη δραστηριότητα της Τράπεζας λόγω της πανδημικής κρίσης του κορωνοϊού ενδέχεται να είναι :

1. απόσυρση καταθέσεων των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών για την αντιμετώπιση αναγκών ρευστότητας, η επίδραση δεν αναμένεται να είναι σημαντική καθότι οι ροές αυτές κατά κανόνα διατηρούνται εντός του εθνικού τραπεζικού συστήματος
2. προσωρινή αύξηση των NPEs, λόγω αναστολής λειτουργίας μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων στο πλαίσιο των μέτρων για τον περιορισμό της νόσου αλλά και το ισχυρό πλήγμα (shock) που να αναμένεται να υποστεί ο τομέας των ταξιδιών του τουρισμού και της εστίασης
3. επιβράδυνση των διαδικασιών για την μείωση των NPEs , στο πλαίσιο μηχανισμών τιτλοποίησης και πώλησης μη εξυπηρετούμενων δανείων

Για την αντιστάθμιση των ανωτέρω επιπτώσεων :

1. η ΤτΕ στο πνεύμα σχετικών αποφάσεων της ΕΚΤ και της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ/ΕΒΑ) με την απόφαση ΕΠΑΘ 353/10.04.2020 ορίζει από 13.04.2020 τον ελάχιστο δείκτη συνολικού κεφαλαίου (ΕΔΕΑ) στο 10,55%
2. παρέχονται κυβερνητικές διευκολύνσεις στις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά όπως άμεση ρευστότητα, επιδότηση τόκων, αναστολή πληρωμών φόρων, επιχορήγηση κόστους αδρανείας ,μέτρα που στοχεύουν

στην ενίσχυση της οικονομίας και την προστασία του παραγωγικού ιστού που παράλληλα συμβάλουν στη διατήρηση της χρηματοοικονομικής ισορροπίας της τραπεζικού συστήματος

Η τελική επίδραση στη δραστηριότητα της Τράπεζας θα εξαρτηθεί από τη χρονική διάρκεια της υγειονομικής κρίσης, το βαθμό εξάπλωσης της, τις αποφάσεις των εποπτικών αρχών και Ευρωπαϊκών θεσμών και από τα αντισταθμιστικά κυβερνητικά μέτρα.

Ιωάννινα, 15 Ιουνίου 2020

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

**Ο Εντεταλμένος
Εκτελεστικός Σύμβουλος**

**Ο Διευθυντής Οικονομικών
Υπηρεσιών**

**Ζωνίδης Κωνσταντίνος
Α.Δ.Τ. Φ 461644**

**Βουγιούκας Ιωάννης
Α.Δ.Τ. Χ080213**

**Τσουκανέλης Βασίλειος
Α.Δ.Τ. ΑΕ 275733**

**Τρομπούκης Χρήστος
ΑΜ ΟΕΕ 6837-Α'ΤΑΞΕΩΣ**